

ISSN 2822 - 0617 (Online) ISSN 2822 - 1141 (Print)

วารสารศิลปะและวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมูล

Arts and Culture Journal of the Lower Moon River

กำหนดออก ปีละ 3 ฉบับ (วารสารออกราย 4 เดือน)

ฉบับที่ 1 (มกราคม ถึง เมษายน) | ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม ถึง สิงหาคม) | ฉบับที่ 3 (กันยายน ถึง ธันวาคม)

ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง สุขทอง อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการศึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรวัส อินทวิ ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สารภี วรรณตรง นายฉัตรเอก หล้าล้ำ และ นางสาววัลย์ งามชื่น
ผู้ทรงคุณวุฒิประจำสำนักศิลปะและวัฒนธรรม

บรรณาธิการ	อาจารย์ ดร.วิจิตรา โปธิสาร	รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม
กองบรรณาธิการ	รองศาสตราจารย์ ดร.นิยม วงศ์พงษ์คำ รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิศักดิ์ จำปาแดง รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ ทองทิพย์ รองศาสตราจารย์ ดร.ประดิษฐ์ นาริรักษ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อัสนีย์ เป็ลย่นศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุเทน วัชรชีโนรส ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คำภีรภาพ อินทะนุ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัคราพร สุขทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สยาม ระโส ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิชชาณัฐ ตูจินดา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัชวาล สนิทสันเทียะ อาจารย์วันมพร พาพะนิชัย	มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ทีมสนับสนุนงานวารสาร สังกัดสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

นายอนุชา ถือสมบัติ นางสาวณฤดี แปลงดี นายสมชาย มิณดี
นางนิมิตรา บุตรกันหา นายพิพัฒน์ วิถี นางสาวพวงฤดี สุกใส
นางสาวนุชสรา พันแก้ว นางสาวอัญชิสา สมบัติพิทักษ์สุข นางสาวอศุภา คงสุข

สำนักงาน วารสารสำนักศิลปะและวัฒนธรรม อาคาร 38 ชั้น 1 สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
186 หมู่ 1 ถ.สุรินทร์-ปราสาท ต.นอกเมือง อ.เมือง จ.สุรินทร์ 32000 โทรศัพท์ 0 4451 5227
อีเมล acj.lmr@srur.ac.th เว็บไซต์ <https://so07-mi.tci-thaijo.org/index.php/acj>

บทสรุปผู้บริหาร

วารสารศิลปะและวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมูล ได้เริ่มต้นตีพิมพ์ผลงานวิชาการ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2567 ซึ่งเป็นปีที่ 13 โดยวารสารได้มีการปรับปรุงรูปแบบและการบริหารจัดการวารสารให้เป็นไปตามเกณฑ์ TCI กองบรรณาธิการได้เปิดรับบทความ 2 ประเภท คือ บทความวิจัย และบทความวิชาการทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ วารสารมีกำหนดการออกปีละ 3 ฉบับ (วาระการออกราย 4 เดือน) ได้แก่ ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม ถึง เมษายน ฉบับที่ 2 ประจำเดือน พฤษภาคม ถึง สิงหาคม และฉบับที่ 3 ประจำเดือน กันยายน ถึง ธันวาคม ขอบเขตของวารสาร ได้แก่ ศิลปวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น สหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษาและบูรณาการศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์และสืบสาน และเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยใช้ทุนทางวัฒนธรรม บทความที่ส่งเข้ามาจะได้รับการประเมินคุณภาพของผลงานทางวิชาการ โดยผู้ประเมินซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ท่าน ซึ่งพิจารณาแบบปกปิดรายชื่อทั้งผู้เขียนบทความ ผู้ประเมิน และผู้ที่เกี่ยวข้อง (Double Blind Review) ทั้งนี้วารสารจะดำเนินงานตามกรอบจริยธรรมการตีพิมพ์ผลงานในวารสารวิชาการ (Publication Ethics) อย่างเคร่งครัด ทั้งนี้วารสารศิลปะและวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมูลหวังเป็นอย่างยิ่งว่านักวิจัย นักวิชาการ จะส่งผลงานเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการในวารสารศิลปะและวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมูล วารสารขอเชิญชวนส่งผลงานวิชาการมายังวารสารเพื่อที่เราจะได้ประเมินคุณภาพและตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการของท่านต่อไป อนึ่งที่สำคัญวารสารขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่สละเวลาในการกลั่นกรองคุณภาพผลงานวิชาการให้มีคุณภาพ โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารนี้จะแหล่งเรียนรู้และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นสืบต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรวัส อินทวิ
ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม
ที่ปรึกษา

บทบรรณาธิการ

วารสารศิลปะและวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมูล มีขอบเขตการตีพิมพ์ของวารสาร ได้แก่ ศิลปวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น สหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษาและบูรณาการศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์และสืบสาน และเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยใช้ทุนทางวัฒนธรรม โดยในปีที่ 13 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม – เมษายน พ.ศ. 2567 มีบทความ จำนวน 6 บทความ เป็นออกเป็นบทความวิจัย จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ 1) การรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ 2) การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ วิถีไทยบ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาดทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี 3) แนวทางการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปากพริก จังหวัดกาญจนบุรี 4) The General Concepts of Educational Philosophy in the Khmer Literature และ 5) การศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ บทความวิชาการ จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ วรรณกรรมลาว “สายเลือดเดียวกัน” : การศึกษาตามแนวคิดหลังอาณานิคม

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่เผยแพร่ในวารสารศิลปะและวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมูล จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน และเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในวงการวิชาการที่เกี่ยวข้องกับ ศิลปวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นได้

อาจารย์ ดร.วิจิตรา โพธิสาร
รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม
บรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
บทความวิจัย	
● การรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์	1
▪ คณารัตน์ เมฆแสน, นนทรีย์ ธงชัย, กิตติพิศ บุญญะวัตติพงศ์, พิมพ์อำไพ จันทร์แจ่ม, รมาวรรณ สุขแสง, นาทยา โสนทอง	
● การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ วิถีไทยบ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี	16
▪ ศรัณย์ เจริญศิริ, ชัยมงคล ศิริวารินทร์, ณิชรา ประดิษฐ์ดวง, พงศธร แสงลี	
● แนวทางการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปากพริก จังหวัดกาญจนบุรี	32
▪ ชลิตา ขาดวง, สุชาดา พรหมโคตร, กฤษณชัย ดอกพุด, ภคมน เจริญสูง	
● The Concepts of Educational Philosophy in the Khmer Literature	43
▪ Samphose Prak, Jaras Leeka	
● การศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์	52
▪ ประเมษฐ์ สัจันทา, รวีวรรณ ตามสันเทียะ, จักรพันธ์ เสาร์ทอง, วันชัย สุขตาม, จิรายุ ทรัพย์สิน	
บทความวิชาการ	
● วรรณกรรมลาว “สายเลือดเดียวกัน” : การศึกษาตามแนวคิดหลังอาณานิคม	65
▪ พระมหาศรยุทธ เจตรา, พระมหาภิกขิต สอนเสนา, อนันตศักดิ์ พลแก้วเกษ, ชาญยุทธ สอนจันทร์, รัชนิยา เถียรอด	
ภาคผนวก	
● จริยธรรมการตีพิมพ์ผลงานในวารสารวิชาการ (Publication Ethics)	74
● เทมเพลตบทความวิชาการและบทความวิจัย	77
● แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์	82
● คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ	83
● ขั้นตอนการทำงานของวารสารศิลปะและวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมูล	96

การรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ Perception of Surin Provincial Identity Fabric Patterns

คนารัตน์ เมฆแสน^{1*} นนทรี ธงชัย¹ กิตติพงศ์ บุญญะวัตติพงษ์¹ พิมพ์อำไพ จันทน์แจ่ม² รณาวรรณ สุขแสง³
และ นาทยา โสนทอง³

Kanarat Mekkasen^{1*}, Nontharee Thongchai¹, Kittipoch Boonyawatiphong¹, Pimampai Csauncaeam²,
Ranawan Suksawaeng³, and Nattaya Sanonthong³

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์¹

โรงพยาบาลสังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์²

นักวิชาการอิสระ³

Faculty of Management Sciences, Surindra Rajabhat University¹

Sangkha Hospital, Sangkha District, Surin Province²

Independent Scholar³

*Corresponding author, e-mail: gunkanarat@gmail.com

วันที่รับบทความ: 7 สิงหาคม 2566; วันแก้ไขบทความ: 7 ธันวาคม 2566; วันตอบรับบทความ: 19 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้จึงได้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ และ 2. เพื่อศึกษาการส่งเสริมการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 400 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบสะดวก เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ระดับการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และระดับการส่งเสริมการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: การรับรู้ ลายผ้าอัตลักษณ์ จังหวัดสุรินทร์

Abstract

The purposes of this research were 1. to study the perception of Surin provincial identity fabric patterns and 2. to study the promotion of people's perception of Surin provincial identity fabric patterns. The sample group consisted of 400 people from Surin province who were selected by convenient random sampling. The tools used in this research were questionnaires. Data were analyzed using descriptive statistics, frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research results revealed that the mean of perception of Surin provincial identity fabric patterns at

the overall level was moderate. And the mean of the promotion of people's perception of Surin provincial identity fabric patterns at the overall level was moderate.

Keywords: Perception, Identity Fabric Patterns, Surin Province

บทนำ

จังหวัดสุรินทร์ได้ประกาศลายผ้าที่เป็นอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์พื้นถิ่นของคนสุรินทร์ ประกอบด้วย มรดกภูมิปัญญา วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ดังนี้ 1) ลายโฮล 2) ลายอัมปรม 3) ลายสมอ หรือสเมอ หรือชเมอ 4) ลายอันลุ่มซิม หรืออันลุนซิม หรืออันลุมซิม 5) ลายละเบ็ก 6) ลายสาคุ และ 7) ลายทางกระรอก หรือกะเนียว (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสุรินทร์, 2565) (ดังภาพที่ 1) ทั้งนี้เพื่อสร้างการรับรู้ความเป็นเอกลักษณ์วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมไปถึงการสร้างอาชีพรายได้และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์, 2565) ซึ่ง ในงานวิจัยของเสาวนิตย์ กาญจนรัตน์ (2560 : 36 – 37, 42) ได้กล่าวถึง การรับรู้ (Perception) มีความเกี่ยวข้องกับการรับรู้สัมผัสและมีการแปลความหมายหรือตีความโดยใช้ประสบการณ์ ประกอบด้วย ด้านสุนทรีย์ ได้แก่ สี เส้น รูปร่าง ความปรามิตรี ความสวยงาม และความแปลกใหม่ ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ความคุ้มค่าด้านราคา การเป็นของฝาก และผลงานมีคุณค่าทางเศรษฐกิจ ด้านจิตใจ ได้แก่ ภาพสัตว์มงคล ผลงานแสดงถึงความเชื่อเฉพาะกลุ่ม และคุณค่าทางจิตใจเมื่อได้ครอบครอง สำหรับกระบวนการรับรู้ในงานวิจัยของ ธนา สวัสดิ์ (2561 : 57) พบว่า มืองค์ประกอบดังนี้ การมีสิ่งเร้า เช่น สถานการณ์ เหตุการณ์ หรือสิ่งของ เป็นต้น การมีประสาทสัมผัส ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง การมีประสบการณ์ในความรู้เดิมของสิ่งที่ได้สัมผัส และการแปลความหมายของสิ่งนั้น จะเห็นว่าการสร้างการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ เป็นกระบวนการและจะต้องมีการส่งเสริมการรับรู้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามด้วยกระบวนการสร้างการรับรู้มีความจำเป็นต้องให้ผู้รับสารได้ทราบและสัมผัสกับสิ่งเร้า ซึ่งเป็นการดูลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ ทั้ง 7 ลายด้วยตาเปล่าก่อน ไม่ว่าจะเป็นการดูที่ลวดลาย ความหมาย ความสวยงาม หรือคุณค่าของลวดลาย เป็นต้น เมื่อได้สัมผัสกับสิ่งเร้าแล้วจึงจะสามารถไปสู่กระบวนการมีประสบการณ์และแปลความหมายต่อไปได้ โดยการวัดการรับรู้จำเป็นต้องมีการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลสะท้อนกลับไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการรับรู้ นั้น นอกจากนี้แนวทางส่งเสริมให้เกิดกระบวนการรับรู้จำเป็นต้องมีการศึกษาข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชุมชน ดังงานวิจัยของ กษิรา ภิวงศ์กูร (2562 : 4) ได้ศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ของศิลปินเพื่อให้นำสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย ลวดลาย กรรมวิธีการผลิตวัสดุที่ใช้ แนวคิดการสร้างงาน รูปแบบ และองค์ประกอบของลวดลายที่ใช้ การใช้สี ลักษณะเด่น ความหมายของลวดลายต่าง ๆ และแนวคิดของชุมชน

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น งานวิจัยนี้จึงได้ศึกษาการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังทำความเข้าใจกับผลที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีการประกาศลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ เมื่อปี พ.ศ. 2565 และมุ่งหวังให้ประชาชนชาวสุรินทร์ได้รับรู้ว่า นอกจากสุรินทร์จะมีชื่อเสียงด้าน ผ้าไหม แล้ว ยังมีความเป็นอัตลักษณ์ที่มีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ของประชาชนจังหวัดสุรินทร์ต่อไป

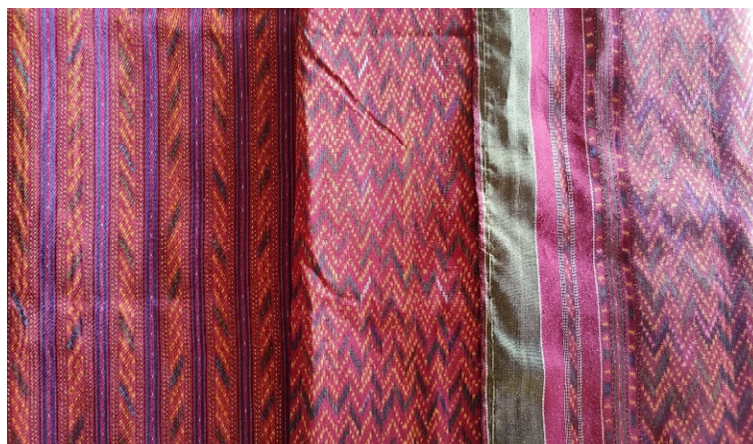
ภาพที่ 1 ลายผ้าที่เป็นอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์
ที่มา: สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสุรินทร์ (2565)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาการส่งเสริมการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์

การทบทวนวรรณกรรม

โดย สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ (2565 : 11, 40, 55, 59, 65, 68, 73) เครือจิต ศรีบุญนาถ และคณะ (2540) และได้สัมภาษณ์ช่างทอ ดังนี้ เกษรา นุชาญรัมย์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2566) ประไพ สุขศรี (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2566) นงเยาว์ ทรงวิชา (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2566) ได้อธิบายลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ ดังภาพที่ 2 - 8

ภาพที่ 2 ลายโหล
ที่มา: รมววรรณ สุขแสง และ นาดยา โสนทอง (2566)

จากภาพที่ 2 ลายโหลมีลักษณะเป็นลายใบไม้ ซึ่งเกิดจากการมัดหมี่เส้นพุ่งและมีกระบวนการย้อมสีให้เกิดสีสันทและลวดลายก่อนนำมาทอ เส้นพุ่งสีให้ได้ดีที่ต้องการ คือ สีแดงจากครั้ง สีเหลือง สีครามหรือสีน้ำเงิน สีเขียว

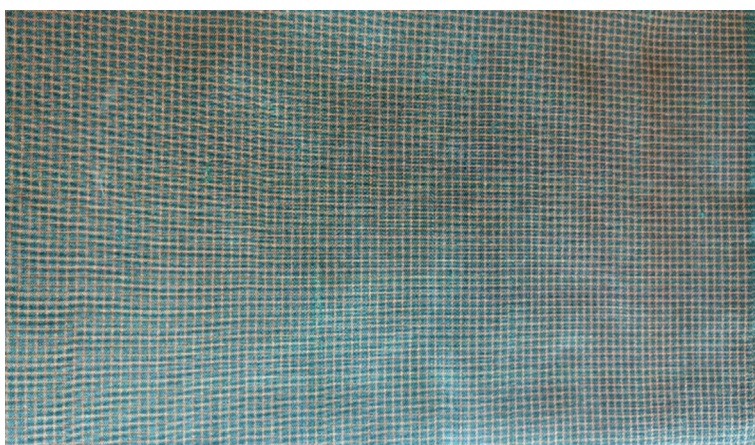
และสีดำ เป็นต้น ส่วนเส้นยืนสามารถใช้ไหม 2 สี คือ สีดำและสีแดง การทอจะทำให้เกิดรูปแบบที่แตกต่าง เช่น โอลบรรัตต โอลปะนะ โอลเกียรติ เป็นต้น

ภาพที่ 3 ลายอัมปรม

ที่มา: รมาวรรณ สุขแสง และ นาทยา โสนทอง (2566)

จากภาพที่ 3 ลายอัมปรมเป็นลายตารางที่มีลายขีดสีขาวลอยเด่นบนผ้า เรียกว่า “จองกรา” ซึ่งเกิดจากการมัดหมี่แบบสองทางและมัดย้อมสีทั้งเส้นพุ่งและเส้นยืน ส่วนลายขีดสีขาวที่เส้นยืนและเส้นพุ่งตัดกันเหมือนเครื่องหมายบวกหรือกากบาท เรียกว่า “กราประ” เส้นพุ่งสีให้ได้สีที่ต้องการ คือ สีแดงครั้ง สีดำ สีสด สีเหลือง สีเขียว สีขาว เป็นต้น

ภาพที่ 4 ลายสมอ หรือสมมอ หรือชมอ

ที่มา: รมาวรรณ สุขแสง และ นาทยา โสนทอง (2566)

จากภาพที่ 4 ลายสมอ หรือสมมอ หรือชมอ เป็นลายตารางขนาดเล็กที่มีสีเขียวปรากฏอยู่ข้างใน และเรียงสลับกันระหว่างเส้นยืนสีเหลือง สีเขียว และเส้นพุ่งสีเหลือง ซึ่งเกิดจากการมัดหมี่แบบสองทางและมัดย้อมสีทั้งเส้น

พุ่งและเส้นยืนให้ได้สีที่ต้องการ คือ สีเขียว สีเหลือง สีดำ เป็นต้น การทอเส้นยืนจะออกแบบริ้วผ้าด้วยเส้นไหมสีแดง จากนั้นจะเป็นสีเหลือง สีดำ และสีเขียว ส่วนเส้นพุ่งจะทอเรียงสีเหลือง สีดำ และสีเขียว

ภาพที่ 5 ลายอันลุยซิม หรืออันลูนซิม หรืออันลูนซิม
ที่มา: รณาวรรณ สุขแสง และ นาทยา โสนทอง (2566)

จากภาพที่ 5 ลายอันลุยซิม หรืออันลูนซิม หรืออันลูนซิม เป็นลายที่มีการนำไหม 2 สี มาควบตีเกลียวเป็นเส้นเดียวแล้วนำมาทอสลับกับสีพื้น เส้นยืนจะใช้สีเขียวนิยมนเป็นสีดำ หรือสีอื่นแล้วแต่ช่างทอ ส่วนเส้นพุ่งจะมีไหมควบ 2 สี เช่น สีแดงควบสีเหลือง สีเหลืองควบสีเขียว สีขาวควบสีแดง เป็นต้น

ภาพที่ 6 ลายละเบิก
ที่มา: รณาวรรณ สุขแสง และ นาทยา โสนทอง (2566)

จากภาพที่ 6 ลายละเบิก เป็นลายที่ไม่มีการมัดหมี่ แต่เกิดจากการยกขึ้นยกลง เหยียบขึ้นเหยียบลง ในระหว่างการทอ เส้นยืนและเส้นพุ่งจะมีสีเดียวกัน นิยม สีม่วง สีส้ม สีเขียว สีเหลือง สีแดง และสีขาว และมีการย้อมสีจากสีเคมีเพื่อให้สีมีความสดมากกว่าสีธรรมชาติ

ภาพที่ 7 ลายสาคุ

ที่มา: รณาวรรณ สุขแสง และ นาทยา โสนทอง (2566)

จากภาพที่ 7 ลายสาคุ เป็นลายตารางสีเหลี่ยมจัตุรัสเล็ก ๆ ที่เรียงอยู่เป็นคู่ ๆ นิยมใช้ไหมสีและจำนวนเส้นไหมเท่ากัน สีที่นิยม คือ สีแสด สีส้ม สีแดง สีเหลือง สีเขียว เป็นต้น การทอเส้นพุ่งจำนวนครั้งจะเท่ากันกับการการออกแบบเส้นยืนเพื่อให้เกิดรูปสีเหลี่ยมจัตุรัส

ภาพที่ 8 ลายทางกระรอก หรือลายกะเนียว

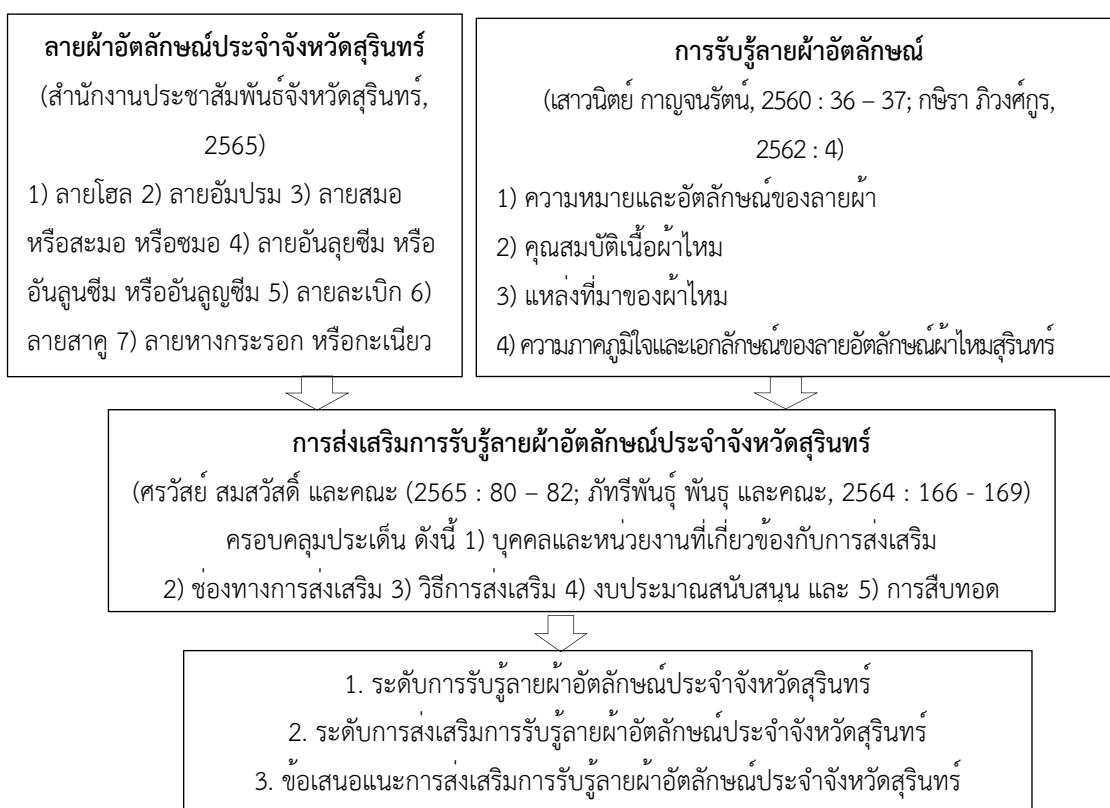
ที่มา: รณาวรรณ สุขแสง และ นาทยา โสนทอง (2566)

จากภาพที่ 8 ลายทางกระรอก หรือลายกะเนียว เป็นลายที่มีการนำไหม 2 สี มาควบตีเกลียวเป็นเส้นเดียวแล้วนำมาทอเรียงไปเต็มผืน เส้นยืนจะใช้สีเดียวนิยมเป็นสีดำ หรือสีอื่นแล้วแต่ช่างทอ ส่วนเส้นพุ่งจะมีไหมควบ 2 สี เช่น สีแดงควบสีเหลือง สีเหลืองควบสีเขียว สีขาวควบสีแดง เป็นต้น

โดยในงานวิจัยนี้จึงกำหนดประเด็นของการศึกษาการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ ประกอบด้วย ความหมายและอัตลักษณ์ของลายผ้า คุณสมบัติเนื้อผ้าไหม แหล่งที่มาของผ้าไหม ความภาคภูมิใจและเอกลักษณ์ของลายอัตลักษณ์ผ้าไหมสุรินทร์ (เสาวนิตย์ กาญจนรัตน์, 2560 : 36 – 37; กชिरา ภิวงค์กูร, 2562 : 4)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นกระบวนการสำรวจเกี่ยวกับการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วย 1) ลายโฮล 2) ลายอัมปรม 3) ลายสมอ หรือสะมอ หรือขมอ 4) ลายอันลุ่มซิม หรืออันลุนซิม หรืออันลุมซิม 5) ลายละเบ็ก 6) ลายสาคุ และ 7) ลายทางกระรอก หรือกะเนียว โดยศึกษาองค์ประกอบของการรับรู้ 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ความหมายและอัตลักษณ์ของลายผ้า 2) คุณสมบัติเนื้อผ้าไหม 3) แหล่งที่มาของผ้าไหม และ 4) ความภาคภูมิใจและเอกลักษณ์ของลายอัตลักษณ์ผ้าไหมสุรินทร์ นอกจากนี้ยังศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วย 1) บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม 2) ช่องทางการส่งเสริม 3) วิธีการส่งเสริม 4) งบประมาณสนับสนุน และ 5) การสืบทอด นอกจากนี้ยังรวมไปถึงความคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อนำเสนอแนวทางในการส่งเสริมการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ สามารถแสดงกรอบวิจัย ดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณโดยการสำรวจเกี่ยวกับการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ โดยมีวิธีดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนจังหวัดสุรินทร์ โดยในปี พ.ศ. 2565 จังหวัดสุรินทร์มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,372,910 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 400 คน ใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสูตรของทาร์ยามานัน ได้ประมาณ 399.8835 คิดเป็น 400 คน (กัญญ์สิริ จันทรเจริญ, 2554 : 93) เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบสะดวก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งสร้างจากการศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ ภูมิปัญญา ลวดลายผ้า การส่งเสริมการรับรู้ ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ สำหรับการหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) จำนวน 3 คน โดยทุกข้อได้ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 0.67 – 1.00 เมื่อแก้ไขแบบสอบถามแล้วได้สร้างเป็นแบบสอบถามออนไลน์ และนำทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Tryout) จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.968 ผลการหาค่าความเชื่อมั่นรายด้าน พบว่า ด้านความหมายและอัตลักษณ์ของลายผ้า ค่าเชื่อมั่น 0.980 ด้านคุณสมบัติเนื้อผ้าไหม ค่าเชื่อมั่น 0.965 ด้านแหล่งที่มาของผ้าไหม ค่าเชื่อมั่น 0.943 ด้านความภาคภูมิใจและเอกลักษณ์ของลายอัตลักษณ์ผ้าไหมสุรินทร์ ค่าเชื่อมั่น 0.973 และด้านการส่งเสริมการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ ค่าเชื่อมั่น 0.845

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้ได้ขอความร่วมมือกับกลุ่มตัวอย่างที่ประสงค์จะตอบแบบสอบถามออนไลน์ โดยในแบบสอบถามไม่ได้ขอข้อมูลที่จะสามารถระบุได้ถึงกลุ่มตัวอย่างได้ชัดเจน สำหรับระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ 1 เดือน ตั้งแต่วันที่ 19 มิถุนายน – 13 กรกฎาคม 2566 จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้วิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการศึกษาภาพรวมของผู้ตอบแบบสอบถามเท่านั้น ไม่ได้ระบุถึงผู้ตอบแบบสอบถามโดยตรงว่าเป็นผู้ใด ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 71.25 ส่วนมากมีอายุ 15 - 20 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 25.75 ส่วนมากเป็นนักเรียน/ นักศึกษา จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และส่วนมากอาศัยอยู่อำเภอสังขะ จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00

ผลการศึกษาระดับการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ของคนในสุรินทร์

การรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ของคนในสุรินทร์ โดยแปลผลค่าเฉลี่ยด้วยวิธีของลิเกิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 103) ดังนี้ 4.51 – 5.00 คือ ระดับมากที่สุด 3.51 – 4.50 คือ ระดับมาก 2.51 – 3.50 คือ ระดับปานกลาง 1.51 – 2.50 คือ ระดับน้อย และ 1.00 – 1.50 คือ ระดับน้อยที่สุด ซึ่งผลการวิจัย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาระดับการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ของคนในสุรินทร์

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ด้านความหมายและอัตลักษณ์ของลายผ้า			
1. ความหมายและอัตลักษณ์ของลายผ้าไหมผ้าโฮล	3.09	1.30	ปานกลาง
2. ความหมายและอัตลักษณ์ของลายผ้าไหมผ้าอัมปรม/ อันปรม	2.89	1.29	ปานกลาง
3. ความหมายและอัตลักษณ์ของลายผ้าไหมผ้าสมอ/ ผ้าสะมอ/ ซมอ	2.79	1.25	ปานกลาง
4. ความหมายและอัตลักษณ์ของลายผ้าไหมผ้าอันลุยชิม/ อันลูนชิม/ อันลูนชิม	2.77	1.25	ปานกลาง
5. ความหมายและอัตลักษณ์ของลายผ้าไหมผ้าละเบิก	2.75	1.25	ปานกลาง
6. ความหมายและอัตลักษณ์ของลายผ้าไหมผ้าสาकु	2.98	1.30	ปานกลาง
7. ความหมายและอัตลักษณ์ของลายผ้าไหมผ้าหางกระรอก/ ผ้ากะเนียว	2.85	1.27	ปานกลาง
รวมรายด้าน	2.88	1.20	ปานกลาง
ด้านคุณสมบัติเนื้อผ้าไหม			
8. ลักษณะและความละเอียดของเนื้อผ้าไหมจังหวัดสุรินทร์	3.77	0.98	มาก
9. สีเส้นของผ้าไหมจังหวัดสุรินทร์	3.76	0.96	มาก
10. ความสบายในการสวมใส่ผ้าไหมจังหวัดสุรินทร์	3.76	0.95	มาก
11. ความแวววาวของเส้นผ้าไหมจังหวัดสุรินทร์	3.78	0.98	มาก
12. ความทนทานของผ้าไหมจังหวัดสุรินทร์	3.83	0.97	มาก
รวมรายด้าน	3.78	0.91	มาก
ด้านแหล่งที่มาของผ้าไหม			
13. การรับรู้ข้อมูลแหล่งทอผ้าไหมในจังหวัดสุรินทร์	3.71	0.93	มาก
14. การรับรู้ข้อมูลแหล่งผลิตเส้นไหมในจังหวัดสุรินทร์	3.64	0.92	มาก
15. การรับรู้ข้อมูลสีที่นำมาย้อมเส้นไหมในจังหวัดสุรินทร์	3.46	0.94	ปานกลาง
16. การรับรู้ข้อมูลแหล่งจำหน่ายผ้าไหมในจังหวัดสุรินทร์	3.73	0.91	มาก
17. การรับรู้แหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับผ้าไหมในจังหวัดสุรินทร์	3.67	0.91	มาก
รวมรายด้าน	3.64	0.83	มาก
ด้านความภาคภูมิใจและเอกลักษณ์ของลายอัตลักษณ์ผ้าไหมสุรินทร์			
18. ความภาคภูมิใจในลวดลายอัตลักษณ์ผ้าไหมสุรินทร์	4.26	0.82	มาก
19. ความโดดเด่นและมีชื่อเสียงระดับชาติและนานาชาติ	4.23	0.83	มาก
20. ลูกหลานเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นชุมชน	4.20	0.85	มาก
21. ความเป็นเอกลักษณ์ของลายอัตลักษณ์สามารถยกระดับมูลค่าเศรษฐกิจได้	4.23	0.82	มาก
22. ความจำเป็นของการสืบทอดลายอัตลักษณ์ผ้าไหมสุรินทร์	4.26	0.82	มาก
รวมรายด้าน	4.24	0.79	มาก
โดยรวม	3.37	0.72	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการศึกษาระดับการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ของคนในสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.37, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น คือ ด้านความภาคภูมิใจและเอกลักษณ์ของลายอัตลักษณ์ผ้าไหมสุรินทร์ ค่าเฉลี่ย 4.24 (S.D. = 0.79) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น คือ ด้านความหมายและอัตลักษณ์ของลายผ้า ค่าเฉลี่ย 2.88 (S.D. = 1.20) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น คือ ความภาคภูมิใจในลวดลายอัตลักษณ์ผ้าไหมสุรินทร์ และความจำเป็นของการสืบทอดลายอัตลักษณ์ผ้าไหมสุรินทร์ ค่าเฉลี่ย 4.26 (S.D. = 0.82) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น คือ ความหมายและอัตลักษณ์ของลายผ้าไหมผ้าทางกระรอก/ ผักกะเนียว ค่าเฉลี่ย 2.85 (S.D. = 1.27)

ผลการศึกษาระดับการส่งเสริมการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ของประชาชนจังหวัดสุรินทร์

ผลการวิจัย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาระดับการส่งเสริมการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ของประชาชนจังหวัดสุรินทร์

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้ข้อมูลลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์	3.36	0.97	ปานกลาง
2. ความถี่การส่งเสริมพัฒนาลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน	3.31	0.95	ปานกลาง
3. ช่องทางการรับข้อมูลลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ที่หลากหลาย	3.41	0.97	ปานกลาง
4. การเข้าถึงแหล่งจำหน่ายสินค้าผ้าไหมลายอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ที่หลากหลาย	3.47	0.96	ปานกลาง
5. การเข้าร่วมอบรมหรือพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต หรือจัดจำหน่ายผ้าไหมลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์	3.28	0.95	ปานกลาง
6. การเข้าร่วมอบรมหรือพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ หรือสืบสานลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์	3.23	0.98	ปานกลาง
7. มีกิจกรรมที่หลากหลายที่จะสามารถสวมใส่ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์	3.39	0.99	ปานกลาง
8. มีแหล่งผลิตที่เพียงพอต่อความต้องการสวมใส่ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์	3.42	0.94	ปานกลาง
9. มีงบประมาณเพียงพอในการซื้อผ้าไหมลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์	3.14	0.99	ปานกลาง
10. ความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูลของท่านเกี่ยวกับลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์	3.22	1.00	ปานกลาง
โดยรวม	3.32	0.85	ปานกลาง

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาระดับการส่งเสริมการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ของประชาชน จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ระดับโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.32, S.D. = 0.85) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับการส่งเสริมการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์รายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ผลการสอบถามความคิดเห็นด้วยคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำ จังหวัดสุรินทร์

สามารถสรุปผล ตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) **บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม** ได้แก่ ควรหาแนวทางให้ผ้าไหมสุรินทร์มีราคา ที่ถูกและประชาชนทั่วไปสามารถซื้อเพื่อสวมใส่ได้ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนควรให้ข้อมูลข่าวสาร แก่ประชาชนเกี่ยวกับเรื่องผ้าไหม ความเป็นมา ความหมายของลวดลายแต่ละลาย และการเก็บรักษาให้ครบถ้วน

2) **ช่องทางการเข้าถึงแหล่งข้อมูล** ได้แก่ ควรเพิ่มช่องทางในการส่งเสริมการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ ประจำจังหวัดสุรินทร์ของประชาชนจังหวัดสุรินทร์ให้มากขึ้น ควรส่งเสริมช่องทางการขายของผู้ผลิตมากขึ้น ควร ประชาสัมพันธ์สถานที่/ ร้านตัดเย็บผ้าไหมที่ช่างฝีมือดีและราคาไม่แพง ควรอนุรักษ์ สืบสานและเผยแพร่ข้อมูลความรู้ และส่งเสริมการผลิตให้เป็นระดับสากล และในงานช้างประจำปีควรมีการแสดงขั้นตอนในการทำผ้าไหมที่น่าสนใจและ ดึงดูดชาวต่างชาติให้มากขึ้น

3) **วิธีการส่งเสริม** ได้แก่ ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่จะต้องสวมใส่ผ้าลายอัตลักษณ์ประจำจังหวัด สุรินทร์อย่างต่อเนื่อง ควรจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอธิบายความหมายของผ้าลายอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ ควร มีการส่งเสริมด้านแฟชั่นเพื่อนำผ้ามาตัดเย็บให้ทันสมัยและสวมใส่ได้ทุกวัย ควรพัฒนาลายผ้าอัตลักษณ์ประจำ จังหวัดสุรินทร์ให้ทันสมัยอยู่เสมอ ควรรณรงค์ให้มีการสวมใส่ผ้าไหมในช่วงวันสำคัญหรือโอกาสสำคัญมากขึ้นเพื่อเป็น การประชาสัมพันธ์ และควรผลิตลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นมาตรฐานและมีการสืบสานไปทุกท้องถิ่น ชุมชนในจังหวัดสุรินทร์

4) **งบประมาณสนับสนุน** ได้แก่ ผ้าไหมสุรินทร์เป็นที่น่าภาคภูมิใจของคนในท้องถิ่น แต่ด้วยราคา ผ้าและราคาตัดเย็บค่อนข้างสูง อาจทำให้ประชาชนเข้าไม่ถึงการซื้อสินค้าของท้องถิ่นเท่าที่ควร และควรจัดสถานที่/ ห้องนิทรรศการ/ แหล่งเรียนรู้ สำหรับจัดแสดงลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์

5) **การสืบทอด** ได้แก่ เยาวชนคนรุ่นใหม่ควรหันมาอนุรักษ์ สืบสาน รักษา ต่อยอด เรียนรู้ลายผ้า ไหมให้มากขึ้น ควรให้ผู้เชี่ยวชาญด้านผ้าไหม หรือผู้ผลิตผ้าไหม มาให้ความรู้แก่ประชาชน เกี่ยวกับเรื่องราวของผ้าไหม สุรินทร์ เพื่อเป็นการอนุรักษ์สืบสานต่อไป และควรส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์และ ควรบรรจุเข้าไปในหลักสูตรท้องถิ่น

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้เพื่อศึกษาการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ มีผลการวิจัยสรุปดังนี้กลุ่มตัวอย่าง สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 71.25 ส่วนมากมีอายุ 15 - 20 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 25.75 ส่วนมากเป็นนักเรียน/ นักศึกษา จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และส่วนมากอาศัยอยู่อำเภอสังขะ จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 ผลการศึกษาระดับ การรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ของคนในสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.37, S.D. = 0.72) แสดงว่าคนในสุรินทร์อาจเคยมีประสบการณ์เคยเห็น เคยได้ยิน หรือเคยสวมใส่บ้างกับผ้าไหมที่เป็นลายผ้า

อัตลักษณ์ประจำจังหวัด ผลการศึกษาระดับการส่งเสริมการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ของประชาชน จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ระดับโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.32, S.D. = 0.85) แสดงว่าคนในสุรินทร์อาจเคยมีประสบการณ์เคยเห็นหรือได้ยินข่าวประชาสัมพันธ์จากเว็บไซต์ หรือจากหน่วยงานที่สังกัดโดยการรณรงค์ให้สวมใส่บ้าง หรืออาจจะไม่สม่ำเสมอ หรือบางคนอาจไม่เคยได้รับการส่งเสริมเลย สำหรับแนวทางการส่งเสริมการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ พบว่า มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมช่องทางการเข้าถึงแหล่งข้อมูล วิธีการส่งเสริม งบประมาณสนับสนุน และการสืบทอด

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาระดับการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากคนในสุรินทร์อาจเคยมีประสบการณ์เคยเห็น เคยได้ยิน หรือเคยสวมใส่บ้าง ซึ่งคนที่เคยมีประสบการณ์เคยเห็นหรือเคยได้ยินอาจจะรับรู้เฉพาะชื่อลายและรับรู้ว่าลายผ้าสวยหรือไม่สวย เป็นผ้าไหม หรือไม่ใช้ผ้าไหม ทำให้ไม่จำเป็นต้องเปิดรับข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับผ้าไหมมาก ในขณะที่ผู้ชาย ผู้ประกอบการ หรือช่างทอ จำเป็นต้องรับรู้ในรายละเอียดของลวดลาย ที่มาของลาย วิธีการทอ เพราะเป็นความจำเป็นในการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัชชาภัทร เวียงแสง (2559 : 139 - 140) กล่าวว่า สาเหตุที่ผู้บริโภคซื้อส่วนใหญ่เป็นซื้อเพราะต้องการใส่ผ้าไหมใส่ทำงาน หรือเพราะเป็นของฝากในโอกาสต่าง ๆ ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่จะพิจารณาจากลวดลายผ้า หรือคุณภาพการทอ เนื้อผ้า หรือโทนสีที่ชื่นชอบ รวมไปถึงราคาที่สามารถซื้อได้ก็ตาม

จากผลการศึกษาระดับการส่งเสริมการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ระดับโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องด้วยคนในสุรินทร์อาจเคยมีประสบการณ์เคยเห็นหรือได้ยินข่าวประชาสัมพันธ์จากเว็บไซต์เกี่ยวกับการประกาศลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ เมื่อปี พ.ศ. 2565 นั้น มีช่องทางในการสื่อสารไปยังคนสุรินทร์ผ่านทางหน่วยงานราชการ และอินเทอร์เน็ตโดยเว็บไซต์เท่านั้น ในขณะที่สื่อสังคมอื่น ๆ ยังขาดการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง ทำให้คนส่วนใหญ่ที่กำลังนิยมใช้งานสื่อสังคมไม่ได้ข้อมูลข่าวสารเท่าที่ควร หรือในบางหน่วยงานที่มีการรณรงค์ให้สวมใส่ผ้าไหมลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ ดังงานวิจัยของ ภจิวิวัฒน์ บุรณ์เจริญ และคณะ (2566 : 41 - 42) ที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์ได้รณรงค์ให้สวมใส่ผ้าไหม ซึ่งเป็นการสืบสาน ส่งเสริมการแต่งกายผ้าไทยจังหวัดสุรินทร์ หรือบางคนอาจไม่เคยได้รับการส่งเสริมเลย ซึ่งการส่งเสริมสามารถแบ่งออกเป็นผู้ชาย ผู้ประกอบการ ผู้บริโภค หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าไปส่งเสริมการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ก่อน จากนั้นหาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนต่อไป ดังงานวิจัยของ อัญชลี จันทาโก และคณะ (2556 : 185) ที่ได้กล่าวถึงปัญหาของการส่งเสริมการสร้างสรรค์คุณค่าผ้าจกราชบุรีโดยพบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ การขาดคนทอผ้า ขาดการรับรู้ การประชาสัมพันธ์ ขาดการสร้างเครือข่าย และนโยบายการสนับสนุนจากภาครัฐที่ชัดเจน

สำหรับแนวทางการส่งเสริมการรับรู้ลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ พบว่า บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม ช่องทางการเข้าถึงแหล่งข้อมูล วิธีการส่งเสริม งบประมาณสนับสนุน และการสืบทอด เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการรับรู้ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบายและภารกิจขององค์กร โดยเฉพาะหน่วยงานระดับจังหวัดที่กำหนดนโยบายจะทำให้เกิดผลกระทบในวงกว้างของการขับเคลื่อนได้ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาช่องทางการเข้าถึงแหล่งข้อมูลของลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ การสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง หรือพัฒนาช่างศิลป์ ผู้ชาย ผู้ประกอบการ หรือผู้บริโภค สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี จันทาโก และคณะ (2556 : 190) ได้ศึกษาการจัดการความรู้เพื่อสร้างสรรค์คุณค่าผ้าจกราชบุรี โดยพบแนวทางการสร้างคุณค่าของผ้าจกราชบุรี ดังนี้ การสร้าง

เครือข่ายเชื่อมโยงห่วงโซ่คุณค่า การส่งเสริมพัฒนาช่างทอผ้า การสร้างชุมชนต้นแบบในการอนุรักษ์และสืบสานการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและมีมาตรฐาน การยกระดับคุณค่าทางสังคม การสร้างหลักสูตรถ่ายทอดองค์ความรู้ การรณรงค์ให้สวมใส่ผ้าในวันสำคัญต่าง ๆ และรวมไปถึงการจัดกิจกรรมให้แพร่หลายอย่างต่อเนื่อง สำหรับในการสืบทอดส่งเสริมทั้งช่างศิลป์ ผู้ประกอบการ เยาวชน ให้เกิดการอนุรักษ์ สืบสาน รักษา ต่อยอด เรียนรู้ลายผ้าไหมให้มากขึ้น มีการบูรณาการกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม และเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการสืบทอดที่ยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวนิตย์ กาญจนรัตน์ (2560 : 35 - 37) ที่ได้พัฒนาและออกแบบลวดลายผ้าที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมทางความเชื่อเพื่อสร้างสินค้าที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน และได้ศึกษาการรับรู้ของผู้บริโภคว่ารับรู้คุณค่าของลวดลายตามที่ได้ออกแบบและพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดารินทร์ คำพันธ์ และ สุจิตรา เปลี่ยนนุ่ง (2565 : 65) ได้ศึกษาการสื่อสารอัตลักษณ์สินค้ากระเป๋าทอของกลุ่มผู้ผลิตและผู้ประกอบการ โดยหากผู้ประกอบการมีองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี อัตลักษณ์ชุมชน กระบวนการผลิต ได้อย่างดีแล้ว จะสามารถสื่อสารให้เกิดการรับรู้สินค้าได้โดยง่าย นอกจากนี้ทุนทางวัฒนธรรมยังนำสู่การออกแบบลวดลายได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ สมัครสมาน (2565 : 45) ได้กล่าวถึงการออกแบบลายผ้าไหมที่ได้รับแรงบันดาลใจจากภูมิปัญญาทอผ้าหลังปราสาทบ้านปราสาท หรือปราสาทระแงง หรือปราสาทศีร์ษะภูมิ ในจังหวัดสุรินทร์ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัคราพร สุขทอง และคณะ (2566 : 153 - 157) ได้สร้างสรรค์การแสดงชุด “ระบำทอผ้าไหมเมืองสุรินทร์” บ้านท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เป็นการสืบทอดในรูปแบบของศิลปะการแสดงที่เกี่ยวข้องกับ ภูมิปัญญาการทอผ้าไหมพื้นเมือง ซึ่งสร้างความภาคภูมิใจ เห็นว่าประเด็นของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่องทางการเข้าถึงแหล่งข้อมูล วิธีการส่งเสริม งบประมาณสนับสนุน และการสืบทอดมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ลายผ้า อัตลักษณ์อันจะนำไปสู่ความภาคภูมิใจและเอกลักษณ์ของลายอัตลักษณ์ผ้าไหมสุรินทร์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์

- 1) สถานศึกษาควรจัดทำหลักสูตรสำหรับเยาวชนและผู้สนใจทั่วไปให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและอัตลักษณ์ของลายผ้าประจำจังหวัดสุรินทร์ โดยทำการเผยแพร่ทั้งในสถานศึกษาและผ่านอินเทอร์เน็ตให้เป็นแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา
- 2) จังหวัดสุรินทร์ควรส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับผ้าไหม รวมไปถึงการพัฒนาแหล่งการผลิตที่มีคุณภาพ จัดทำฐานข้อมูลช่างศิลป์และภูมิปัญญาท้องถิ่น และรวมไปถึงการส่งเสริมการขายให้กับผู้ขายผู้ประกอบการ ซึ่งอาจจะเป็นช่างทอขายเอง หรือเยาวชนลูกหลานช่วยขาย โดยประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมการขายได้
- 3) หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในจังหวัดสุรินทร์ควรสนับสนุนให้มีการสวมใส่ลายผ้าประจำจังหวัดสุรินทร์ทั้งเพื่อสร้างความภาคภูมิใจและเอกลักษณ์ของลายอัตลักษณ์ผ้าไหมสุรินทร์ให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลงานวิจัยข้างต้นจะเห็นว่าคนในจังหวัดสุรินทร์ยังขาดความรู้ความเข้าใจในลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจาก ลวดลายผ้าของจังหวัดสุรินทร์มีมากมายและหลากหลายรูปแบบตามที่ได้เรียกกันว่า ผ้าไหมสุรินทร์ร้อยสีพันลาย ทำให้คนในจังหวัดสุรินทร์ยังขาดประสบการณ์เดิมที่จะสร้างให้เกิดการแปลความหมาย และเกิดการรับรู้ต่อไป ดังนั้นในงานวิจัยครั้งต่อไปความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ทันสมัย จึงควรพัฒนา

สื่อดิจิทัลที่เหมาะสมเกี่ยวกับลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ ให้สื่อดิจิทัลนี้เป็นแหล่งเรียนรู้แบบออนไลน์ที่ให้นักเรียนในจังหวัดสุรินทร์สามารถเข้ามาเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนสนับสนุนจากโครงการหมู่บ้านราชภัฏชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ปีงบประมาณ 2566

เอกสารอ้างอิง

- กษิรา ภิวงศ์กูร. (2562). ภูมิปัญญาชนเผ่า หมู่บ้านกะเหรี่ยงรวมมิตร สู่ออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม. ดุษฎีนิพนธ์. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กัญญ์สิริ จันทรเจริญ. (2554). การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 20 เมษายน 2566, จาก https://www.ict.up.ac.th/surinthips/ResearchMethodology_2554/เอกสารเพิ่มเติม/การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.PDF.
- เครือจิต ศรีบุญนาถ, ปิ่นเพชร ชูทรงเดช, วารุณี สุวรรณานนท์. (2540). ชัมปัดโซ่ : ผ้านุ่งไหมชาวไทยเขมรสุรินทร์. รายงานการวิจัย. สุรินทร์ : สถาบันราชภัฏสุรินทร์.
- ณดา สวัสดิ์. (2561). การศึกษาและพัฒนาลายผ้าทอเพื่อสร้างสรรค์อัตลักษณ์ใหม่ผ้าไหมไทย. ปริญญานิพนธ์. ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัชชาภัทร เวียงแสง. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น. วารสารวิชาการธรรมศาสตร์, 16(3), 133 - 142.
- ดารินทร์ คำพันธ์ และ สุจิตรา เปลี่ยนรุ่ง. (2565). การสื่อสารอัตลักษณ์สินค้ากระเป๋าทอของกลุ่มผู้ผลิตและผู้ประกอบการ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 16(1), 44 - 68.
- ประยูรศรี บุตรแสนคม. (2561). การคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์เข้าในสมการถดถอยพหุคูณ. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 17(1), 43 - 60.
- ภจิวัฒน์ บุรณ์เจริญ, ชลธิชา แก้ววัน, วิจิตรา โพธิสาร, สุรางคนา ถิ่อคุณ, อริญา เสพสุข. (2566). อิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อแรงจูงใจสวมใส่ผ้าไหมของเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดสุรินทร์. Asian Journal of Traditional and Innovative Arts and Textiles, 2(2), 40 - 54.
- ภัทรพัณณ์ พันธุ์, วรัญญา พรหมสาขา ณ สกลนคร, พิมพ์พิย พิมพ์สุทธิ. (2564). การส่งเสริมเอกลักษณ์ลวดลายผ้าเขียนเทียนขาวมั่งสู่การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลแม่เปา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย. วารสารนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 5(1), 147 - 172.
- รณาวรรณ สุขแสง และ นาดยา โสนทอง. (2566). สรุปรายชื่อ 10 ลายผ้าโบราณ จังหวัดสุรินทร์ ในโครงการหมู่บ้านราชภัฏชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ปีงบประมาณ 2566. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ศรวิสัย สมสวัสดิ์, จิรนนท์ บุพพันหมัย, ญัฐพงษ์ ศรีใจวงศ์. (2565). การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาการทอผ้าฝ้ายลายงาช้างม่อน อ.แม่ทะ จ.ลำปาง. วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 5(4), 73 - 84.

สมบัติ สมัครสมาน. (2565). ศาสตร์ศิลป์เพื่อการออกแบบลวดลายสีเส้นผ้าไหมมัดหมี่ปุมโบราณและปิดานผ้านการ
ย้อมโสนสีทกสีตามธรรมเนียมปฏิบัติภูมิปัญญาชนชาวเขมรโบราณ. **วารสารศิลปะและวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมูล**,
11(2), 35 - 48.

สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสุรินทร์. (2565). **ประกาศลายผ้าที่เป็นอัตลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์** [ออนไลน์].
ค้นเมื่อ 31 กรกฎาคม 2566, จาก <https://surin.prd.go.th/th/content/page/index/id/75885>.

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์. (2565). **ผ้าไทยลายอัตลักษณ์จังหวัดสุรินทร์ ภูษาศิลป์ จากท้องถิ่นสู่สากล**
[ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2566, จาก <https://anyflip.com/wgjii/zaxz>.

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2565). **สถิติจำนวนประชากรและบ้าน** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 20 เมษายน
2566, จาก [https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate3/Area/
statpop?yymm=65&ccDesc=จังหวัดสุรินทร์&topic=statpop&ccNo=32](https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate3/Area/statpop?yymm=65&ccDesc=จังหวัดสุรินทร์&topic=statpop&ccNo=32).

เสาวนิตย์ กาญจนรัตน์. (2560). การรับรู้คุณค่าและความคาดหวังของบุคคลต่างประสบการณ์ที่มีต่อลวดลายผ้ามัด
ย้อมเชิงวัฒนธรรม. **วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร**, 37(2), 31 - 50.

อัครพร สุขทอง, อัจฉรา สุทธิสนธิ์, กฤติกา ธรรมวิเศษ, ยุวดี พลศรี, จานงค์ จันทรีเขียว, สุภาวดี หลวงกลาง, สุดใจ
สะอาดยิ่ง. (2566). การศึกษามรดกภูมิปัญญาการทอผ้าไหมพื้นเมือง สู่การสร้างสรรค์การแสดงชุด “ระบำทอ
ผ้าไหมเมืองสุรินทร์” บ้านท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์**, 25(1), 145 - 162.

อัญชลี จันทาโก, เสรี เพิ่มชาติ, วราภรณ์ ลิ้มเปรมวัฒนา, พุกษ์ จิรสัตยาภรณ์. (2556). การจัดการความรู้เพื่อ
สร้างสรรค์คุณค่าผ้าจกราชบุรี. **วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต**, 1(3), 183 - 194.

บุคลากรกรม

เกษรา นุชาญรัมย์ (ผู้ให้สัมภาษณ์). รณาวรรณ สุขแสง (ผู้สัมภาษณ์). ที่ บ้านสวาย ตำบลสวาย อำเภอเมืองสุรินทร์
จังหวัดสุรินทร์ 32000. สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2566.

ประไพ สุขศรี (ผู้ให้สัมภาษณ์). รณาวรรณ สุขแสง (ผู้สัมภาษณ์). ที่ บ้านสวาย ตำบลสวาย อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัด
สุรินทร์ 32000. สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2566.

นงเยาว์ ทรงวิชา (ผู้ให้สัมภาษณ์). รณาวรรณ สุขแสง (ผู้สัมภาษณ์). ที่ บ้านนาตัง ตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสิน
รินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 32000. สัมภาษณ์วันที่ 14 พฤศจิกายน 2566.

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์
วิถีไทยบ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอสรีธวัช จังหวัดอุดรธานี
Developing Community Enterprise for Success: A Case Study of Ban Na Ngam Thai
Organic Farming Community Enterprise Group, Village No. 11, Tat Thong
Subdistrict, Si That District, Udon Thani Province

ศรัณย์ เจริญศิริ^{1*}, ชัยมงคล สิริวารินทร์¹, นิศรา ประดิษฐ์ดวง¹ และ พงศธร แสงสี¹

Saran Charoensiri^{1*}, Chaimongkol Siriwarin¹, Nisara Praditduang¹, and Phongsathorn Sanglee¹

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี¹

Department of Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Udon Thani Rajabhat University¹

*Corresponding author, e-mail: saran.ch@udru.ac.th

วันที่รับบทความ: 21 มกราคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ: 14 กุมภาพันธ์ 2567; วันที่ตอบรับบทความ: 15 กุมภาพันธ์ 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอสรีธวัช จังหวัดอุดรธานี และ (2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทย บ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอสรีธวัช จังหวัดอุดรธานี จำนวน 17 คน เก็บรวบรวมด้วยแบบสอบถาม และผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จำนวน 4 คน สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และ การสังเกตการณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อเสนอแนะใช้การพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษา พบว่า การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ ด้านการตลาด กลุ่มมีหน้าร้านขายประจำ คือ เซ็นทรัลพลาซาอุดรธานี เซ็นทรัลพลาซาบางนา และท็อปส์ ซูเปอร์มาร์เก็ต สาขาหนองหาน ตำบลหนองหาน อำเภอนหนองหาน จังหวัดอุดรธานี และมีการส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มนำสินค้าไปขาย โดยดำเนินงานแบบครบวงจรและเปิดโอกาสให้ทุกคนรับผลิตภัณฑ์ไปขายทั้งผ่านหน้าร้านและผ่านช่องทางออนไลน์ ใช้ชื่อน้ำตาลอ้อยอินทรีย์ ด้านภาวะผู้นำ ผู้นำมีความเสียสละ แสวงหาสิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนากลุ่ม ด้านวิธีการปฏิบัติงาน มีการกำหนดกฎระเบียบภายในกลุ่ม มีการพัฒนาทักษะให้กับสมาชิกในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ด้านการจูงใจของผู้ปฏิบัติงาน พบว่า ค่าจ้างมีความสำคัญอย่างมากต่อการจูงใจให้คนปฏิบัติงาน และมีการจัดสรรแบ่งผลกำไรสำหรับผู้ทำงานและคณะกรรมการ มีการทำกองทุนเพื่อสังคม ด้านนโยบายของรัฐ มีการนำนโยบายของรัฐมาช่วยส่งเสริมในการบริหารจัดการผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานเกษตรอำเภอสรีธวัช ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี และโครงการชุมชนธุรกิจสร้างไทยของรัฐบาล เป็นต้น และ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาให้ทันสมัย อาทิ การใช้ลูกหีบอ้อย

นอกจากนี้ ผลการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จพบว่า ทั้ง 6 ด้าน ภาพรวม อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: วิสาหกิจชุมชน ความสำเร็จ อุดรธานี

Abstract

This research had the objectives (1) to study the development of community enterprises towards success, in the case of the Ban Na Ngam Thai Organic Farming Community Enterprise Group, Village No. 11, Tat Thong Subdistrict, Si That District, Udon Thani Province, and (2) to study the opinions of group members regarding factors affecting the development of community enterprises towards success. This research was conducted using mixed methods research including both quantitative and qualitative research. The population and sample were members of the Thai Organic Farming Community Enterprise Group, Ban Na Ngam, Village No. 11, Tad Thong Subdistrict, Si That District, Udon Thani Province, totalling 17 people. For quantitative data collection questionnaires. The qualitative data was collected from 4 people who were important informants with in-depth interviews and observation. Data were analyzed using descriptive statistics including frequency, percentage, mean, and standard deviation. As for the suggestions, descriptive analysis will be used. The results of the study found that the management of the community enterprise group, in terms of marketing, had sales offices located at locations: Central Plaza Udon Thani, Central Plaza Bangna, and Tops Superstore at Nong Han Branch, Nong Han Subdistrict, Nong Han District, Udon Thani Province, and members of the group are encouraged to sell the products. The group operated like a family and allowed everyone to receive products for selling in both of storefronts and online channels using the name of Organic Cane Sugar. In terms of leadership, the leaders were selfless and always seeking new things to develop the enterprise group. In terms of work methods, there were rules within the group. Skills were developed for members to work efficiently. In terms of motivation of workers, it was found that wages are very important in motivating people to work. The profit sharing was allocated for workers and committee members and a social fund for the community. In terms of government policy, the policies had been introduced to help promote management through relevant organizations: Si That District Agricultural Office, Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives, Udon Thani Rajabhat University, and the government's Thai Business Community Project. In terms of local wisdom, the group brought local wisdom to modern development which was a sugar cane crusher. Moreover, the studying the opinions of group members about factors affecting the development of community enterprises towards success, it was found that all 6 areas were overall at a high level.

Keywords: Community Enterprise, Success, Udon Thani

บทนำ

จากนโยบายภาครัฐเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาเศรษฐกิจระดับรากหญ้าของประเทศ ด้วยการส่งเสริมให้ชุมชนรวมกลุ่มกันประกอบกิจกรรมในลักษณะของวิสาหกิจชุมชน โดยมุ่งสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ส่งเสริมชุมชนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ จัดการทรัพยากร การผลิตการตลาด และการจัดการทุนให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน บนพื้นฐานของการสร้างความยั่งยืนและความสงบสุข สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของสังคมโดยรวม ซึ่งวิสาหกิจชุมชน เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนารากหญ้าที่เน้นให้ชุมชนค้นหาศักยภาพของตนเอง และพัฒนาไปสู่การพึ่งพาตนเอง ทั้งภายในชุมชนและ ระหว่างชุมชน หมายถึง การประกอบกิจการเพื่อจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ให้สามารถพึ่งพาตนเองภายในชุมชน และระหว่างชุมชนได้ความหมายของวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 หมายถึง กิจกรรมของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใด หรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัวชุมชนและระหว่างชุมชน (จักร ดิงศักดิ์, 2549 : 74 - 75)

รัฐบาลให้ความสำคัญกับชุมชนในการนำความรู้และทรัพยากรในพื้นที่มาผลิตเป็นสินค้าและบริการ เพื่อเพิ่มศักยภาพของเศรษฐกิจฐานรากให้สามารถสร้างรายได้ กระจายรายได้สู่ชุมชน สนับสนุนสินค้าชุมชน และยกระดับวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พัฒนาช่องทางการตลาดเชื่อมโยงกับระบบพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ และสร้างพลังสังคม พลังชุมชน รวมทั้งสร้างการเรียนรู้ ฝึกอาชีพกลุ่มอิสระในการร่วมขับเคลื่อน และพัฒนาประเทศ รัฐบาลจึงมีนโยบายดำเนินการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจชุมชนผ่านอัตลักษณ์ของพื้นที่ โดยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ของไทยสามารถใช้ประโยชน์และต่อยอดจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และทรัพยากรในพื้นที่ รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างสรรค์คุณค่าผลิตภัณฑ์และบริการของชุมชนที่มีอัตลักษณ์ และมีมาตรฐานการผลิตตามหลักสากล ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง นำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเพื่อประสาน แลกเปลี่ยนความรู้ ใช้ประโยชน์จากข้อมูล และเชื่อมต่อกิจกรรมร่วมกัน รวมทั้งพัฒนากลุ่มอาชีพตามศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ เพื่อกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจให้คนในชุมชน และท้องถิ่น แบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม สนับสนุนการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนตามความพร้อมและศักยภาพในแต่ละพื้นที่ ให้เศรษฐกิจดิจิทัลต่อยอดการพัฒนาควบคู่กับการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน ด้วยการส่งเสริมการเชื่อมโยงภาคเศรษฐกิจ สร้างความเข้มแข็งของชุมชนรวมทั้งส่งเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชนจัดสวัสดิการที่จำเป็นภายในชุมชน แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน สร้างชุมชนที่น่าอยู่ มุ่งเน้นการจัดการที่อยู่อาศัย การพัฒนาทักษะอาชีพ และการพัฒนาพื้นที่เมืองแบบองค์รวม เพื่อพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2563)

จังหวัดอุดรธานีถือเป็นจังหวัดที่มีจุดเด่น ในการมีที่ตั้งที่เชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง หรือ GMS อีกทั้งยังมีจุดแข็ง (Strengths) ในภาคเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีขนาดใหญ่ ซึ่งสินค้าในภาคการเกษตรมีสินค้าสำคัญ คือ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง และยางพารา และในจังหวัดอุดรธานี มีแผนพัฒนาและยุทธศาสตร์ที่สำคัญ เช่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการค้าการลงทุนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าการลงทุน ซึ่งประกอบด้วย ส่งเสริมอุตสาหกรรมและกำลังแรงงาน เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ พัฒนาแผนการตลาดด้านการลงทุนเพื่อให้แข่งขันได้ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกและพัฒนาด้านเทคโนโลยี เพื่อรองรับการค้า การลงทุน และการบริการ สร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์และบริการเพื่อให้แข่งขันได้ด้วย

เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเป็นสากล ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรม ยกย่องมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้พึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ประกอบด้วย ขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร พัฒนาการผลิต การแปรรูป และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตรอินทรีย์ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและภาคอุตสาหกรรมส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรสู่ความเข้มแข็งและยั่งยืน เพิ่มช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรให้กับภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร (จังหวัดอุดรธานี, 2564 : 52 – 62)

โดยในส่วนของจังหวัดอุดรธานี ปีงบประมาณ 2563 ที่ผ่านมา กระทรวงเกษตรฯ ได้บูรณาการร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ขับเคลื่อนศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (Agritech and Innovation Center : AIC) โดยให้การสนับสนุนเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ภายใต้แผนบูรณาการวิจัยการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันสำหรับผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารจังหวัดอุดรธานีและหนองบัวลำภู การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อชุมชนยั่งยืน และได้ลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์การแปรรูปอ้อยอินทรีย์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม ซึ่งนับเป็นกลุ่มวิสาหกิจตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้แปรรูปอ้อยอินทรีย์เพื่อสร้างมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร และได้รับการสนับสนุนเครื่องรีดอ้อยแบบกึ่งอัตโนมัติ เครื่องกวนสำหรับแปรรูปผลิตภัณฑ์ใช้ร้ออ้อยชนิดให้ความร้อนด้วยแก๊สปิโตรเลียมเหลว ถึงบรรจุผลิตภัณฑ์ใช้ร้ออ้อย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ที่ได้บูรณาการร่วมกับกระทรวงเกษตรฯ ขับเคลื่อนศูนย์ AIC (เศรษฐกิจเกษตรเพื่อประชาชน, 2563)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอสรีธำชู จังหวัดอุดรธานี เป็นอีกพื้นที่นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการแปรรูปพัฒนาเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ เดิมทีหมู่บ้านนางามนั้น ร้อยละ 90 ทำอาชีพปลูกอ้อย ซึ่งเมื่อก่อนในการทำน้ำตาลอ้อยปึกจะใช้ลูกหีบอ้อยที่ทำจากไม้ฟันขาด โดยใช้แรงงานคน ควาย ควายเหล็ก ในการหมุนหีบทำน้ำตาลอ้อยปึกเก็บไว้กิน ก่อนที่จะมีโรงงานน้ำตาลมาตั้ง แล้วเอาพันธุ์อ้อยใหม่มาส่งเสริม ชาวบ้านก็หันไปปลูกอ้อยส่งโรงงาน การหีบอ้อยที่ลานก็น้อยลงเรื่อย ๆ ซึ่งมีชาวบ้านหลายคนยังทำอยู่ แต่กลิ่นไม่หอมเหมือนเดิม เพราะใช้ปุ๋ย-สารเคมี-ยาฆ่าหญ้า การทำน้ำตาลอ้อยจึงหยุดไปราว 10 ปี จนเมื่อ 2 ปีก่อน ได้มีกลับมาทำใหม่เป็นอ้อยอินทรีย์ โดยใช้อุปกรณ์หีบแบบไฟฟ้า จนได้มีการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน โดยมีที่ตั้งวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม อยู่ที่บ้านเลขที่ 74 หมู่ 11 บ้านนางาม ตำบลตาตทอง อำเภอสรีธำชู จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นบ้านของนายสมบุรณ์ ภูน้ำทรัพย์ โดยมีโรงงานขนาดเล็ก ไว้ผลิตสินค้าจากอ้อยปลอดสาร หรืออินทรีย์ 5 ผลิตภัณฑ์ เช่น น้ำอ้อย น้ำตาลปึก น้ำตาลผง น้ำตาลก้อน และน้ำตาลไซรัป และผลิตภัณฑ์เหล่านี้ได้การรับรองจากองค์การอาหารและยา เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ.2563 และได้มีการผลิตออกขายเป็นปีแรก ทั้งตลาดในพื้นที่ ในจังหวัด และส่งไปขาย แต่ ผลิตได้เพียง 9 ตันอ้อยเท่านั้น และได้ผลตอบรับอย่างดีทำให้ขายหมดในไม่กี่เดือน ซึ่งวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางามได้หยิบเอาวิถีชีวิต - ภูมิปัญญา ของผู้คนในอดีต ที่ถูกทิ้งร้างจากเพราะมีภาคอุตสาหกรรม จนเกือบจะสูญหายไปมาพัฒนาเสริมเข้ากับกระแสเกษตรอินทรีย์ แล้วยังมีการนำวัสดุทางการเกษตรที่เหลือ รวมทั้งของเหลืออื่น ๆ กลับมาใช้ประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็น การขูดเปลือกอ้อยออกก่อนหีบ นำขานอ้อยทำเชื้อเพลิง นำขานอ้อยมาบดทำเป็นถ่านอัด นำขานอ้อยและเศษน้ำอ้อยทำปุ๋ย และจากการดำเนินการที่ผ่านมา ทำให้มีท่านคณบดีคณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร สุทธิบาท ได้ให้ความสนใจแก่วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม ตำบลตาตทอง อำเภอสรีธำชู จังหวัดอุดรธานี จนนำไปทำวิจัยและได้รับรางวัลพระราชทาน รางวัลนักวิจัยจากชุมชนดีเด่น ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภายใต้ชื่อ “ราชภัฏวิจัย

ครั้งที่ 6 ราชภัฏ ราชภัฏ : สืบสานศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน” (สมบูรณ์ ภูน้ำทรัพย์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2564)

จากประเด็นที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ วิถีไทยบ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอสรีธาด จัหวัดอุดรธานี เพื่อให้ทราบถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ รวมทั้งความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอสรีธาด จัหวัดอุดรธานี เพื่อที่ผลการวิจัยจะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง วิสาหกิจชุมชนได้ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอสรีธาด จัหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอสรีธาด จัหวัดอุดรธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องคณะผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรต้น ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และตัวแปรตาม ได้อาศัยแนวคิดปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของชนพงษ์ อารณพิศาล (2560 : 134 - 140) มาเป็นกรอบแนวคิด โดยมีตัวแปร 6 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการตลาด (2) ด้านภาวะผู้นำ (3) ด้านวิธีการปฏิบัติงาน (4) ด้านการจูงใจของผู้ปฏิบัติงาน (5) ด้านนโยบายของรัฐ และ (6) ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยใช้การศึกษาทั้ง การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) คณะผู้วิจัยได้เลือกศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทย บ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอสรีธาด จัหวัดอุดรธานี เป็นกรณีศึกษาซึ่งเป็นชุมชนที่เป็นพื้นที่สำคัญที่มึนักวิจัยลงไปพัฒนาจนประสบความสำเร็จเกิดความเข้มแข็ง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอสรีธาด จัหวัดอุดรธานี ซึ่งจะดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทย บ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอสรีธาด จัหวัดอุดรธานี ทุกคน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 17 คน

กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informant) สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เลือกเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ประธานกลุ่ม รองประธาน และสมาชิกกลุ่ม รวมทั้งสิ้น 4 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยดำเนินการศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดโครงสร้าง และเนื้อหาของแบบสอบถาม แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องด้านภาษา แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและสมบูรณ์ครบถ้วน จากนั้นนำแบบสอบถามไปตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นคณาจารย์สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาจากข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) เป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลงานทางวิชาการ เอกสารการวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือราชการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเอกสารจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกสารอื่น ๆ ที่เห็นว่าเกี่ยวข้องและเหมาะสม

2. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกรณีศึกษา รวมถึงการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

3. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และ การสังเกตการณ์ (Observation) ทั้งแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรม การดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกรณีศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ หลังจากได้เก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับแล้วนำมาทำการลงรหัสข้อมูล (Coding) แล้วจึงนำข้อมูลไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยเลือกใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) โดยใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับการศึกษาความคิดเห็น ส่วนข้อเสนอแนะจะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหาจากการตีความ สร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์ เทียบเคียงกับแนวความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาวิจัย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ เชื่อมโยง หาข้อสรุป โดยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลไปพร้อม ๆ กัน ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อช่วยให้ผลการวิเคราะห์อยู่ในกรอบและแนวทางที่ถูกต้อง แล้วจึงนำไปเขียนรายงานต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี นายสมบูรณ์ ภูน้ำทรัพย์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2564) ประธานกลุ่มวิสาหกิจฯ กล่าวว่า ได้เริ่มปลูกอ้อยอินทรีย์ (GAP PES) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 พื้นที่ปลูกจำนวน 3 ไร่

และได้เล็งเห็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรรวมถึงโอกาสทางตลาดและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนรวมถึงได้ก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจฯ ขึ้น เพื่อดำเนินการแปรรูปอ้อยอินทรีย์เป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เริ่มดำเนินการเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2562 ปัจจุบันมีสมาชิก 50 คนสำหรับการผลิตอ้อยอินทรีย์ของกลุ่มวิสาหกิจฯ จะปลูกพันธุ์สุพรรณบุรี 50 เนื่องจากเป็นพันธุ์ที่ใช้สำหรับใบหน้าอ้อยสดโดยเฉพาะให้รสชาติหอมหวานและพันธุ์ขอนแก่น 3 เป็นพันธุ์ที่ปรับปรุงสายพันธุ์ให้เหมาะสมสำหรับปลูกในพื้นที่ภาคอีสาน โดยสุพรรณบุรี 50 สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ตลอดทั้งปี ส่วนพันธุ์ขอนแก่น 3 เก็บเกี่ยวช่วงเดือนธันวาคม-เมษายน ปัจจุบันกลุ่มวิสาหกิจฯ จะนำผลผลิตอ้อยอินทรีย์ทั้งหมดมาแปรรูปเป็นน้ำอ้อยสด น้ำอ้อยปิ้ง น้ำอ้อยผง และน้ำอ้อยกวน ซึ่งได้รับการรับรองจาก ออย. และในส่วนของน้ำอ้อยไซรัป ขณะนี้ทางกลุ่มวิสาหกิจฯ อยู่ระหว่างดำเนินการขอ ออย. เพิ่มเติมด้วยซึ่งผลิตภัณฑ์ทั้งหมดจำหน่ายภายใต้แบรนด์ ครอบ. (คริสตจักรโรงเรียน บ้าน) สำหรับสถานการณ์ด้านตลาดผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ร้อยละ 60 ส่งจำหน่ายที่เซ็นทรัลพลาซาอุดรธานี ส่วนผลิตภัณฑ์ร้อยละ 40 ส่งจำหน่ายร้านค้าในอำเภอศรีธาตุ อาทิ ร้านค้าในโรงพยาบาลตลาดและร้านจำหน่ายสินค้า OTOP ประจำอำเภอซึ่งในอนาคตทางกลุ่มวิสาหกิจฯ มีแผนจะขยายตลาดไปต่างประเทศในแถบเอเชียก่อนรวมถึงจะมีการเพิ่มช่องทางการขายทางออนไลน์เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็วอีกด้วย อย่างไรก็ตามในส่วนของการดำเนินงานในอนาคตทางกลุ่มวิสาหกิจฯ มีแผนจะขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มเป็น 20 ไร่ เพื่อรองรับความต้องการของตลาดและมีแผนจะผลิตถ่านอัดแท่งจากขานอ้อย รวมถึงมีโครงการที่จะปลูกอ้อยพันธุ์ Earth Safe RK03 ที่ได้รับการพัฒนาสายพันธุ์ จากมูลนิธิริคส์ดินรักษ์น้ำ เป็นพันธุ์ที่ปลูกง่ายให้ผลผลิตเร็วโดยใช้เวลาเพียง 4 - 6 เดือนเท่านั้น ซึ่งถือว่าเร็วกว่าอ้อยพันธุ์ปกติเป็นเท่าตัวทั้งนี้การรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อพัฒนาผลผลิตแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางามสามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองและชุมชน โดยการพัฒนาศักยภาพการผลิตการเกษตรแบบอินทรีย์และการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อชุมชนยั่งยืน ขณะที่จำนวนสมาชิกปัจจุบันมีทั้งหมดทั้งสิ้น 17 คน มีผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม 5 ชนิด ได้แก่ น้ำอ้อยสด น้ำตาลไซรัป น้ำตาลปึก น้ำตาลอ้อยกวน และน้ำตาลอ้อยผง

สำหรับการศึกษาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลดาดทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี พบว่า (1) ด้านการตลาด กลุ่มวิสาหกิจฯ มีหน้าขายประจำอยู่ด้วยกัน 3 แห่ง คือ เซนทรัลอุดร เซนทรัลบางนา และท็อปหนองหาน และมีการส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มนำสินค้าไปขาย ซึ่งจะได้อะไรละ 20 และภายในกลุ่มเองมีการดำเนินแบบครอบครัว สามารถติดต่อเปิดเพจได้อิสระ หลังจากนั้นทุก 15 วันก็จะเก็บดังตามจำนวนที่ขายได้ส่วนของที่ชำรุดก็จะเก็บคืน เป็นการขยายตลาด และมีการประชาสัมพันธ์ให้กับวัยรุ่นที่ตลาดศรีธาตุและมีการลงที่ร้านค้า นอกจากมีขายผ่านหน้าร้านแล้ว กลุ่มวิสาหกิจฯ เองมีการขายผ่านทางเพจช่องทางออนไลน์ ชื่อว่าน้ำตาลอ้อยอินทรีย์ (2) ด้านภาวะผู้นำ ผู้นำกลุ่มสร้างแรงจูงใจในการบริหารจัดการ กล่าวคือ ตัวผู้นำเองเป็นแบบอย่างที่ดี ช่วยให้คำปรึกษาและรับฟังความคิดเห็น และต้องมีไหวพริบ หูตาไว มีความสามารถนำพาวิสาหกิจฯ ให้ประสบผลสำเร็จ คือผู้นำจะต้องมีความเสียสละ และเป็นผู้ริเริ่ม พัฒนาตัวเองอยู่เสมอ และค้นหาสิ่งใหม่ ๆ กับชุมชน ต้องมีผู้ปรึกษา จะทำอย่างไรเมื่อนวัตกรรมมันเปลี่ยน จะนำพาวิสาหกิจฯ ให้ขับเคลื่อนไปด้วยกันไม่ทิ้งใครคนใดคนหนึ่งไว้ข้างหลัง ต้องเดินไปพร้อม ๆ กันคุณสมบัตินี้ต้องมีสำหรับคนที่จะเป็นผู้นำของเรา (3) ด้านวิธีการปฏิบัติงาน กลุ่มวิสาหกิจฯ มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ ในด้านวิธีการปฏิบัติงาน ในเรื่องของกฎระเบียบภายในกลุ่ม การจ้างงานชั่วโมงละ 38 บาท สามี่ - ภรรยาสามารถปรับเปลี่ยนทำงานแทนกันได้ เช่น ผู้ชายมาทำงานตอนเช้า 3 ชั่วโมง ผู้หญิงมาทำแทนตอนบ่ายประมาณ 5 หรือ 8 ชั่วโมง มีการสอนงานกันภายในกลุ่ม จะมีการประชุม มีการพูดคุย และวางแผนการทำงาน การปรึกษาหารือ เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจฯ ชุมชนนั้นนับถือศาสนาเดียวกันมาโดยนัยดีใจใจ ให้กำลังใจกันและกัน เน้นให้ทุกคนมีส่วนร่วม และกลุ่มวิสาหกิจฯ มี

การพัฒนาทักษะให้กับสมาชิกในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ การเข้ามามีส่วนพัฒนาความรู้ให้กับสมาชิกเช่น การสอนทำบัญชี สอนทำรายรับรายจ่าย และค่าใช้จ่ายในส่วนต่าง ๆ (4) ด้านการจูงใจของผู้ปฏิบัติงาน ทางกลุ่มมีการจัดสรรการแบ่งผลกำไรสำหรับผู้ทำงาน คณะกรรมการกองทุนเพื่อช่วยเหลือสังคม การนอนโรงพยาบาล ทางกลุ่มวิสาหกิจก็จะมีการไปเยี่ยมซื้อของไปเยี่ยม เรื่องค่าแรง โบนัส ชั่วโง่งละ 38 บาท การทำงานเฉลี่ย 5,000 - 7,000 บาท ต่อครอบครัว/ เดือน (5) ด้านนโยบายของรัฐ รัฐบาลได้เข้าไปมีส่วนร่วมในระดับพื้นฐานเท่านั้น มีหน่วยงานของรัฐ คือมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีเข้ามาส่งเสริมด้านนวัตกรรม ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเข้ามาส่งเสริมด้านการเงิน ให้กู้ยืม มีดอกเบี้ยยที่ต่ำมาตรฐาน มีองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามาสำรวจชุมชน ทำแผนแม่บท เกษตรอำเภอในส่วนของอบต. ที่เขามีโครงการเหมือนที่พ่อพูดไปก็จะมีประมาณนี้ ถ้าจะโดดเด่นมีเรื่องของงบประมาณ ตอนนี้ชุมชนธุรกิจสร้างไทย รัฐบาลช่วยเหลือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพที่พร้อมที่จะทำเรื่องของธุรกิจ ทางกลุ่มได้มา 1,000,000 บาท ดอกเบี้ยล้านละ 100 ต่อปี เหมือนกับได้เงินมาฟรีในส่วนของดอกเบี้ยแต่ก็ต้องส่งเขาปีละ 3 แสน จำนวน 3 ปี นี่ต้องส่งให้ได้ ช่วยเหลือเรื่องของงบดุล และ (6) ด้านกฎหมายท้องถิ่น มีการนำกฎหมายท้องถิ่นมาใช้ ในเรื่องของการหยิบเอากฎหมายดั้งเดิมที่มีอยู่มาพัฒนาให้ทันสมัยเมื่อก่อนนี้มีการใช้แรงงานควายมีการจุดไฟดังไฟที่ทำ กลุ่มวิสาหกิจมีการเล็งเห็นประโยชน์จากการนำกฎหมายท้องถิ่นมาใช้ โดยการอนุรักษ์หีบ ลูกหีบที่ใช้ทำน้ำตาลอ้อยอินทรีย์ พัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือแต่ก่อนชุมชนนี้ทำน้ำตาลอ้อยกินเองทุกครอบครัว รวมตัวกันทำหีบอ้อย แต่พอมานะปัจจุบันการทำหีบอ้อยเป็นที่รู้จักกันน้อยลง ด้วยสถานการณ์ในปัจจุบันการหาซื้อน้ำตาลทราย ทำได้ง่ายกว่าและถูกกว่า ดังนั้นการทำหีบอ้อยจึงไม่เป็นที่รู้จักในปัจจุบัน ดังนั้นการทำหีบอ้อยจึงเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไว้ให้ลูกหลาน

ภาพที่ 1 น้ำตาลปึก

ที่มา: วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม (2564)

ภาพที่ 2 น้ำตาลอ้อยก้อน

ที่มา: วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม (2564)

ภาพที่ 3 น้ำตาลอ้อยผง

ที่มา: วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม (2564)

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอสรีธัญ จังหวัดอุดรธานี

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอสรีธัญ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 41 - 50 ปี มากที่สุด 7 คน คิดเป็นร้อยละ 41.2 รองลงมาคือ อายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 และน้อยที่สุดคือ อายุ 21 - 30 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 และอายุ 31 - 40 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 ตามลำดับ การศึกษาส่วนใหญ่ คือ ระดับ

ประถมศึกษา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 41.2 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6 และน้อยที่สุดคือ ระดับอนุบาล จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 และระดับปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 ตามลำดับ ประกอบอาชีพเกษตร/ประมง มากที่สุด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 70.6 รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย/ธุรกิจ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 และอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 และน้อยที่สุดคือ อาชีพข้าราชการ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มากที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 รองลงมาคือ มีรายได้ 5,001 - 10,000 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 และน้อยที่สุดมีรายได้ 15,000 ขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 ตามลำดับ

สำหรับการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ด้านการตลาด ผลการวิจัย ดังตารางที่ 1 ด้านภาวะผู้นำ ผลการวิจัย ดังตารางที่ 2 ด้านวิธีการปฏิบัติงาน ผลการวิจัย ดังตารางที่ 3 ด้านการจูงใจของผู้ปฏิบัติงาน ผลการวิจัย ดังตารางที่ 4 ด้านนโยบายของรัฐ ผลการวิจัย ดังตารางที่ 5 และด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการวิจัย ดังตารางที่ 6 ตามลำดับ นอกจากนี้สามารถสรุปโดยภาพรวม ดังตารางที่ 7 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ ด้านการตลาด

ด้านการตลาด	$\bar{x}$	S.D.
1. กลุ่มของท่านมีช่องทางการขายที่หลากหลาย เช่น ขายออนไลน์ การขายผ่านตัวแทน	3.12	0.48
2. สินค้าของท่านมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ตามช่องทางต่าง ๆ เช่น หนังสือ สื่อออนไลน์ แผ่นพับ	3.12	0.48
3. สินค้าของท่านมีการพัฒนาสินค้า และความโดดเด่นเป็นที่ต้องการของตลาด	3.06	0.55
4. วิสาหกิจของท่านมีการจัดแสดงสินค้าต่าง ๆ ของกลุ่มตามงานแสดงสินค้าเช่น งานส่งเสริมสินค้า OTOP งานแสดงสินค้าหัตถกรรม	2.94	0.42
5. วิสาหกิจของท่านมีการส่งเสริมการขายอย่างต่อเนื่อง เช่น การลดราคาสินค้า การแจกของแถม	2.88	0.48
รวม	3.02	0.48

จากตารางที่ 1 พบว่า ด้านการตลาด ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 (S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อกลุ่มมีช่องทางการขายสินค้าที่หลากหลายช่องทาง เช่น ขายออนไลน์ ผ่านทางตัวแทน และ ข้อสินค้าของท่านมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ตามช่องทางต่าง ๆ เช่น หนังสือ สื่อออนไลน์ แผ่นพับ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.12 (S.D. = 0.48) รองลงมาคือ สินค้าของท่านมีการพัฒนาสินค้า และความโดดเด่นเป็นที่ต้องการของตลาด มีค่าเฉลี่ย 3.06 (S.D. = 0.55) และน้อยที่สุดคือข้อวิสาหกิจของท่านมีการส่งเสริมการขายอย่างต่อเนื่อง เช่น การลดราคาสินค้า การแจกของแถม มีค่าเฉลี่ย 2.88 (S.D. = 0.48) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ ด้านภาวะผู้นำ

ด้านภาวะผู้นำ	$\bar{x}$	S.D
1. กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีผู้นำที่มีความตั้งใจในการทำงาน และมีความกระตือรือร้น	3.88	0.60
2. กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีผู้นำที่ดีในการสร้างความสามัคคีภายในกลุ่ม รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม	3.88	0.60
3. ผู้นำวิสาหกิจของท่านมีความเอาใจใส่กับสมาชิกภายในกลุ่ม ช่วยเหลือและให้คำปรึกษา	3.94	0.65
4. วิสาหกิจของท่านมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่จะนำพากลุ่มประสบความสำเร็จ	3.88	0.69
5. วิสาหกิจของท่านมีผู้นำที่แสวงหาแนวทางในการพัฒนากลุ่มอาชีพอยู่เสมอ	3.82	0.63
รวม	3.88	0.63

จากตารางที่ 2 พบว่า ด้านภาวะผู้นำ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 (S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อกลุ่มผู้นำวิสาหกิจของท่านมีความเอาใจใส่กับสมาชิกภายในกลุ่ม ช่วยเหลือและให้คำปรึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.94 (S.D. = 0.65) รองลงมา คือวิสาหกิจของท่านมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่จะนำพา กลุ่มประสบความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ย 3.88 (S.D. = 0.69) และน้อยที่สุดคือข้อ วิสาหกิจของท่านมีผู้นำที่แสวงหาแนวทางในการพัฒนากลุ่มอาชีพอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ย 3.82 (S.D. = 0.63) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ ด้านวิธีการปฏิบัติงาน

ด้านวิธีการปฏิบัติงาน	$\bar{x}$	S.D
1. กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการกำหนดขั้นตอน การวางแผน และระยะเวลาในการผลิตสินค้าที่ชัดเจน	3.94	0.65
2. กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการประสานงานร่วมกันภายในกลุ่ม	3.71	0.47
3. กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการตัดสินใจ และแก้ปัญหาาร่วมกันภายในกลุ่ม	3.65	0.49
4. กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ การทำงานภายในกลุ่มร่วมกัน	3.71	0.47
5. กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้	3.71	0.42
รวม	3.74	0.50

จากตารางที่ 3 พบว่า ด้านวิธีการปฏิบัติงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 (S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการกำหนดขั้นตอน การวางแผน และระยะเวลาในการผลิตสินค้าที่ชัดเจนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.94 (S.D. = 0.65) รองลงมา คือกลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ การทำงานภายในกลุ่มร่วมกันและกลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบ มีค่าเฉลี่ย 3.71 (S.D. = 0.47) และน้อยที่สุดคือข้อ กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการตัดสินใจ และแก้ปัญหาาร่วมกันภายในกลุ่มมีค่าเฉลี่ย 3.65 (S.D. = 0.49) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ ด้านการจูงใจของผู้ปฏิบัติงาน

ด้านการจูงใจของผู้ปฏิบัติงาน	$\bar{x}$	S.D
1. วิสาหกิจของท่านมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สะดวกสบายต่อการปฏิบัติงาน	3.65	0.49
2. สมาชิกในกลุ่มมีความเอาใจใส่และความตั้งใจในการปฏิบัติงาน	3.71	0.47
3. กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการตัดสินใจ และแก้ปัญหาาร่วมกันภายในกลุ่ม	3.65	0.49
4. กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการพัฒนาทักษะให้กับสมาชิกอย่างต่อเนื่อง เช่น ฝึกอบรมในเรื่องการ พัฒนาผลิตภัณฑ์	3.71	0.47
5. ท่านได้รับค่าจ้างที่เหมาะสมจากการทำงาน	3.82	0.52
รวม	3.70	0.48

จากตารางที่ 4 พบว่า ด้านการจูงใจของผู้ปฏิบัติงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 (S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อท่านได้รับค่าจ้างที่เหมาะสมจากการทำงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.08 (S.D. = 0.52) รองลงมา สมาชิกในกลุ่มมีความเอาใจใส่และความตั้งใจในการปฏิบัติงาน และ กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการพัฒนาทักษะให้กับสมาชิกอย่างต่อเนื่อง เช่นฝึกอบรมในเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ย 3.71 (S.D. = 0.47) และน้อยที่สุดคือ ข้อวิสาหกิจของท่านมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สะดวกสบายต่อการปฏิบัติงาน และกลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการตัดสินใจ และแก้ปัญหาาร่วมกันภายในกลุ่ม มีค่าเฉลี่ย 3.65 (S.D. = 0.49) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ ด้านนโยบายของรัฐ

ด้านนโยบายของรัฐ	$\bar{x}$	S.D
1. หน่วยงานของรัฐเข้ามาสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร	3.65	0.60
2. หน่วยงานรัฐเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการขายตลาดกลุ่มวิสาหกิจของท่าน เช่น หาแหล่งตลาด เพื่อรองรับสินค้า	3.59	0.50
3. หน่วยงานของรัฐที่เข้ามาสนับสนุนแหล่งเงินทุนในการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจ เช่นธนาคาร เพื่อการเกษตร ฯลฯ	3.65	0.49
4. นโยบายของรัฐมีส่วนในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถ ในการแข่งขันในปัจจุบันเช่น นโยบายการส่งเสริมการพัฒนาเกษตร	3.53	0.51
5. หน่วยงานภาครัฐเข้ามามีส่วนในการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ่านเทคโนโลยี เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี กรมการพัฒนาชุมชน ฯลฯ	4.06	0.65
รวม	3.69	0.55

จากตารางที่ 5 พบว่า ด้านนโยบายของรัฐ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 (S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อหน่วยงานภาครัฐเข้ามามีส่วนในการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ่านเทคโนโลยีเช่นมหาวิทยาลัยอุดรธานี กรมพัฒนาชุมชน ฯลฯ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.06 (S.D. = 0.65) รองลงมา

คือหน่วยงานของรัฐเข้ามาสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับผู้ประกอบการ การกลุ่มอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร และหน่วยงานของรัฐเข้ามาสนับสนุนแหล่งเงินทุนในการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตร ฯลฯ มีค่าเฉลี่ย 3.65 (S.D. = 0.49) และน้อยที่สุดคือข้อเช่น นโยบายการส่งเสริมการพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรม และยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร มีค่าเฉลี่ย 3.53 (S.D. = 0.51) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	$\bar{x}$	S.D.
1. กลุ่มวิสาหกิจของท่านนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า	4.24	0.43
2. กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการส่งเสริมการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการแปรรูปน้ำอ้อยมาเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น น้ำตาลปึก น้ำตาลอ้อยก้อน น้ำตาลไซรัป	4.24	0.43
3. กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการเล็งเห็นถึงประโยชน์ของการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น การปลูกอ้อยแบบปลอดสารพิษ	4.18	0.39
4. กลุ่มวิสาหกิจของท่านเน้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมและภูมิปัญญาในการพัฒนาสินค้า	4.18	0.39
5. กลุ่มวิสาหกิจของท่านได้ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีการสืบทอดไปยังรุ่นสู่รุ่น	4.18	0.39
รวม	4.20	0.40

จากตารางที่ 6 พบว่า ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 (S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อกลุ่มวิสาหกิจของท่านนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า และข้อกลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการส่งเสริมการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการแปรรูปน้ำอ้อยมาเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น น้ำตาลปึก น้ำตาลอ้อยก้อน น้ำตาลไซรัป อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.24 (S.D. = 0.43) รองลงมา คือ กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการเล็งเห็นถึงประโยชน์ของการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น การปลูกอ้อยแบบปลอดสารพิษ กลุ่มวิสาหกิจของท่านเน้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมและภูมิปัญญาในการพัฒนาสินค้า และกลุ่มวิสาหกิจของท่านได้ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีการสืบทอดไปยังรุ่นสู่รุ่น มีค่าเฉลี่ย 4.18 (S.D. = 0.39) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ โดยภาพรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ โดยภาพรวม	$\bar{x}$	S.D.
ด้านการตลาด	3.02	0.48
ด้านภาวะผู้นำ	3.88	0.63
ด้านวิธีการปฏิบัติงาน	3.74	0.50
ด้านการจูงใจของผู้ปฏิบัติงาน	3.70	0.48
ค่านโยบายของรัฐ	3.69	0.55
ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.20	0.40
รวม	3.70	0.50

จากตารางที่ 7 ระดับความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ทั้ง 6 ด้าน ภาพรวม อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 (S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.20 (S.D. = 0.40) รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ย 3.88 (S.D. = 0.63) และลำดับสุดท้ายคือด้านตลาด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 (S.D. = 0.48) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี พบว่า การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ ด้านการตลาด กลุ่มวิสาหกิจมีหน้าขายประจำอยู่ด้วยกัน 3 แห่ง คือ เซ็นทรัลพลาซาอุดรธานี เซ็นทรัลพลาซาบางนา และท็อปส์ ซูเปอร์สโตร์ สาขาหนองหาน ตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี และมีการส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มนำสินค้าไปขาย ซึ่งจะได้ร้อยละยี่สิบและภายในกลุ่มเองมีการดำเนินแบบครบวงจร มีการประชาสัมพันธ์ เปิดโอกาสให้ทุกคนรับผลิตภัณฑ์ไปขายตามร้านค้าหรือตลาดได้ นอกจากมีการขายผ่านหน้าร้านแล้ว กลุ่มวิสาหกิจเองมีการขายผ่านทางช่องทางออนไลน์ โดยใช้ชื่อว่าน้ำตาลอ้อยอินทรีย์ ด้านภาวะผู้นำ ผู้นำมีความเสียสละ แสวงหาสิ่งใหม่ ๆ ที่จะเข้ามาพัฒนาวิสาหกิจอยู่เสมอ เช่น เสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับน้ำตาลอ้อยหรือผลิตภัณฑ์ ช่วยให้คำปรึกษาและรับฟังความคิดเห็น มีเวทีพบ หูตาไว มีการพัฒนาตัวเองอยู่เสมอเพื่อให้สอดคล้องกับโลกที่เปลี่ยนแปลง ขณะที่ ด้านวิธีการปฏิบัติงาน มีการกำหนดกฎระเบียบภายในกลุ่ม การจ้างงานชั่วโมงละ 38 บาท สามเ - ภรรยาสามารถปรับเปลี่ยนทำงานแทนกันได้ มีการพัฒนาทักษะให้กับสมาชิกในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ อาทิ การสอนทำบัญชี สอนทำรายรับรายจ่าย และค่าใช้จ่ายในส่วนต่าง ๆ ด้านการจูงใจของผู้ปฏิบัติงาน พบว่า ค่าจ้างมีความสำคัญอย่างมากต่อการจูงใจให้คนปฏิบัติงาน โดยค่าแรงอยู่ที่ ชั่วโมงละ 38 บาท ซึ่งเฉลี่ยรายได้จะอยู่ที่ 5,000 - 7,000 บาท ต่อครอบครัว/ เดือน และมีการจัดสรรแบ่งผลกำไรสำหรับผู้ทำงานและคณะกรรมการ มีการทำกองทุนเพื่อสังคม ในอนาคตอาจมีการไปศึกษาดูงานในต่างประเทศสำหรับคนที่มาทำงานเป็นประจำ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิกภายในกลุ่ม ด้านนโยบายของรัฐ มีการนำนโยบายของรัฐมาช่วยส่งเสริมในการบริหารจัดการ อาทิ สำนักงานเกษตรอำเภอศรีธาตุ เข้ามาให้ความรู้ในเรื่องของมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ กระบวนการผลิต ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เข้ามาส่งเสริมในกู้ยืมเงิน โดยให้อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ มหาลยราชภัฏอุดรธานีส่งเสริมเครื่องมือการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน และโครงการชุมชนธุรกิจสร้างไทยของรัฐบาล เป็นต้น และ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาให้ทันสมัย อาทิ การใช้ลูกหีบอ้อยเพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไว้ให้ลูกหลานรักษาสืบทอด ต่อไป

2. อภิปรายผล

การศึกษาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี มีประเด็นที่น่าสนใจจะนำมาอภิปรายผลการวิจัย ได้แก่ (1) ด้านภาวะผู้นำ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีผู้นำที่มีความสามารถ เข้าใจในแนวทางการบริหารงานที่ดีเป็นระบบ เข้าใจพื้นฐานความต้องการของสมาชิก มีความโปร่งใส ความชัดเจนในการกำหนดแนวทางการดำเนินการของวิสาหกิจ ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ก่อให้เกิดการพัฒนาความร่วมมือกันของสมาชิก มีความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา

เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตัวของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลของสมาชิกในองค์การและ
เป็นต้นแบบที่ดีในการทำงานให้แก่สมาชิกได้ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ วิมลสิริ ภูขุนทด และคณะ (2563 : 671) พบว่า
ผู้นำกลุ่มและสมาชิกมีความรับผิดชอบและมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม และยังมีอุดมการณ์และทัศนคติไปในทิศทาง
เดียวกัน (2) **ด้านวิธีการปฏิบัติงาน** กลุ่มวิสาหกิจได้มีการอบรมหลังการทำงานในวันสุดท้ายของสัปดาห์อย่าง
สม่ำเสมอเพื่อแลกเปลี่ยนพูดคุย เสนอความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องการทำงานของกลุ่มวิสาหกิจ เช่น การวางแผน
การกำหนดระยะเวลาในการผลิต การติดตามผลการดำเนินงาน เป็นต้น เพื่อทำให้เกิดการประสานงานกันได้อย่างมี
ประสิทธิภาพและร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในกลุ่ม สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน ส่งเสริมสนับสนุน การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ทำให้เกิดประสิทธิผลในด้านการ
ปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ วิมลสิริ ภูขุนทด และคณะ (2563 : 676 - 677) พบว่า วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิต
และพัฒนารูปแบบกล้วยตากบระหาน อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร มีการดำเนินงานที่เป็นระบบมีการ
จัดตั้งศูนย์กลางการผลิตเพื่อควบคุม ตรวจสอบและรับประกันคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ผู้นำกลุ่มและสมาชิกมีความ
รับผิดชอบและมีความเสียสละที่จะทำงานเพื่อส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทนสมาชิกในกลุ่มมีทักษะและความชำนาญ
ใน การทำงานเป็นอย่างดีอีกทั้งสมาชิกในกลุ่มมีอุดมการณ์และทัศนคติไปในทิศทางเดียวกัน จึงทำให้การพัฒนา
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตและพัฒนารูปแบบกล้วยตากบระหาน เกิดความเข้มแข็งจน สามารถพึ่งตนเองได้ และ (3)
ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชนที่มีการผลิตสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะตัว มีสูตรเด็ดเคล็ดลับ หรือมีเอกลักษณ์
เฉพาะท้องถิ่น มีการผลิตที่ได้มาตรฐาน สามารถนำไปจำหน่ายแข่งขันกับผลิตภัณฑ์หรือสินค้าในตลาดทั่วไปได้ซึ่งการ
นำเอาภูมิปัญญามาใช้ให้เกิดการพัฒนาให้มีความทันสมัยจากการที่เคยนำเอาอ้อยไปหีบด้วยเครื่องหีบไม้แบบโบราณก็
พัฒนาไปเป็นเครื่องหีบอัตโนมัติซึ่งเป็นการพัฒนาให้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการผลิตและยังคงอนุรักษ์ภูมิปัญญา
ดั้งเดิมเอาไว้ได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติคุณ วงษ์จ้อย (2558 : 116) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการ
ที่พนักงานท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ : กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จังหวัด
สมุทรปราการ โดยพบว่า วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ มีหลักการบริหารจัดการที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม
ร่วมในทุกภาคส่วนมุ่งเน้นการสร้างและกระจายรายได้ ผ่านการสร้างมูลค่าจากทรัพยากรท้องถิ่นและวิถีชีวิตภูมิปัญญา
พื้นบ้านโดยแสดงออกมาในการสร้างกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันนำมาสู่การมีส่วนร่วม
ของชุมชนและร่วมกันดูแลรักษาธรรมชาติซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์

1.1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมีการส่งเสริมให้คนในพื้นที่หันมาบริโภคสินค้าที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อเป็นการ
อนุรักษ์และสืบต่อไปยังคนรุ่นหลัง

1.2 ภาครัฐหรือหน่วยงานภายนอกควรเข้ามาเสริมองค์ความรู้ให้กับคนในท้องถิ่น ในเรื่องของ
กระบวนการจัดหาดูแล ตั้งแต่การคัดเลือก การปลูกเพื่อให้ได้ผลผลิต การเก็บเกี่ยวผลผลิต รวมไปถึงการออกแบบ
บรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่ใกล้เคียงในอำเภอสรีธาตุ เพื่อเป็นการ
เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่อื่น ๆ กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้าน
นางาม

2.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2563). **ก้าวสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.cdd.go.th/wp-content/uploads/sites/110/2020/03/อพข63.pdf>.
- กิตติคุณ วงษ์จ้อย. (2558). **การบริหารจัดการที่พนักงทองเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์. เคมพัฒนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาที่อยู่อาศัยและอสังหาริมทรัพย์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จักร ดิงศักดิ์. (2549). **การจัดการยุคใหม่ กลยุทธ์การบริหารผลการดำเนินงาน**. กรุงเทพฯ : เอ็กสเปอร์เนท.
- จังหวัดอุดรธานี. (2564). **แผนพัฒนาจังหวัด ประจำปี พ.ศ.2561 - 2565 (ฉบับทบทวน ปี 2563)** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2564, จาก http://www.udonthani.go.th/main/download/development_plan61-65recover63.
- ชนพงษ์ อาภรณ์พิศาล. (2560). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของ ประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- วิมลสิริ ภูขุนทด, ธีรชน มาพิจารณ์, อัสราพร กล่อมกล้านุ่ม, ธีรพล บ้านไร่. (2563). **การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ : กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม ผู้ผลิตและพัฒนารูปแบบกล้วยตำบละหาน อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร**. ใน รายงานการประชุมวิชาการการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น และสังคมระดับชาติ (CSD สัมพันธ์) ครั้งที่ 19 “นวัตกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืน”, 27 – 30 มกราคม 2563. 671 – 678. ลำปาง : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง.
- วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์วิถีไทยบ้านนางาม. (2564). **สินค้าของกลุ่ม** [ภาพถ่าย]. 21 สิงหาคม 2564. อุดรธานี : บ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี 41230.
- เศรษฐกิจการเกษตรเพื่อประชาชน. (2563). **อ้อยอินทรีย์ กลุ่มวิสาหกิจฯ อุดรธานี ผลสำเร็จการแปรรูปสร้างมูลค่า มุ่งขยายตลาดแถบเอเชีย** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.facebook.com/OAEpublic/posts/3510064945749248>.

บุคลากร

สมบูรณ์ ภูน้ำทรัพย์, ประธานวิสาหกิจชุมชน (ผู้ให้สัมภาษณ์). ศรัณย์ เจริญศิริ (ผู้สัมภาษณ์). ที่ บ้านนางาม หมู่ที่ 11 ตำบลตาตทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี 41230. สัมภาษณ์วันที่ 21 สิงหาคม 2564.

แนวทางการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี Guidelines for Promoting Careers of People in Pak Phraek Municipality, Kanchanaburi

ชลิตา ชาดวง^{1*}, สุชาดา พรมโคตร¹, กฤษณชัย ดอกพุ่ม¹ และ ภคมน เจริญสลุ¹

Chalita Chadoung^{1*}, Suchada Pormkort¹, Kitsanachai Dokphut¹, and Phakamon Charoensalung¹

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี¹

Faculty of Humanities and Social Sciences, Kanchanaburi Rajabhat University¹

*Corresponding author, e-mail: 64122080133@kru.ac.th

วันที่รับบทความ: 9 มกราคม 2567; วันแก้ไขบทความ: 19 กุมภาพันธ์ 2567; วันที่รับบทความ: 20 กุมภาพันธ์ 2567

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมพัฒนาอาชีพแก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรของเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์นำเสนอโครงการ ผลการวิจัยพบว่า ด้านนโยบาย/แผน เทศบาลเมืองปากแพรกมีการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชน สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจในเรื่องการจัดโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมพัฒนาอาชีพแก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี พบว่ามีวิธีการส่งเสริมอาชีพและการอนุรักษ์ภูมิปัญญามาปรับใช้ในเทศบาลเมืองปากแพรก ด้านการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน เทศบาลเมืองปากแพรกจัดทำโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน ได้มีการเผยแพร่ความรู้ความสามารถให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ประชาชนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัวในอนาคต โดยมีผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่เทศบาลเมืองปากแพรกในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นและงานฝีมือเป็นผู้เผยแพร่ จะมีแกนนำที่เป็นกลุ่มสตรีในท้องถิ่นที่เชี่ยวชาญในด้านงานฝีมือโดยเฉพาะ การส่งเสริมช่องทางการจัดจำหน่าย มีการให้ความรู้ผ่านโครงการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ โดยการใช้เทคโนโลยีในการขายเพื่อขยายช่องทางการค้าสินค้าขึ้นชื่อของชุมชน หรือ สินค้าโอท็อปให้ผู้อื่นได้เข้ามาเห็นสินค้าจริง และราคาที่เป็นตัวเลือกให้กับผู้บริโภค ซึ่งการโพสต์ขายในช่องทางออนไลน์นี้ยังช่วยเพิ่มช่องทางการค้าให้มีความหลากหลาย และผู้คนสามารถเข้าถึงได้ ทำให้ประหยัดเวลาแรงงาน งบประมาณได้เป็นอย่างมาก

คำสำคัญ: การส่งเสริมอาชีพ การมีส่วนร่วม การพัฒนาอาชีพ เทศบาล

Abstract

The research purposes were 1) to study the participation level of people in Pak Phraek Municipality, Kanchanaburi and 2) to study guidelines for promoting career development for people in Pak Phraek Municipality, Kanchanaburi. The sample group used in the research were personnel of

Pak Phraek Municipality, Kanchanaburi, who were interviewed with an interview form for collecting data before analyzing and presenting the project. The research results found that in the policy/ plan, Pak Phraek Municipality had created a project to promote careers for people, encouraged citizens to participate in expressing opinions, and made decisions on organizing projects related to career promotion. The results of studying guidelines for promoting career development for people in Pak Phraek Municipality, Kanchanaburi found that there were methods to promote careers and wisdom conservation applied in Pak Phraek Municipality. The Pak Phraek Municipality created a project to promote careers for people and disseminate knowledge to participants. People could apply their knowledge to careers to support themselves and their families in the future. Some experts regard wisdom and handicrafts as advertisers in the Pak Phraek Municipality area. There were local women leader's groups who were experts in handicrafts. Promotion of distribution channel knowledge was provided through career development programs by using technology in sales to expand trading channels for the community's famous products or OTOP products for others to see the real products and prices that were options for consumers. It found that posting for sale on online channels also helps increase the variety of trading channels. People can access the shop, saving a lot of time, labour, and budget.

Keywords: Career Promotion, Participation, Career Development, Municipality

บทนำ

ในพื้นที่เทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ว่างงานเนื่องจากไม่มีงานรองรับภายในพื้นที่ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ต้องหางานทำในต่างจังหวัด ซึ่งในชุมชนจะมีเพียงแค่ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และคนว่างงานบางส่วน บุคลากรของเทศบาลเมืองปากแพรกจึงมีแนวคิดที่จะช่วยลดปัญหาว่างงาน โดยการนำภูมิปัญญา มาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการส่งเสริมการสร้างอาชีพและการสร้างรายได้แก่ประชาชน แต่ไม่สามารถดำเนินการได้ครบทุกชุมชน ปัจจัยและเงื่อนไขหลักที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน คือ งบประมาณ สำหรับแนวทางในการพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ 1. สร้างความรู้ ความเข้าใจและมอบหมายภาระงานเกี่ยวกับการดูแลประชาชนด้านการมีงานทำและการสร้างรายได้ให้แก่บุคลากรอย่างชัดเจนและควรมีการจัดทำระบบฐานข้อมูล ศักยภาพผู้สูงอายุ ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง 2. ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนโดยบูรณาการ ด้านงบประมาณบุคลากร หรือการทาบ้นที่กข้อตกลงความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย (สำนักงานเทศบาลตำบลอิสาน, ม.ป.ป)

การส่งเสริมอาชีพให้แก่ชุมชน ควรดำเนินการอย่างมียุทธศาสตร์ ได้แก่ 1. สร้างเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ ทำให้เกิดความแตกต่างหลักหนีจากการแข่งขันด้านราคาสร้างคุณค่า สร้างมูลค่าเพิ่ม และสร้างความน่าสนใจในมุมมองของผู้ซื้อ 2. สร้างพลังทวีคูณ วางแผนร่วมกันสร้างเป็นชุดโครงการเพื่อให้ช่วยสนับสนุนซึ่งกันและกัน 3. สร้างความสามารถใช้ประโยชน์ทรัพยากร การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนควรให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างเต็มที่ โดยพัฒนาวิธีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทุกประเภททุกที่ทุกเวลา 4. สร้างความสามารถพึ่งพาตนเอง

เปลี่ยนการผลิต เพื่อการพาณิชย์เป็นการผลิตเพื่อบริโภคเองก่อน ผลผลิตที่ส่วนเกินจากการบริโภคจึงนำออกจำหน่าย

5. สร้างสมรรถนะทางเทคโนโลยี เทคโนโลยีช่วยให้ชุมชน ชนบท ลดข้อจำกัดและบรรลุเป้าหมายต่าง ๆ ได้พัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน และเข้าถึงตลาดและเข้าถึงผู้บริโภคได้ง่ายขึ้นรวมทั้งทำให้การผลิต เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

6. สร้างความสามารถในการจัดการ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนากิจการของชุมชนให้มีการบริหารแบบธุรกิจมากขึ้น

7. สร้างคุณค่าเพื่อสังคม กระบวนการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน อาจจำเป็นต้องมีองค์กรที่เข้าไปช่วยพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากคนในชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดความสามารถประกอบการที่ครบถ้วน โดยเฉพาะด้านการตลาด การพัฒนากระบวนการผลิต การพัฒนามาตรฐานการพัฒนาเทคโนโลยี และการวิจัยและพัฒนาในด้านต่าง ๆ จากการจัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน ส่งผลให้ประชาชนมีรายได้เสริมมีอาชีพที่สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว ลดปัญหาการว่างงานให้แก่ประชาชน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2566)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

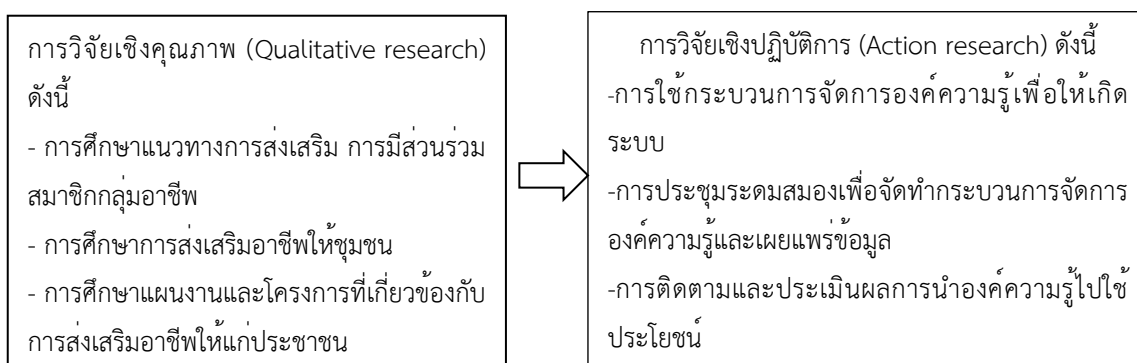
1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรเทศบาลเมืองปากพริก จังหวัดกาญจนบุรี ในการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมพัฒนาอาชีพแก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปากพริก จังหวัดกาญจนบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

จันทรชนก คูชิตา และคณะ (2565 : 969 - 670) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง “แนวทางการส่งเสริม การมีส่วนร่วม สมาชิกกลุ่มอาชีพ” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มอาชีพในอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี และเพื่อศึกษาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มอาชีพ ในอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกกลุ่มอาชีพ ในอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี จากกลุ่มอาชีพ 68 กลุ่ม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง 227 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษพบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มอาชีพในอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านงบประมาณ ผู้มีอำนาจถอนเงินฝากหรือผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการเบิกจ่ายมีการแต่งตั้งในรูปคณะกรรมการ ด้านการรวมกลุ่ม มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพเป็นไปตามความต้องการของสมาชิกที่จัดตั้ง ด้านการบริหารจัดการ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ตามที่สมาชิกเห็นชอบ ด้านการฝึกอบรม มีการแจ้งให้สมาชิกทราบถึงโครงการฝึกอบรมทุกครั้ง ที่มีการอบรม และด้านการประเมินผลมีการประเมินผลได้รับการเลือกโดยสมาชิกกลุ่ม การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มอาชีพในอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าการจัดตั้งกลุ่มในชุมชนขึ้นให้มีคณะกรรมการในการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ หน่วยงานของรัฐบาลหรืออำเภอนาจะหลวยช่วยสนับสนุนโครงการที่มีประโยชน์เพื่อเสริมรายได้ในชุมชน ด้านการบริหารจัดการควรดำเนินการส่งเสริมให้มีโครงการเลี้ยงวัวหรือโครงการเลี้ยงไก่ ด้านงบประมาณ ควรดำเนินงานให้ประชาชนได้กู้เงินในการจัดทำหรือก่อตั้งกลุ่มอาชีพในชุมชน ด้านการฝึกอบรม ควรดำเนินการโดยจัดให้มีวิทยากรมาให้ความรู้ในกลุ่มอาชีพในชุมชน ด้านการประเมินผล ควรดำเนินการโดยมีการประเมินผลที่ชัดเจนจัดให้มีการประเมินผลในรอบ 3 เดือน/ ครั้ง และหน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญในการประเมินผลของโครงการของกลุ่มสมาชิกอาชีพ

ผการัตน์ พินิจวัฒน์ (2561 : 931 - 932) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมอาชีพให้ชุมชน : กรณีศึกษาบ้านโนนไทร ตำบลเมือง อำเภอมือง จังหวัดเลย” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ หนึ่งเพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาอาชีพของชุมชนบ้านโนนไทร อำเภอมือง จังหวัดเลย สองเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนบ้านโนนไทร อำเภอมือง จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไป ของชุมชนบ้านโนนไทร มีการส่งเสริมอาชีพโดยมีหน่วยงานภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นพัฒนาชุมชนจังหวัดเลย หรือมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นต้น โดยมาให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพในชุมชนตามที่ชุมชนต้องการ เช่น การเพาะเห็ด การปลูกผักปลอดสารพิษ รวมไปถึงการรับทำบายศรี วิธีการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชน พบว่า ควรมีการจัดอบรม และตลาดรองรับสินค้า นอกจากนี้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนบ้านโนนไทร พบว่า ควรประกอบไปด้วย ด้านการอบรมอาชีพอื่น ๆ ที่นอกจากอาชีพภายในกลุ่ม ด้านความรู้และประสบการณ์ในการตั้งกลุ่ม ด้านการจัดตั้งสถานที่จำหน่ายสินค้า และด้านทำเอกสารของงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปากพริก จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการศึกษาเชิงผสมผสาน โดยใช้แบบสัมภาษณ์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างจากบุคลากรกองสวัสดิการสังคม กองยุทธศาสตร์และงบประมาณของเทศบาลเมืองปากพริก จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีความเกี่ยวข้องด้านการส่งเสริมอาชีพ จนเมื่อข้อมูลเข้าข้อจิงหยุดการสัมภาษณ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) รวบรวมข้อมูลจาก หนังสือ เอกสาร ข้อมูลผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปากพริก จังหวัดกาญจนบุรี (2) คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในข้อที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ (Interview Form) 1 ฉบับ

แบ่งออกเป็นส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ของบุคลากรในการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาล เมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (1) คณะผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานกับเทศบาลเมืองปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรีเพื่อเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคลากร (2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์บุคลากรในเทศบาลเมืองปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี การวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์การศึกษาครั้งนี้ (1) การวิจัยเอกสาร หนังสือ ตำรา ข้อมูลผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี (2) วิจัยภาคสนาม คณะผู้ทำการวิจัย นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มาอธิบายเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรีในการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน

พบว่าบุคลากรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชน

(1) **แผนงานบริหารงานทั่วไป** ซึ่งเป็นแผนงานที่คำนึงถึงการช่วยเหลือประชาชนให้มีอาชีพ มีรายได้เพื่อดูแลครอบครัวอย่างมีคุณภาพ พบว่าบุคลากรมีการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชน เช่น โครงการส่งเสริมอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 โครงการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชน และช่องทางการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ และโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีการจัดโครงการที่ช่วยเหลือประชาชนที่มีปัญหาว่างงานให้มีอาชีพเพื่อสร้างรายได้และดูแลครอบครัวอย่างมีคุณภาพ โดยการจัดการฝึกอบรมให้แก่ประชาชนในเรื่องการประกอบอาชีพ

(2) **แผนการดำเนินงานพบว่าบุคลากรมีส่วนร่วมในการ** อบรมให้ความรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีในด้านการประกอบอาชีพ ด้านงานฝีมือ ด้านการค้าขายออนไลน์ที่จำเป็นต่อการพัฒนาในพื้นที่ และสร้างความสามัคคีให้แก่สตรีในเขตเทศบาลเมืองปากแพรก ศึกษาดูงานชุมชนสตรีต้นแบบให้กับสมาชิกชมรมสตรี และผู้ที่เกี่ยวข้อง และอุดหนุนงบประมาณให้กับชมรมสตรีอาสาพัฒนาเทศบาลเมืองปากแพรก เพื่อจัดกิจกรรมตามโครงการให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2566

(3) **แผนพัฒนาเทศบาลเมืองปากแพรก พ.ศ. 2566 - 2570** พบว่าบุคลากรมีส่วนร่วมในการทำแผนเพื่อพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพให้กับประชาชนทุกกลุ่ม และทุกช่วงวัย ให้ความรู้แก่สตรีในเขตเทศบาลเมืองปากแพรกและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้สตรีในเขตเทศบาลเมืองปากแพรกมีความรู้ในด้านอาชีพ

และการสร้างรายได้จากวัสดุในท้องถิ่น เช่น การทำดอกไม้จันทน์ หมอนจากวัสดุเหลือใช้จากหลอด พริกแกง ผงโรยข้าว เป็นต้น

ด้านที่ 2 ด้านโครงการ/ กิจกรรม

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากรเทศบาลเมืองปากแพรก ในการมีส่วนร่วมในด้านโครงการและกิจกรรม พบว่าการมีส่วนร่วมของบุคลากรมี 2 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม

พบว่าจากการทำโครงการด้านภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ทั้งโครงการพัฒนาทักษะชีวิต เสริมสร้างทักษะด้านอาชีพให้แก่เด็กและเยาวชน หลักสูตรที่ 2 การจัดทำผลิตภัณฑ์ “ผ้ามัดย้อม” โครงการส่งเสริมอาชีพแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและสมุนไพร โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรี โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพผ่านช่องทางออนไลน์ โครงการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนด้านภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม โดยพบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษากับประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้มีการนำภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาประกอบเป็นอาชีพ เช่น ผ้ามัดย้อม ใส่อ้วสมุนไพร น้ำพริก พริกแกง ผงโรยข้าว ขนมไทย ทองม้วน เป็นต้น ซึ่งมีการอบรมให้ความรู้แก่สตรีจิตอาสาในพื้นที่เทศบาลเมืองปากแพรก ทั้งจากผู้มีความรู้ในท้องถิ่นและการแลกเปลี่ยนความรู้ภูมิปัญญาจากท้องถิ่นแหล่งอื่น ณ จังหวัดนครราชสีมา

2.2 ด้านงานฝีมือและหัตถกรรม

พบว่าจากการทำโครงการด้านงานฝีมือและหัตถกรรมของท้องถิ่น ทั้งโครงการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพให้ประชาชน โครงการส่งเสริมกิจกรรมชมรมสตรีอาสาพัฒนาเทศบาลเมืองปากแพรก โครงการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนด้านงานฝีมือและหัตถกรรมพบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษากับประชาชนในท้องถิ่นให้มีการนำทักษะความรู้ความสามารถในด้านงานฝีมือ การประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ เช่น หมอนจากหลอด ดอกไม้ประดิษฐ์จากใยบัว ดอกไม้จันทน์ ผลิตภัณฑ์มงคลจากเรซิน ดอกไม้ประดิษฐ์ดินหอม ฝาชีลูกไม้ เสื่อรวก เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการจัดทำโครงการอบรมให้ความรู้จากผู้มีความรู้ในท้องถิ่น เมื่อมีความรู้ความสามารถในด้านงานฝีมือและหัตถกรรมมาประกอบอาชีพ เพิ่มคุณค่า และเพิ่มรายได้จากวัสดุเหลือใช้

ด้านที่ 3 ด้านการส่งเสริมช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์

พบว่าบุคลากรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี เทศบาลเมืองปากแพรกโดย มีการให้ความรู้ผ่านการจัดทำโครงการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ โดยการใช้เทคโนโลยีในการขายเพื่อขยายช่องทางการค้าสินค้าขึ้นชื่อของชุมชน หรือ สินค้าโอท็อป (OTOP) ให้ผู้อื่นได้เข้ามาเห็นสินค้าจริง และราคาที่เป็นตัวเลือกให้กับผู้บริโภค ซึ่งสินค้าส่วนใหญ่จะนำไปโพสต์ขายในกลุ่มเฟสบุ๊ค (Facebook) ที่มีชื่อว่า pakpraek market online นำสินค้าที่ผลิตขึ้นโดยประชาชนในชุมชนจากวัสดุในท้องถิ่นมาสร้างสินค้าและขายจนเป็นอาชีพหลัก และอาชีพเสริมให้ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองปากแพรก ซึ่งการโพสต์ขายในช่องทางออนไลน์นี้ยังช่วยเพิ่มช่องทางการค้าให้มีความหลากหลาย และผู้คนสามารถเข้าถึงได้ ทำให้ประหยัดเวลา แรงงาน งบประมาณ ได้เป็นอย่างมาก

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมพัฒนาอาชีพแก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี

พบว่าแนวทางการส่งเสริมพัฒนาอาชีพแก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี มี 2 ด้านดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า มีแนวทางการส่งเสริมอาชีพที่ส่งผลในด้านเศรษฐกิจในพื้นที่มี ดังนี้

1. มีอาชีพเสริมหลังจากการทำอาชีพหลัก
2. มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพอย่างต่อเนื่อง
3. ต้นทุนในการผลิตต่ำ พึ่งพิงตลาดภายในพื้นที่ ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำ
4. รายได้ของประชาชนเพียงพอต่อรายจ่ายมากขึ้น
5. ผลผลิตได้ราคา ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น

ด้านที่ 2 ด้านสังคม ผลการศึกษาพบว่า มีแนวทางการส่งเสริมอาชีพที่ส่งผลในด้านสังคมในพื้นที่มี ดังนี้

1. ผู้นำชุมชนยังมีความรู้ด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในพื้นที่
2. มีผู้สูงอายุในชุมชนมีกิจกรรมทำร่วมกันและมีการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ
3. กลุ่มสตรี/แม่บ้านในชุมชนที่มีปัญหาการว่างงานลดน้อยลงทำให้มีรายได้มาใช้จ่ายในครอบครัว
4. มีบุคลากร/ลูกหลานในชุมชน ที่จะสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน อีกทั้งมีความรู้ในการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน รวมไปถึงการหาตลาดเพื่อรองรับกับผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี ในการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน ผลการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปากแพรก จังหวัดกาญจนบุรี ด้านนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชน พบว่า แผนงานบริหารงานทั่วไป : แนวทางการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาเศรษฐกิจ แผนพัฒนาเทศบาลเมืองปากแพรก (พ.ศ. 2561 - 2565) เพิ่มเติมครั้งที่ 7 เป็นแผนงานที่คำนึงถึง การช่วยเหลือประชาชนให้มีอาชีพ มีรายได้เพื่อดูแลครอบครัวอย่างมีคุณภาพ โดยมีการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชน

พัฒนาทักษะการประกอบอาชีพให้กับประชาชนทุกกลุ่มและทุกช่วงวัย ให้ความรู้แก่สตรี และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้สตรีในเขตเทศบาลเมืองปากแพรก ให้ความรู้ในด้านอาชีพ และการสร้างรายได้จากวัสดุในท้องถิ่น เช่น การทำดอกไม้จันทน์ หมอนจากวัสดุเหลือใช้จากหลอด พริกแกง ผงโรยข้าว เป็นต้น ด้านโครงการ/กิจกรรม โครงการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชน ด้านภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม มีการนำภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาประกอบเป็นอาชีพ เช่น ผ้ามัดย้อม สไล่อัสนุนไพร น้ำพริก พริกแกง ผงโรยข้าว ขนมไทย ทองม้วน เป็นต้น ซึ่งมีการอบรมให้ความรู้แก่สตรีจิตอาสาในพื้นที่เทศบาลเมืองปากแพรก ทั้งจากผู้มีความรู้ในท้องถิ่นและการแลกเปลี่ยนความรู้ภูมิปัญญาจากท้องถิ่นแหล่งอื่น ณ ที่จังหวัดนครราชสีมา มาปรับใช้ในเรื่องของการประกอบอาชีพ และการอนุรักษ์ภูมิปัญญาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมช่องทางการจัดจำหน่าย เทศบาลเมืองปากแพรกมีการให้ความรู้ผ่านโครงการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ โดยการใช้เทคโนโลยี ในการขายเพื่อขยายช่องทางการค้าสินค้าขึ้นชื่อของชุมชน หรือสินค้าโอท็อป (OTOP) ให้ผู้อื่นได้เข้ามาเห็นสินค้าจริง และราคาที่เป็นตัวเลือกให้กับผู้บริโภค ซึ่งสินค้าส่วนใหญ่จะนำไปโพสต์ขายในกลุ่มเฟสบุ๊ก (Facebook) ที่มีชื่อว่า pakpraek market online นำสินค้าที่ผลิตขึ้นโดยประชาชนในชุมชนจากวัสดุในท้องถิ่นมาสร้างสินค้าและขายจนเป็นอาชีพหลัก และอาชีพเสริมให้ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองปาก

แพรง ซึ่งการโพสต์ขายในช่องทางออนไลน์นี้ยังช่วยเพิ่มช่องทางการค้าให้มีความหลากหลาย และผู้คนสามารถเข้าถึงได้ ทำให้ประหยัดเวลา แรงงาน งบประมาณได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมพัฒนาอาชีพแก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปากแพรง จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า มีแนวทางการส่งเสริมอาชีพที่ส่งผลในด้านเศรษฐกิจในพื้นที่มี ดังนี้

1. มีอาชีพเสริมหลังจากการทำอาชีพหลัก
2. มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพอย่างต่อเนื่อง
3. ต้นทุนในการผลิตต่ำ พึ่งพิงตลาดภายในพื้นที่ ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำ
4. รายได้ของประชาชนเพียงพอต่อรายจ่ายมากขึ้น
5. ผลผลิตได้ราคา ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น

ด้านที่ 2 ด้านสังคม ผลการศึกษาพบว่า มีแนวทางการส่งเสริมอาชีพที่ส่งผลในด้านสังคมในพื้นที่มี ดังนี้

1. ผู้นำชุมชนยังมีความรู้ด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในพื้นที่
2. มีผู้สูงอายุในชุมชนมีกิจกรรมทำร่วมกันและมีการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ
3. กลุ่มสตรี/แม่บ้านในชุมชนที่มีปัญหาการว่างงานลดน้อยลงทำให้รายได้มาใช้จ่ายในครอบครัว
4. มีบุคลากร/ลูกหลานในชุมชน ที่จะสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน อีกทั้งมีความรู้ในการ

ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน รวมไปถึงการหาตลาดเพื่อรองรับกับผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

2. อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ได้มีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ อุทัย บุญประเสริฐ (2560, 13 – 14) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกของชุมชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในกิจกรรมใด ๆ ให้ความช่วยเหลือและมีอิทธิพลต่อการดำเนินการกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อประชาชน และเช่นเดียวกับทฤษฎีของ จุฑามาศ พันสวรรค (2562, 11 - 13) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมคือการเปิดโอกาสให้บุคลากร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การสนับสนุน การปฏิบัติงาน การพัฒนาการศึกษา ซึ่งสำคัญในการจัดการศึกษา ดังนั้น ประสิทธิภาพขององค์กรจึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือที่จะผลักดันให้ภารกิจประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายดังที่ทุกคนคาดหวัง

2. ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของมัลม และเจมิสัน (Malm and Jamison 1952, 44) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง วิธีการที่เกิดขึ้นเมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวไปตามสภาพแวดล้อมที่บางสถานการณ์เราอาจเห็นด้วย บางสถานการณ์เราไม่เห็นด้วยจนทำให้เราเกิดความทุกข์ใจ แต่ก็จำเป็นต้องปรับตัว และเช่นเดียวกับทฤษฎีของ Lazarus ลาซารัส (2017) กล่าวว่า การปรับตัวประกอบขึ้นด้วยกระบวนการหรือวิธีการทั้งหลายทางจิต ซึ่งมนุษย์ใช้ในการเผชิญข้อเรียกร้องหรือแรงผลักดันภายนอกและภายใน ต่อมา Mark L. Savickas นักจิตวิทยาอาชีพ ชาวอเมริกันผู้คิดค้นทฤษฎีการสร้าง อาชีพ (Career Construction Theory) ได้ริเริ่มนำคำว่า “ความสามารถในการปรับตัวด้านอาชีพ” (Career Adaptability) มาใช้อธิบายคุณลักษณะของบุคคลวัยทำงานที่มีคุณลักษณะ หรือความสามารถในการปรับตัวด้านอาชีพในระดับสูง หมายถึง บุคคลที่มีความพึงพอใจในอาชีพ มีภาวะความเครียด ความวิตกกังวลในอาชีพระดับต่ำ มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และ

ความสามารถในการปรับตัวด้านอาชีพ ได้ส่งผลในทางบวกต่อการมีสุขภาวะที่ดีความพึงพอใจในชีวิต และการมีคุณภาพชีวิตที่ดี (ปริญญานุ มาภวิฒนสุข และ บัญญัติ ยงยวน, 2563 : 56)

3. ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อพัฒนาอาชีพให้แก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Cohen and Uphoff (1980 : 213) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้แก่ ก่อนริเริ่มตัดสินใจ การดำเนินการตัดสินใจ และการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริการ การประสานขอความช่วยเหลือ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการมีส่วนร่วมในรูปแบบของการประเมินผล เช่น การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินโครงการ ได้แก่ การวางแผน การระบุปัญหาและความต้องการ เป็นต้น และเช่นเดียวกับทฤษฎีของ สัญญา เคนาภูมิ (2551, 1 - 2) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมคือการที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน

4. ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มีการจัดโครงการส่งเสริมอาชีพให้ประชาชน เพื่อสร้างรายได้เสริมให้สามารถดูแลครอบครัวได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ ปริญญานุ มาภวิฒนสุข และ บัญญัติ ยงยวน (2563 : 56 - 57) กล่าวว่า ทฤษฎีการสร้างอาชีพ การสร้างอาชีพของคนจะเกิดจากสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นรอบตัวคน ๆ นั้น เช่น ครอบครัว ชุมชน หรือ สถานศึกษา ซึ่งจะหล่อหลอมให้เกิดความต้องการสร้างอาชีพของบุคคลนั้นมากกว่าปัจจัยที่เกิดขึ้นจากภายในตัวบุคคล

5. ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการนำมาประกอบอาชีพเสริมให้แก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ ไพศาล แก้วรามุก (2557 : 7 - 8) กล่าวว่า การถ่ายทอดงานที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาชาวบ้าน ดังเช่นงานหัตถกรรมจะทำให้งานเหล่านั้นได้ถูกสืบทอดไปยังลูกหลาน เป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดการอนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาของคนให้ชุมชน ให้เกิดการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน จนนำไปสู่การเกิดประโยชน์กับชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด และเช่นเดียวกับทฤษฎีของ ไพฑูรย์ ทองสม (2556 : 9) กล่าวว่า กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ทำให้เกิดการทำงานร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาที่หลากหลายเพื่อนำสู่การพัฒนาการดำเนินกิจกรรม โดยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้เกิดการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและการแสดงความรู้สึกร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัย คณะผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรส่งเสริมอาชีพให้แก่กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มผู้สูงอายุ หรือกลุ่มผู้พิการ ให้สามารถเข้าถึงโครงการได้อย่างทั่วถึง เช่น โครงการส่งเสริมอาชีพให้แก่บุคคลผู้ด้อยโอกาส โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่เยาวชน และโครงการสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ และผู้พิการ เป็นต้น

2. ควรจัดโครงการและกิจกรรมให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายจากวัตถุดิบในท้องถิ่น หรือพัฒนาสมุนไพรท้องถิ่น เช่น โครงการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรท้องถิ่น และโครงการพัฒนา การแปรรูปอินทผลัม เป็นต้น

3. ควรจัดโครงการและกิจกรรมให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน เช่น โครงการการใช้เทคโนโลยีเพื่อการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน โครงการการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ และโครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความทันสมัย เป็นต้น

4. ควรมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาปรับใช้ในการดำเนินโครงการอบรมการส่งเสริมอาชีพให้มีความสะดวกและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น โครงการอบรมส่งเสริมอาชีพผ่านช่องทางออนไลน์ และโครงการพัฒนาสื่อสังคมออนไลน์เพื่อจำหน่ายสินค้าของกลุ่มอาชีพ เป็นต้น

5. ควรส่งเสริมรูปแบบงานที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ต้องการรายได้เสริม เช่น งานประดิษฐ์ เหยี่ยวไปรยทาน พวงมาลัยริบบิ้น และปลูกผักออร์แกนิก เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการประเมินผลโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพของเทศบาลเมืองปากแพรงเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาต่อไป

2. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชน เทศบาลเมืองปากแพรง เพื่อเป็นแนวทาง และประโยชน์ต่อการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ครั้งต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงได้ดีด้วยความช่วยเหลือ และที่ปรึกษาคำแนะนำ จาก ผศ.ดร.รจนาภรณ์ ศรีช่วงโชติ ที่กรุณาช่วยให้คำแนะนำ แนวทางการแก้ปัญหาในการทำวิจัยการศึกษาค้นคว้า ข้อมูลต่าง ๆ ในการทำวิจัยและแนะนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง ขอขอบคุณเทศบาลเมืองปากแพรง จังหวัดกาญจนบุรี ที่อำนวยความสะดวกในการให้ข้อมูลเพิ่มเติมในการศึกษางานวิจัย และขอขอบคุณ นางสาวนราจันทร์ พงษ์ภัทรกร นักพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ ที่ได้ให้ความร่วมมือให้ข้อมูลรายละเอียดสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองปากแพรง จังหวัดกาญจนบุรี และขอขอบคุณบุคลากรของเทศบาลเมืองปากแพรง ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในด้านเก็บรวบรวมข้อมูลและได้สละเวลาในการตอบแบบสัมภาษณ์ให้แก่คณะผู้วิจัย คณะผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่ทำให้คณะผู้วิจัยสามารถดำเนินงานวิจัยจนสำเร็จลงเป็นอย่างดี ขอขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่านที่เป็นกำลังใจให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในการทำงานของคณะผู้วิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2566). การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในยุคหลังโควิด (ตอนที่ 2): ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2566, จาก http://www.kriengsak.com/community-economic-development-in-the-post-covid-era-part-2-recommendations-for-community-economic-development?fbclid=IwAR0-Q8Ti8LDCvqei03l-Z0nna8Sj3jbNKPqrs_bV12AYGmoAKHR8jdb6b_0.
- จันทร์ชนก คุชิตา, ประสิทธิ์ กุลบุญญา, ไพศาล พากเพียร. (2565). การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มอาชีพในอำเภอหนองหลวง จังหวัดอุบลราชธานี. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 7(2), 969 - 982.

- จุฑามาศ พันสุวรรณ. (2562). **การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ปรีญา นวกวณสุข และ บัญญัติ ยงย่วน. (2563). ความสามารถในการปรับตัวด้านอาชีพของพนักงานลูกค้าสัมพันธ์: กรณีศึกษาศูนย์การค้าแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว. **วารสารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์การ**, 12(2), 53 - 76.
- ผการัตน์ พินิจวัฒน์. (2561). การส่งเสริมอาชีพให้ชุมชน : กรณีศึกษา บ้านโป่งไทร ตำบลเมือง อำเภอมือง จังหวัดเลย. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**, 6(3), 925 - 935.
- ไพฑูรย์ ทองสม. (2556). **แนวทางการอนุรักษ์ สืบสาน และเผยแพร่มรดกภูมิปัญญาชุมชน**. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาทักษิณศึกษา. พัทลุง : วิทยาลัยภูมิปัญญาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ไพศาล แก้วรากมุก. (2557). **การจัดการความรู้ในการอนุรักษ์หัตถกรรมเครื่องเงินชุมชนวัดศรีสุพรรณ ถนนวัวลาย ตำบลหายยา อำเภอมืองเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2551). **ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนใน 4 จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง**. วิทยานิพนธ์. รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สำนักงานเทศบาลตำบลอิสาน. (ม.ป.ป). **อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของเทศบาลตำบล** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2566, จาก <http://isan.go.th/duty-isan>.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2560). **การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : ศูนย์ลาดพร้าว.
- Cohen, J. M. and Uphoff, N. T. (1980). Participation's Place in Rural Development: Seeking Clarity through Specificity. **World Development**, 8(3), 213 - 235.
- Malm, M. and Jamison, O. G. (1952). **Adolescence**. New York : McGraw-Hill.

The General Concepts of Educational Philosophy in the Khmer Literature

Samphose Prak^{1*}, Jaras Leeka¹

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, KhonKaen Campus, Thailand^{1*}

*Corresponding author, e-mail: praksamphose48@gmail.com

Received: December 25th, 2023; **Revised:** January 31st, 2024; **Accepted:** February 5th, 2024

Abstract

The objective of the research article was: to present the general concepts of educational philosophy in the Khmer literature. This research methodology was conducted by documentary research, and extracted from the applied educational philosophy in the framework of the Khmer literary theory from ancient until the present time. Therefore, this educational concept through literature was found as follows: a) The spirit of national unity. b) Ethics or social values in the Khmer society context. c) Colorful perspectives/ aesthetics in the societal framework. d) Given the way of critical thinking using. e) The folktales stories of Buddhism and Khmer traditional folktales are combined into one Khmer spirituality.

Keywords: Khmer Literature

Introduction

The literature is the identification of each ethnic group, and through literature studies, one can assess the history and influence of various societies. Generally, developed countries also have a history associated with the development of literature from the past, because literature is a mirror of human society.

At a glance, Khmer literature is valuable and very important in daily life. A clear understanding of literature is about valuing oneself and society. In doing so, Khmer literature is not just about writing on paper, it includes art in many different forms and with different criteria.

On the other hand, all corners of the world always have own their values and literature to present what the people think and speak, and also how to behave in the wide sector approaches in conformity with its cultural perspectives. In doing so, meanwhile, technology advances globally and facilitates human life, Khmer literature plays an increasingly significant role in educating local people about lifestyle and everyday life and contributing to the development of Khmer society. The social value mindset in literature theory contributes to improving the quality of human characteristics and creating practical human capital for society. According to Khmer literature's theory, there are four

main functions of literature to provide wisdom, education, practical aspects, and aesthetic or artistic functions. The literature is closely related to social and scientific progress.

In addition to Khmer literature, scholars regarded "Khmer literature" to be the art form of using language to create imaginative and imaginative experiences of people, including poetry, fact series, novels, plays, and creative ideas. (Vutha, 2014 : 1 - 3)

The Khmer literature, therefore, took part in the educational functions of literature in society. In addition, literature has other educational values, depending on how people learn from it. However, a closer look at the actual function of the literature reflects the realities of Khmer life. As for the aesthetic or artistic function, the literature demonstrates the skill of using words, and phrases, in addition to art in various ways, making the reader happy, sad, and excited respectively. Moreover, to enhance the Khmer literature in the framework of educational philosophy, it needs to diversify from various sources, not only it coming from one source. (Dy, 2007 : 508)

The Sources of Khmer Literature

According to the research of many scholars, literature has existed for a long time. Since birth, people have been inventing productive devices, and their physical, mental, and emotional well-being has improved, and their lives have become more complex. There are so many that it is very difficult to study the sources of literature. However, it was observed that philosophers have expressed different views on the problem of the source of this literature, the four sources are as follows (KHsearch.com, 2019):

a) Literature is sourced from nature

According to this view, when people go through fatigue, they instinctively want to entertain themselves to get rid of boredom. Instinctively tired of life and nature, but sometimes they understand that hunting and fishing is not labor, but fun because these jobs require us to use gentle and lively gestures. Seeing this aspect, it is understood that entertainment is the source of literature.

b) Literature originates from subconscious or imitation instincts

In this point of view, the subconscious is an imitation of a copy of an existing work of literature and art to describe, illustrate, and re-engrave. On the other hand, literature and the arts are considered to be mere subdivisions in the pattern of natural reality in life. This is the view that people living in nature must imitate nature, leading people to create this literature.

c) Literature originates from religion or magic (វិគីភីឌាភាសាខ្មែរ សូមស្វាគមន៍, 2023)

The concept of religion is a form of mindfulness that occupies the role of controlling and pioneering human society for a long time. From ancient times to the present day, some countries still hold the role of religion to control the destiny of all mankind. On the other hand, it is understood that in ancient times people were afraid and exposed to natural threats, which led people to believe in supernatural powers or supernatural objects. They understand that only deities or supernatural

beings have power over nature, which is why they create literature and art to pray, sing, plead, or recite to soften the deities or supernatural objects to help them all.

d) Literature comes from labor

Literature does not come from entertainment, subconscious, imitation religion, or magic.

If we analyze and summarize the three points mentioned above, we see that:

1. People need entertainment when they work hard.
2. Human activity and nature are laborers.
3. People need religion or magic when labor encounters obstacles.

Labor leads people to be different from animals, especially to build competent qualities and be able to create new and unique things that no animal can compare to. On the other hand, labor requires human-to-human communication, the need for this communication leads to people making efforts to create language both verbal and writing for communicational purposes in any means. (វិទ្យាស្ថានមនុស្សសាស្ត្រនិងវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម, 2020) Language is an important element in the formation of literature and art. Labor makes people prosperous and has a lot of living needs and makes people creative, and create works, especially this literary work. Based on the above analysis and interpretation, it can be concluded that literature is truly a source of labor.

The Objective of Research

The research objective is to present the concepts of educational philosophy in the Khmer literature.

Methodology

This research was conducted by documentary, which emphasizes documents. Its research methodology can be divided into two stages as the following:

1. Collecting the materials from primary sources, texts/books, and research papers, thesis, dissertation, academic papers, and other sources in which all the information and data concerned with the concepts of the educational philosophy in Khmer Literature.
2. Giving conclusions and suggestions for a further research study on the concepts of educational philosophy in Khmer literature, which can be beneficial for anyone interested in the academic field.

Results

The New Knowledge of the Khmer Literature

After the study of the Khmer Literature, the paper found the results of the study or so-called new knowledge coming from the study relevant to the Khmer literature and found within the concept of philosophy in the educational sector as follows.

a) To cultivate the spirit of national unity under the Khmer literature studies, because the literature provides more knowledge to shape a good faith in the national interest, and a good worldview, especially the literature telling about how strong you are.

b) To cultivate ethics or social values for the sake of national manners and individual manners, and literature provides a new more considerable knowledge relevant to a good societal norm based on Buddhist perspectives, including cultivating loving-kindness as well.

c) To cultivate more colorful perspectives/ aesthetics in the societal framework of both physical and mental factors of the nation, especially how to use hospitality manners to the foreigners who coming to the country without a biased approach.

d) To cultivate critical thinking/logic in terms of the character of any literature's plot, and more giving clear comprehensive knowledge in the Khmer literature.

e) Folktales-based strategy both the Buddhist folktale and Khmer traditional folktale as well. In summary of result after research study, found a new knowledge from the concept of educational philosophy in the Khmer literature as bellows:

Figure 1 The New Knowledge of the Khmer Literature

The Evolution of Khmer Literature

There are many evolutions of Khmer literature in Cambodia, especially since the 13th century, all Khmer young people got their educational philosophy from the monasteries around the country (Dy, 2007 : 16). According to many documents researched, it showed that the is divided into three periods of time as below: (មាគមអ្នកអក្សរសិល្ប៍កម្ពុជា, 2023)

A) Khmer Literature in Ancient Times (from 1st -15th c.) (Edu-Cambodia, 2018), refers to:

- Pre-Angkor Kingdoms era (from 1st-9th c.)
- Funan /Nokor Phnom era (from 1th-6th c.)

- Zhenla era (from 6th -9th c.)
- Angkor era (from 9th -15th c.)

B) Khmer Literature in Medieval Times (from 15th -19th c.), refers to:

- Longvek era (from 15th -17th c.)
- Udong era (from 17th -19th c.)

C) Khmer Literature in Modern Times (from 1863-Present), refers to:

- The French Colonialism (1863-1953)
- The People's Socialist Community or Sangkum Reastr Niyum (1953-1970)
- The Khmer Republic (1970-1975)
- The Democratic Kampuchea (1975-1979)
- The People's Republic of Kampuchea (1979-Present)

What are objectives of the literature?

If studying the subject matter of literature, it also needs to study what literature reflects. The Literature reflects a global and complex social reality, in particular, it reflects human destiny, human character, human life issues, and natural issues. All these reflections cultivate the mindset and encourage patriotism and love of the people because they describe the reality of human society and nature by embedding the author's good educational ideas to people and society. Moreover, some scholars said that "Literature is the study of people,"

For example, the folktale of the lizard and the ant, the folktale of the wolf and the lamb, the folktale of the butterfly and the worm, the folktale of the cat and the sparrow, the folktale of the lizard and the fish ... are all mentioned and relevant to the lives of all people.

The difference between a person in the framework of literature and a person in the framework of science is that psychologists study and pay attention to human neurological problems, while physiotherapists pay attention to the innate shape of the body of people.

On the contrary, people in the framework of literature are not seen as human beings under the guise of biology, but as human beings in all aspects. Natural scientists study humans individually in the laboratory, while writers and artists describe human life in the most complex and complex situations.

The objectives of literature, therefore, are not stable and unchanging, but it is constantly changing, and in line with the changes in the reality of society, what kind of society is that kind of literature, literature is a mirror of social reality.

The General Concepts of Educational Philosophy in Literature

The paper found that there are seven strengths of Khmer literature studies contributing to the promotion of the concepts of educational philosophy, which is a crucial mechanism for helping scholars and readers gain a considerable understanding of the literary aspects and knowledge based

on the value of literature. The briefing below shows the significant mechanism of literature theory to equip the person who studied the subject of literature studies following:

1) Literature helps people become proficient in reading: reading is very valuable in everyday life. Literary reading habits help individuals to become proficient in reading or reading, as well as to pronounce vocabulary well and read quickly. The quality of reading from literature helps the reader to quickly understand the meaning of words, phrases, and sentences and also affects the quality of writing. Proficiency in reading helps people to enjoy reading and develop reading habits as a way of life.

2) Literature helps develop communication skills: problems, solutions, and communication methods can arise through the content of literary texts. People who have a lot of experience reading literature always have a good relationship with nature and the people around them. Sometimes solutions through literary texts can help people come up with new ideas and dare to build new relationships or maintain existing ones for the better. Literature gives people the art of good communication, which is a genius that helps people create many positive points and improve their quality of life.

3) Literature teaches people to understand living situations: Literature is a mirror that reflects society. Whatever the nature of society, literature is in a similar situation. Literary texts teach about the living behavior of people in society. Through the author, one can easily understand the political mindset, education, morals, and culture of the people in the society. At the same time, all of the author's characters, such as humans, animals, gods, and objects, represent human beings and human society.

4) Literature teaches people to be emotional: Readers can be angry, happy, and sad and can suffer immediate emotional pain with the characters in the story, and this is an emotion that readers often experience every time they start reading any literature or novel. One. Emotions from literature influence people's lives through consideration of the aspects encountered. Individuals begin to give love to each other, individuals are quick to understand the feelings of others, and individuals are quick to understand the social needs of people, it is through ideas derived from literary influences.

5) Literature teaches people to explore new ideas: According to the study of literature, an "author" is a person in high society. This means that writers always have new educational ideas or good educational ideas already thought of before incorporating them into their essays. So every time someone starts reading a literary work, they always get a new idea, which is the philosophy of life education from the author. Clearly, there is no denying that the author intends or does not intend to incorporate his educational ideas, but those intentions are at the discretion of the reader and the decision of the reader.

6) Literature Changes the Way We Think: Literature Changes the Way We Think. Each person has their own ideas or ideas for educating their own lives. Sometimes people do not know

how to behave. What is your attitude? How selfish you are, or have a very positive mindset to the point of forgetfulness, but through more reading experiences, more writers, and more understanding of people's hearts, individuals will be able to easily change their mindset. Sometimes people is not easy to accept other people's ideas, but through literature, people can use silence to solve personal problems is acceptable.

7) Literature has an impact on family education: Parents who think long-term about their children often provide education and role models for their children. One of the role models parents can help their children become the social capital of society is to help their children get the right education from an early age. Parents who have a lot of reading habits, whether it is reading books or novels or reading information, as long as reading habits regularly, and reading activities will become a model for children. The Khmer Literature influences early childhood education framework. At the same time, parents can engage in reading with their children and cultivate good reading habits for their children in terms of improving knowledge from reading approach as well.

In short, the table below shows the significance general concepts of educational philosophy in the Khmer literature or so-called the advantages of Khmer literature:

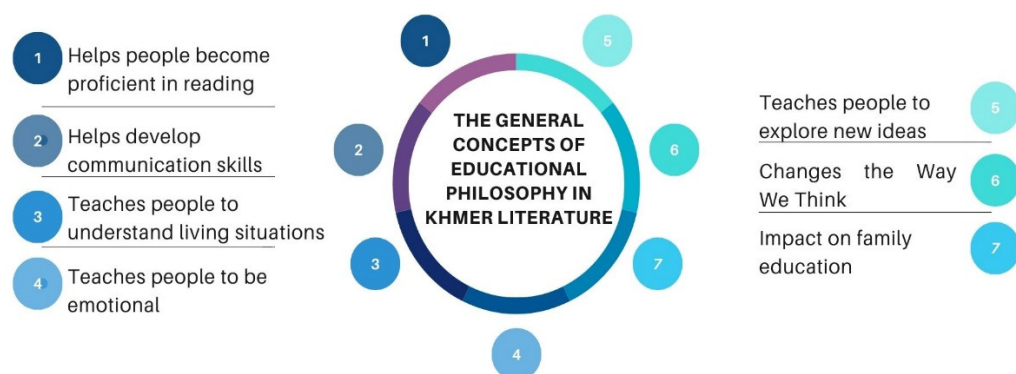

Figure 2 The General Concepts of Educational Philosophy the Khmer Literature

Discussion and Conclusion

Discussion

The Khmer Literature plays a crucial role in imparting knowledge to readers and scholars, helping them understand the life of people and human society in any era. The concept of "studying literature is learning from people for people" suggests that literature is the science that proves and solves the problems of people in society according to the art of the author. The study of literature aims to educate people at all levels, benefiting society as a whole.

The subject of literature is the study of people and human society, bringing up problems in a certain era, showcasing and reflecting as real people in society. For example, the story of Tum

Teav, which was studied during the Longvek period, shows the sacrifices made by characters Tum and Teav to achieve their aspirations under dictatorship. The poet demands freedom of choice for the characters, highlighting the sacrifices made by Tum and Teav to achieve their aspirations.

The story of Reamker also highlights the human problem of greed and the consequences of breaking up families. The aim of literature is to educate everyone to be tolerant of each other, demonstrating the importance of understanding and addressing the problems faced by people in any era

Conclusion

Based on this article, found that the Khmer Literary texts contain a profound knowledge of the realities of real life, and those texts also reflect the phenomena that exist in Khmer society both ancient and present times, especially in accordance with the value norm of social progress. More importantly, the literature gave the knowledge of life, and human issues related to traditions, geography, history, and so on.

In this regard, Khmer literature has its own crucial role-play functions to get a more prosperous society and individuals in progressive manners, in terms of the literature role play as a giver the knowledge to Khmer people, educational philosophy, art of living, entertainment, logic, and aesthetics as well.

On the other hand, reading the poem that describes the beauty of nature can lead the reader to fall in love explore nature, and have a view to protect nature, and refers to protect the natural environment.

In a nutshell, the Khmer literature has contributed many benefits to society from ancient times to the present, such as related to human issues, love, litigation, war, religion, conquest, beliefs, customs, traditions, living through the study of literary works.

Also, the Khmer literature to cultivate morality such as helps to educate morality, personality, people know good and evil, believe in karma, merit, peace, know how to live together, and have unity, know how to understand, tolerate, help each other, do not discriminate, know how to defend the country, make sacrifices as well.

Significantly, the literature gave more comprehensive knowledge related to the real situation in society is not only focused on the knowledge, but the literature pushes to cultivate ideas or perspectives to analyze social problems intuitively, know how to solve social problems properly, and according to the circumstances and also gave key the general concepts of compare national and international literature both the region and the globe.

References

Dy, K. H. (2007). **Khmer Literature in the 20th Century, and Other Literary Articles**. Phnom Penh : Angkor Publishing House.

- Edu-Cambodia. (2018). **ការវិវត្តនៃអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរ** [Online]. Retrieved January 30th, 2024, from <https://www.facebook.com/NaNa02.share/posts/2185141948423114>.
- KHsearch.com. (2019). **តើអក្សរសិល្ប៍ជាអ្វី ; មានប្រភពមកពីណា ?** [Online]. Retrieved January 30th, 2024, from <https://www.khsearch.com/qna/16024>.
- Vutha, P. (2014). **Foundation of Khmer Philosophy**. Phnom Penh: T.Y. Publishing House.
- មាតិកាអក្សរសិល្ប៍កម្ពុជា. (2023). **Cambodia Literati Association** [Online]. Retrieved January 30th, 2024, from <https://www.facebook.com/CambodiaLiteratureAssociation>.
- វិគីភីឌាភាសាខ្មែរ សូមស្វាគមន៍. (2023). **អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ** [Online]. Retrieved January 28th, 2024, from <https://km.wikipedia.org/wiki/អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ>.
- វិទ្យាស្ថានមនុស្សសាស្ត្រនិងវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម. (2020). **ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរសង្ខេបដោយ៖ លោក ឃិន យ៉ង់ លេខាអចិន្ត្រៃយ៍វិទ្យាស្ថានមនុស្សសាស្ត្រនិងវិទ្យាសាស្ត្រសង្គមនៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា** [Online]. Retrieved January 30th, 2024, from <https://www.rac.gov.kh/posts/799>.

การศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ
อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์

Study of Guidelines for Developing a Career in Mushroom Cultivation in
Ban Phue Noi Community, Ban Phue Subdistrict, Chom Phra District,
Surin Province

ปรเมษฐ์ สีจันทา^{1*}, รวีวรรณ ตามสันเทียะ¹, จักรพันธ์ เสาร์ทอง¹, วันชัย สุขตาม¹ และ จิรายุ ทรัพย์สิน¹

Paramest Seejanta^{1*}, Raweewan Tamsanthia¹, Chakkapan Saothong¹, Wanchai Suktam¹, and Jirayu Supsin¹

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์¹

Faculty of Humanities and Social Science, SurindraRajabhat University¹

*Corresponding author, e-mail: seejantaparamest@gmail.com

วันที่รับบทความ: 29 ธันวาคม 2566; วันแก้ไขบทความ: 1 กุมภาพันธ์ 2567; วันตอบรับบทความ: 27 กุมภาพันธ์ 2567

บทคัดย่อ

การศึกษครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ 2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี ซึ่งการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูล จำนวน 256 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปรปรวน และค่าแจกแจงแบบที ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มผู้เพาะเห็ดนางฟ้า และประชาชนในชุมชน จำนวน 16 คน ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่ สังเคราะห์เป็นประเด็นร่วมหรือประเด็นหลัก อภิปรายเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของประชาชน โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนทั้ง 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน พบว่าประชาชนที่มีอายุ อาชีพ สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาอาชีพ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศและระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาอาชีพ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) แนวทางการพัฒนาอาชีพ พบว่า ด้านการผลิต ใช้วัสดุจากธรรมชาติเพื่อลดต้นทุนในการผลิต ด้านรายได้ สมาชิกกลุ่ม มีรายได้จากอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าและมีการวางแผนการใช้จ่าย ด้านการตลาด มีหน่วยงานในชุมชนให้การสนับสนุนการทำการเกษตร ด้านการวางแผน มีการวางแผนในการจำหน่าย ด้านงบประมาณ มีงบประมาณที่เพียงพอต่อการทำการเพาะปลูก มีการทำสถานที่โรงเรือนวัสดุหั่วเชื้อ และด้านวัฒนธรรมองค์กร ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มอาชีพเพาะเห็ดนางฟ้าให้มีบทบาทมากขึ้น และกิจกรรมที่เกี่ยวกับการโครงการพัฒนากลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างเครือข่าย

คำสำคัญ: การพัฒนาอาชีพ การเพาะเห็ดนางฟ้า บ้านผือน้อย จังหวัดสุรินทร์

Abstract

The objectives of this study were: 1. to study the level of public opinion on the development of the fairy mushroom cultivation career of the Ban Phue Noi community, Ban Phue Subdistrict, Chom Phra District, Surin Province. 2. To compare the public's opinions on the development of the mushroom cultivation career, and the cultivation of fairy mushrooms in the Ban Phue Noi community, Ban Phue Subdistrict, Chom Phra District, Surin Province. 3. To study guidelines for career development in the cultivation of fairy mushrooms in the Ban Phue Noi community, Ban Phue Subdistrict, Chom Phra District, Surin Province. The research used mixed methods. The quantitative research used questionnaires to collect data from 256 people, and the statistics used in data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, variance, and t-distribution value. The qualitative research used in-depth interviews with key informants by selecting specifically, including the village headman, assistant village headman, a group of mushroom growers, and 16 people in the community. Data was analyzed by content analysis, categorize, and synthesize into common points or main points for discussing the content. The results of the research found that 1) the overall level of public opinion was at a high average level. When considering each aspect, it was found that the level of public opinion in all 6 areas was at a high average level in all aspects. 2) The results of comparing public opinions found that people with age, occupation, status and average monthly income have different opinions on career development overall not different. As for people of different genders and educational levels, the opinions on career development were overall different in statistics significant at the 0.05 level. 3) Career development guidelines found that on the production side, natural materials were used to reduce production costs. On the income side, group members had income from their career in mushroom cultivation and had plans. In terms of marketing, there were agencies in the community to support agriculture, and planning for distribution. In terms of budget, there was a sufficient budget for cultivation. There was a place to build a greenhouse for living materials and organizational culture. Promote and support professional groups for cultivating fairy mushrooms to play a greater role, and activities related to career group development projects to create a network.

Keywords: Career Development, Cultivation of Fairy Mushrooms, Ban Phue Noi, Surin Province

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงภาวะวิกฤตเศรษฐกิจโลก ส่งผลให้เกิดการยกระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาสู่การพัฒนาแบบองค์รวมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง นั่นคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเคลื่อนชุมชน (สำนักงานประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา, 2556 : 23) ส่งผลให้เกิดความร่วมมือของ

กลุ่มประเทศต่าง ๆ ที่มีบริบทคล้ายกัน ในการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับระบบเศรษฐกิจระดับภูมิภาค สำหรับกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้รวมกันเป็นสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้กำหนดทิศทางการร่วมมือที่แน่นชัดที่จะต้องเดินไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งถือเป็นเพียงหนึ่งในสามเสาหลักของประชาคมอาเซียนภายใต้กฎบัตรอาเซียนความร่วมมือกันดังกล่าวถือเป็นแนวทางหนึ่งที่ น่าจะสามารถช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจได้ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้เพราะในระบบเศรษฐกิจต่าง ๆ แต่ละพื้นที่มีวิสาหกิจ ชุมชนอยู่เป็นจำนวนมาก กระจายอยู่ทั่วประเทศและกำลังมีแนวโน้มเติบโตมากขึ้นทุกปี รัฐบาลไทยให้ความสำคัญของ วิสาหกิจชุมชนมานานแล้ว (นฤมล พึ่งกิจ และคณะ, 2559 : 203)

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาอาชีพในชุมชน พบว่า มีแนวคิดที่สำคัญ ๆ ได้แก่ 1) แนวคิดทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นแนวคิดการพัฒนาที่มุ่งเน้นการพึ่งตนเอง โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และยั่งยืน แนวคิดนี้สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาอาชีพได้ โดยเน้นให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะในการเพาะ ปลูกอย่างถูกต้อง โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ง่ายและราคาถูก เช่น วัสดุเหลือใช้จากการเกษตรที่มีอยู่ในชุมชนในปริมาณมาก มาใช้เพื่อการเพาะปลูกได้ (สรารุณ อธิวัตรปัญญา และคณะ, ม.ป.ป. : 40 - 41) 2) แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาชนบท เป็นแนวคิดการพัฒนาที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาของชุมชนอย่างเป็นระบบ แนวคิดนี้สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาอาชีพ ได้ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาอาชีพการเพาะปลูก มีการแบ่งหน้าที่ให้มีความรับผิดชอบตามความ ถนัดของแต่ละคน มีกฎระเบียบชัดเจน ใช้ระบบคุณธรรม หลักความเสมอภาค หลักความสามารถ หลักความมั่นคงและ ความเป็นกลาง (อริญญา อุดลย์เดช, 2556 : 36) 3) แนวคิดทฤษฎีระบบนิเวศ เป็นแนวคิดที่เน้นการเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ในระบบนิเวศ แนวคิดนี้สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาอาชีพได้ โดยเน้นการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาระบบนิเวศของเห็ด ปลวก ดิน และพืชพรรณต่าง ๆ และจัดการให้เหมาะสมเพื่อให้สามารถได้อาหารขึ้นเลิศที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ (BIOTHA I Editorial Team, 2563)

จังหวัดสุรินทร์ มีการแบ่งเขตการปกครองตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดเป็น 17 อำเภอ 158 ตำบล 2,128 หมู่บ้าน ชุมชน 41 ชุมชน องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 1 แห่ง เทศบาลเมือง จำนวน 1 แห่ง เทศบาล ตำบล 27 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 144 แห่ง (สำนักงานจังหวัดสุรินทร์, 2564 : 7) และจังหวัด สุรินทร์เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีกลุ่มวิสาหกิจเป็นจำนวนมาก (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2565) โดยประชาชนของหมู่บ้าน ผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ มีครัวเรือนทั้งหมด 140 หลังคาเรือน ประชากรทั้งสิ้น 708 คน จำแนกเป็นชาย 346 คน และหญิง 362 คน ประชาชนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง รับราชการ ประกอบธุรกิจ การค้า ประชาชนมีรายได้ไม่น้อยปัจจุบัน (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ, 2564 : 3 - 6) ประวัติศาสตร์ปู ตา ปู่จำเริญ ยาเพ็ญศรี ได้อพยพมาจากบ้านหนองฮือ ได้มาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านผือ ก่อนที่จะแยกมาเป็นบ้านผือน้อย ในปัจจุบัน เพราะที่นี้มีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์นั่นก็คือหนองผือ พอตั้งถิ่นฐานมาได้สักพักชาวบ้านก็ได้บอกให้ปู่จำเริญ กับย่าเพ็ญศรีตั้งศาลปู่ตาขึ้นมา เพราะเป็นความเชื่อเพื่อจะได้เป็นที่กราบไหว้ สักการบูชา เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจให้กับ คนในชุมชน ปู่จำเริญและย่าเพ็ญศรีจึงได้ตั้งศาลปู่ตาขึ้นมาตามคำเรียกร้องของชาวบ้านได้อยู่มานถึงปัจจุบัน และมีชื่อ ศาลปู่ตาว่า เจ้าปู่ตาลองจำเริญคู่บ้าน เจ้าย่ายาเพ็ญศรี เป็นชื่อตามคนที่ตั้งศาลปู่ตาขึ้นมา ศาลปู่ตาตอนนี้เป็นที่กราบ ไหว้ สักการบูชา ของชุมชนบ้านผือน้อยและมีการเซ่นไหว้ 2 ครั้งต่อปี ๆ ในวันขึ้น 3 ค่ำเดือน 3 และวันขึ้น 6 ค่ำ เดือน 6 ประเพณีในหมู่บ้าน ได้แก่- บุญข้าวจี - บุญข้าวสาก จากการลงพื้นที่สำรวจของคณะผู้วิจัยและทำการวิเคราะห์ สถานการณ์ของชุมชน (ดังภาพที่ 1) พบว่า ศักยภาพของชุมชน มีการเพาะปลูกเห็ดนางฟ้าภายในชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ มีการแบ่งปันสิ่งของผลิตผลทางการเกษตรอย่างเช่นเห็ด หากเพียงพอต่อ การขายแล้วก็จะแบ่งปันให้บ้านเรือนเคียงเพื่อนำไปบริโภค และหากมีงานส่วนรวมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ประชาชนจะให้

ความร่วมมือเป็นอย่างดี สิ่งที่ต้องพัฒนาภายในชุมชน การรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรือน พื้นที่เพาะเห็ดนางฟ้า หรือพื้นที่ทำการเก็บเชื้อเห็ดเพื่อป้องกันการเกิดโรค และควรมีการดูแลการจัดการน้ำอย่างเป็นระบบเพื่อไม่ให้กระทบ ต่อผลผลิตหากให้น้ำมากจนเกินไปอาจทำให้ก้อนเห็ดขึ้นเชื้อราได้

ภาพที่ 2 การเพาะปลูกเห็ดนางฟ้าภายในชุมชนบ้านผือน้อย
ที่มา: ประเมษฐ์ สีจินทา และคณะ (2566)

ดังนั้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ประชาชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยการ พัฒนาอาชีพของประชาชนสู่การปฏิบัติอย่างยั่งยืน และด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงนับว่าเป็นความ จำเป็นที่ต้องมีการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอม พระ จังหวัดสุรินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน และ นำเสนอแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัด สุรินทร์ โดยมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอย่างไรบ้าง และมีปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะใดเพื่อปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาหมู่บ้านเพื่อความ “อยู่เย็นเป็นสุข” ของ ประชาชนในชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์

สมมติฐานงานวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลและปรากฏการณ์ในเชิงลึกพื้นที่ดำเนินการศึกษา คือ ชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 เชิงปริมาณ คือ ประชากร ได้แก่ ประชาชนในชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 708 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ, 2564 : 3) ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรในชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 256 ราย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) และการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างมากน้อยตามสัดส่วนของประชาชน ซึ่งใช้ระดับค่าความเชื่อมั่นที่ 95% ที่นัยสำคัญ 0.05

1.2 เชิงคุณภาพ คือ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ประชาชนในชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 16 คน โดยผ่านวิธีการสุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 เชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Qualitative Research) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลความคิดเห็น และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์

2.2 เชิงคุณภาพ คือ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงปริมาณ

การตรวจหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอ ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อทำการตรวจสอบและแก้ไขเพิ่มเติมข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาและรัดกุมยิ่งขึ้น

2. นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อให้พิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยการจัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยจากตัวแทนชุมชนทั้ง 3 หมู่บ้าน ในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เชิงปริมาณ คือ นำแบบสอบถามไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยลงไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.2 เชิงคุณภาพ คือ การสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เชิงปริมาณ คือ นำผลของข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามบันทึกเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อคำนวณหาค่าสถิติที่เลือกใช้เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล โดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปรปรวน และค่าแจกแจงแบบที่

4.2 เชิงคุณภาพ คือ การวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อจัดหมวดหมู่ของเนื้อหา จากนั้นนำมาสังเคราะห์เป็นประเด็นร่วมหรือประเด็นหลัก และอภิปรายเนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์

ผลการวิจัยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชน บ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย
(n = 256)

การพัฒนาอาชีพ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ด้านการผลิต	4.27	0.490	มาก
ด้านรายได้	4.26	0.449	มาก
ด้านการตลาด	4.39	0.494	มาก
ด้านการวางแผน	4.30	0.513	มาก
ด้านงบประมาณ	4.36	0.502	มาก
ด้านวัฒนธรรมองค์กร	4.42	0.530	มาก
ภาพรวม	4.33	0.306	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชน บ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.306) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้า ด้านวัฒนธรรมองค์กร เป็นด้านที่มีระดับสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.530) รองลงมา คือ ด้านการตลาด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.494) ด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.861) ด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.513) ด้านการผลิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.490) ตามลำดับ และสุดท้าย คือด้านรายได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.449)

2. สรุปภาพรวมผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์

ผลการวิจัย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปภาพรวมผลการเปรียบเทียบระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ค่าทดสอบ	ค่า Sig.	ผลการศึกษา	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
1	เพศ	t – test	0.000*	✓	-
2	อายุ	F – test	0.810	-	✓
3	สถานภาพ	F – test	0.376	-	✓
4	ระดับการศึกษา	F – test	0.001*	✓	-
5	อาชีพ	F – test	0.766	-	✓
6	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	F – test	0.180	-	✓

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า

1. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้
3. ประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้
4. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
5. ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้
6. ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์

- 3.1 ด้านการผลิต พบว่า ใช้วัสดุอุปกรณ์จากธรรมชาติเพื่อลดต้นทุนในการผลิต มีการดูแลเอาใจใส่ในการเพาะเห็ดนางฟ้า โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียม สถานที่โรงเรือน วัสดุหั่วเชื้อ และ อื่น ๆ
- 3.2 ด้านรายได้ พบว่า มีรายได้จากการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าเพิ่มขึ้น มีการวางแผนการใช้จ่ายเองและจัดทำบัญชีอย่างสม่ำเสมอมีการออมทรัพย์เดือนละ 500 บาท และมีการต่อยอดผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มรายได้ โดยการแปรรูปผลิตภัณฑ์
- 3.3 ด้านการตลาด พบว่า มีหน่วยงานในชุมชน ให้การสนับสนุนในการผลิตเพื่อให้ได้คุณภาพ โดยทำความรู้จักกับผู้ที่ทำการค้าเกี่ยวกับพืชผลการเกษตรโดยตรง
- 3.4 ด้านการวางแผน พบว่า มีการวางแผนในการจำหน่าย ขั้นตอนตั้งแต่การปลูก การกำหนดเวลาของผลผลิต และการคาดการณ์วันเวลา และ การจำหน่ายสินค้ามีการวางแผน และต้องศึกษาความต้องการ
- 3.5 ด้านงบประมาณ มีงบประมาณที่เพียงพอต่อการทำการเพาะปลูกเห็ดนางฟ้า มีการทำสถานที่โรงเรือน วัสดุหั่วเชื้อ และ อื่น ๆ ในการเพาะเห็ดนางฟ้า ทำให้ประชาชนมีการต่อยอดผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าของเห็ด
- 3.6 ด้านวัฒนธรรมองค์กร พบว่า มีกิจกรรมที่เกี่ยวกับการโครงการพัฒนากลุ่มอาชีพของประชาชน การสร้างเครือข่าย และการทัศนศึกษาดูงานต่างพื้นที่ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ให้เข้ากับกลุ่มอาชีพของประชาชน

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชน บ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา แตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ประชาชนที่มีอายุ สถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีระดับการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาอาชีพ ควรลดต้นทุนในการผลิต และมีการดูแลเอาใจใส่ในทุกกระบวนการผลิต ควรมีการวางแผนการใช้จ่ายและจัดทำบัญชี หน่วยงานในชุมชนควรส่งเสริมให้รู้จักผู้ประกอบการด้านพืชผลการเกษตรโดยตรง ควรวางแผนในการจำหน่าย ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการเพาะปลูกเห็ดนางฟ้า และงบประมาณในการต่อยอดผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า และควรมีกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาอาชีพของประชาชน การสร้างเครือข่าย และศึกษาดูงาน

2. อภิปรายผล

จากการดำเนินการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตามกรอบการพัฒนาอาชีพอาชีพ 6 ด้าน ของชุมชนบ้านผิอน้อย ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ และ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ อภิปรายผล เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผิอน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านการผลิต โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ชุมชนมุ่งเน้นและส่งเสริมให้ประชาชนพัฒนาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ให้แก่ประชาชนอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไตรรัตน์ มาศตฤเวช และคณะ (2564 : 6 - 7) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพปัญหาการเพาะเห็ดฟาร์มและเพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการเพาะเห็ดฟาร์ม ผลการศึกษาพบว่า 1) วิธีการเพาะเห็ดฟาร์ม มีขั้นตอนสำคัญ ดังนี้ การเลือกสายพันธุ์เห็ด จากทั้งหมด 10 กว่าสายพันธุ์ โดยเลือกให้ตรงกับความต้องการของตลาด การเพาะเห็ดเพาะโดยวิธีการทำก้อนเชื้อเห็ด การดูแลเห็ดโดยการรดน้ำ และการเก็บเห็ดโดยวิธีการดึงด้วยมือ

2. ด้านรายได้ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ชุมชนมุ่งเน้นและส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักและให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าเพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดนุวิศ สาคริก และ ปันนดา จันทรสุกรี (2561 : 63 - 64) กล่าวว่า การรวมตัวของกลุ่มจะก่อให้เกิดปัจจัยการผลิต การแปรรูป ธุรกิจเกษตร การส่งเสริมอาชีพเกษตร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการและเกิดประโยชน์ต่อสมาชิกกลุ่ม ทั้งนี้กิจกรรมของกลุ่มดังกล่าว จะส่งผลให้เกิดการเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิก

3. ด้านการตลาด โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า มีการจัดจำหน่ายภายในชุมชน มีช่องทางในการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย และมีสินค้าจำหน่ายอย่างต่อเนื่องและตลอดทั้งปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริญญา อุดลย์เดช (2556 : 50) ได้บริหารจัดการการตลาดให้ประสบความสำเร็จ ดังนี้ การ

กำหนดราคาสินค้า จะกำหนดราคาจากต้นทุน ฤดูกาล และราคากลางของตลาดขายส่ง ส่วนสถานที่จำหน่ายแบ่งออกเป็นตลาดหลัก ตลาดรอง ตลาดสด รวมไปถึงงานแสดงสินค้า ส่วนการส่งเสริมการตลาดอาศัยการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการบอกต่อของลูกค้า สร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

4. ด้านการวางแผน โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มมีการวางแผนการดำเนินงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ครอบคลุมการวางแผนในการจำหน่าย ขั้นตอนตั้งแต่การปลูก การกำหนดเวลาของผลผลิต และการคาดการณ์วันเวลา และ การจำหน่ายสินค้ามีการวางแผน และต้องศึกษาความต้องการของกลุ่ม อันเป็นการบริหารจัดการกลุ่มให้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อริยญา อุดุลย์เดช (2556 : 69) ได้ศึกษาการบริหารจัดการซึ่งทำให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดบ้านช่องโค้งเรื่องประสบความสำเร็จ พบว่า ปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มประสบความสำเร็จ ได้แก่ การบริหารจัดการกลุ่ม การบริหารจัดการการผลิต การบริหารจัดการการตลาด การบริหารจัดการการเงินและบัญชี และการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ

5. ด้านงบประมาณ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า มีการจัดหาทรัพยากรการเงินให้กับชุมชนอย่างชัดเจน มีแผนการใช้ต้นทุนอย่างคุ้มค่า และมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างง่ายและตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สราวุธ อธิระปัญญา และคณะ (ม.ป.ป : 1) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลผลิตและคุณค่าทางอาหารของเห็ดฟางที่ได้จากการนำวัสดุเหลือใช้จากการทำการเกษตร จะเห็นว่าการใช้วัสดุเหลือใช้ช่วยเพิ่มรายได้และลดค่าใช้จ่ายในการลงทุนให้กับเกษตรกรภายในชุมชน ซึ่งเป็นการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าเพื่อเกษตรกร

6. ด้านวัฒนธรรมองค์กร โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ไว้วางใจและให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีวิธีการจัดการบริหารกลุ่มแบบมีส่วนร่วมที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริยญา อุดุลย์เดช (2556 : 36) ที่มีวัฒนธรรมองค์กรในการบริหารจัดการด้วยระบบคุณธรรม หลักความเสมอภาค หลักความสามารถ หลักความมั่นคงและความเป็นกลาง

อภิปรายผลการเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน จากการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะยังขาดต้นทุนการผลิตอยู่ ทำให้ประชาชนบางกลุ่มยังไม่พร้อมที่จะเพาะเห็ดนางฟ้า หรือเน้นให้ความสำคัญกับกลุ่มกลางคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดนุวิศ สาคริก และ ปณินดา จันทรสุกรี (2561 : 78) กล่าวว่า เพศชายมีรายได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเพศหญิง

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุที่ต่างกันมีระดับแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ไม่แตกต่างกัน จากการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอายุที่มีระดับต่างกันมีระดับแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ประชาชนส่วนใหญ่ตระหนักและให้ความสำคัญกับการเข้าอบรมเพราะเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์และสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดนุวิศ สาคริก และ ปณินดา จันทรสุกรี (2561 : 72, 78 - 79) ได้กล่าวถึง สมาชิกในครอบครัวหนึ่งอาจมีอายุที่แตกต่างกันหลายกลุ่ม บางกลุ่มเป็นช่วงอายุที่เป็นแรงงาน (15 – 59 ปี) ซึ่งเป็นกลุ่มที่สร้าง

ประโยชน์และสร้างรายได้ หรือบางกลุ่มเป็นผู้มีภาวะพึ่งพิงสูง เช่น เด็กเล็ก ผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) หรือผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งเกิดการผันแปรของรายได้และรายจ่ายได้

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีระดับแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะไม่ว่าจะสถานภาพไหนก็เห็นความสำคัญของการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว อีกทั้งการดำเนินงานของชุมชนบ้านผือน้อยมีลักษณะการอยู่ร่วมกันแบบครอบครัว มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน หากสินค้ามีเพียงพอก็จะแบ่งปันให้กับคนในชุมชนไปบริโภค ทำให้สถานภาพของคนในชุมชนไม่ใช่สิ่งสำคัญทุกคนมีความเท่าเทียมและเสมอภาคกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อริญญา อุดลย์เดช (2556 : 36) ที่กลุ่มใช้หลักความเสมอภาคในการบริหารจัดการกลุ่มให้ประสบความสำเร็จในการเพาะเห็ดบ้านของช่องโคร่งเรือง ตำบลรังกาใหญ่ อำเภอฟิมาย จังหวัดนครราชสีมา

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีการศึกษาสูงอาจมีอาชีพประจำที่ไม่สามารถเข้ามาร่วมหรือมีเวลาเพียงพอในการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ด จึงทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่าง อย่างไรก็ตามการเพาะเห็ดนางฟ้าอาจเป็นอาชีพเสริมให้กับคนทำงานประจำ หรือแม้แต่เกษตรกรที่มีอาชีพหลักคือการทำนา ในการหารายได้จนเจอครอบครัวได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ สราวุธ ธีระปัญญา และคณะ (ม.ป.ป : 9) กล่าวว่า ปัจจุบันเกษตรกรให้ความสำคัญกับการเพาะเห็ดอย่างมาก จะเห็นได้จากในท้องตลาดมีเห็ดหลากหลายชนิดมาวางขาย ทั้งนี้เพราะผู้บริโภคมีความต้องการเพิ่มขึ้น เกษตรกรที่ปลูกเห็ดขายจึงมีรายได้เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะ การเพาะเห็ดนางฟ้าไม่ได้จำกัดว่าจะต้องทำอาชีพอะไร ว่างานหรือทำงานอยู่ก็สามารถเข้าร่วมโครงการเพาะเห็ดได้ การเพาะเห็ดนางฟ้าเป็นรายได้เสริมเพื่อที่จะให้ประชาชนมีรายได้ไปจนเจอครอบครัว เป็นการสร้างรายได้ร่วมกัน สร้างความสามัคคีกันของคนทุกคนจากอาชีพหลักที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิจทวีสิน วิชัยดิษฐ์ และคณะ (2562 : 38) ได้วิจัยแนวทางการพัฒนาอาชีพให้กับประชนในชุมชนตำบลสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เพื่อเพิ่มรายได้ที่ยั่งยืน พบว่า แนวทางการส่งเสริมอาชีพชุมชนให้เกิดรายได้ อย่างยั่งยืน คือ การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ที่รวมกลุ่มสมาชิกจากอาชีพที่หลากหลาย มาร่วมกันทำงาน ควบคุม ดูแล หาเจ้ากลุ่มในการสร้างรายได้ร่วมกันจะเป็นการสร้างรายได้กลุ่มที่ยั่งยืนได้

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีระดับแนวทางการพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าของชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ประชาชนทุกคนไม่ว่าจะมีรายได้ต่อเดือนเท่าไรก็สามารถเข้าร่วมกลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้าได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดนุวัศ สาคกริก และ ปันนดา จันทรสุกรี (2561 : 78 - 79) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อความผันแปรของรายได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายของเกษตรกร พบว่า ประเภทรากเหง้าเกษตรกรหลัก (ทำนา) จำนวนสมาชิกที่มีภาวะพึ่งพิง ปริมาณผลผลิตในปี พ.ศ. 2559 เทียบกับปี พ.ศ. 2558 การเปลี่ยนแปลงผลกระทบจากการแพร่กระจายของวัชพืช แมลงศัตรู และโรคพืช การเปลี่ยนแปลงผลกระทบจากดินถล่ม สามารถทำนายรายได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายได้ นั่นคือ กลุ่มคนเหล่านี้สามารถเข้าร่วมกลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้าชุมชนบ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์

1.1 ด้านการผลิต ควรมีการจัดการอบรมภายในชุมชนเดือนละครั้ง และเชิญวิทยากรผู้มีความรู้ความสามารถบรรยายให้ประชาชนเข้าใจหรือวิธีการเพาะเห็ดนางฟ้าแบบระยะยาวและสามารถทนต่อโรค แข็งแรง สด สี สันสวยงาม และปลอดภัย

1.2 ด้านรายได้ ควรมีการจัดทำบัญชีเก็บออมเป็นรายเดือน เชื้อที่มารายรับรายจ่ายในการเพาะเห็ดนางฟ้า มีการแบ่งการกำไรและต้นทุนไว้เป็นส่วน

1.3 ด้านการตลาด ควรมีช่องทางในการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย และมีสินค้าจำหน่ายอย่างต่อเนื่อง และตลอดทั้งปี

1.4 ด้านการวางแผน ควรมีวางแผนว่ารายได้จากการขายเห็ดเพียงพอต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน

1.5 ด้านงบประมาณ ควรมีกระบวนการวางแผนการใช้งบประมาณการบริหารการเงิน บัญชี และพัสดุ การควบคุมการใช้งบประมาณ สรุปรายงานผล การบริหารงบประมาณและการตรวจสอบภายในอย่างเป็นระบบ

1.6 ด้านวัฒนธรรมองค์กร องค์กรควรมีความยืดหยุ่นทางด้านวัฒนธรรมและมีพัฒนาการ องค์กรต้องตั้งเป้าหมายและส่งเสริมให้ชาวบ้านของตนมีวัฒนธรรมในที่ทำงานที่สร้างสรรค์ผลงานจากเห็ดให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเพาะเห็ดนางฟ้า เพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาและรูปแบบวิธีการแปรรูปเห็ดนางฟ้าให้สามารถเก็บไว้ได้นานขึ้น หรือการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2.2 ควรศึกษาแรงจูงใจในการเข้าร่วมจัดทำกลุ่มวิสาหกิจการเพาะเห็ดนางฟ้าในชุมชน และสามารถสร้างการมีส่วนร่วมให้กับชน ลดขั้นตอนการเพาะเห็ดนางฟ้าและกระบวนการแปรรูปเห็ดนางฟ้าเพื่อส่งออกไปยังพื้นที่ใกล้เคียงหรือจัดทำเป็นสินค้า OTOP

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2565). รายชื่อวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 12 ตุลาคม 2566, จาก <https://smce.doae.go.th/search>.

กิจวิสิณ วิชัยดิษฐ, ชัยชนะ มิตรสัมพันธ์, จิรภัทร ตันติวิกุล, เกษสุรีย์ บำรุงจิตต์, สัมภาษณ์ สุวรรณศิริ. (2562).

แนวทางการพัฒนาอาชีพให้กับประชาชนในชุมชนตำบลสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เพื่อเพิ่มรายได้ที่ยั่งยืน. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

ดนุวิศ สาคกริก และ ปันนดา จันทรสุกรี. (2561). ผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม สถาบัน และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อรายได้และรายจ่ายในภาคการเกษตรของเกษตรกรไทย. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์, 16(2), 57 - 85.

ไตรรัตน์ มาศตเวช, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, เดโช แชน้ำแก้ว, อุดมศักดิ์ เดโชชัย. (2564). แนวทางการส่งเสริมการเพาะเห็ดฟาร์มในชุมชน กรณีศึกษาฟาร์มเห็ด ดาบตำรวจวิเชียร คงจ้อย หมู่ที่ 9 ตำบลร่มเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง. วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์, 4(2), 1 - 16.

นฤมล พึ่งกิจ, วชิรินทร์ อินทพรหม, เตชิต ตรีชัย, สิริกร ฉัตรภูติ. (2559). การพัฒนากลุ่มอาชีพสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพุดเตย จังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 11(2), 201 - 214.

- ปรเมษฐ์ สีจันทา, รวีวรรณ ตามสันเทียะ, จักรพันธ์ เสาร์ทอง. (2566). การเพาะปลูกเห็ดนางฟ้าภายในชุมชนบ้าน **ผือน้อย** [ภาพถ่าย]. 15 กันยายน 2566. สุรินทร์ : บ้านผือน้อย ตำบลบ้านผือ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์.
- ผการัตน์ พินิจวัฒน์. (2561). การส่งเสริมอาชีพให้ชุมชน : กรณีศึกษา บ้านโพนไทร ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 6(3), 925 - 935.
- สรารุช อีวีระปัญญา, วาสนา ศิริพรทุม, ณัฐพลิชูญ์ เถระราชานนท์, สุนทร รัชฎาวงษ์. (ม.ป.ป). **ผลของการใช้วัสดุจากฟางข้าว ขี้เลื่อย ปอเทือง และถั่วเขียวผิวน้ำเพื่อการผลิตของเห็ดฟาง** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2566, จาก <http://r08.ldd.go.th/ข้อมูลทำเว็บไซต์/กลุ่มวิชาการ/ผลงานวิจัย/สพด.พช/สรารุช วจ.3 เห็ดฟาง.pdf>.
- สำนักงานจังหวัดสุรินทร์. (2564). **แผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ (พ.ศ. 2566 – 2570)**. สุรินทร์ : สำนักงานจังหวัดสุรินทร์.
- สำนักงานประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา. (2556). **วิวัฒนาการของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทย** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2566, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=13972&filename=nesdb_book.
- อริญญา อุดลย์เดช. (2556). **ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดบ้านช่องโค้งเรือง ตำบลรางไใหญ่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา**. การค้นคว้าอิสระ. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การปกครองท้องถิ่น. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- BIOTHAIR Editorial Team. (2563). **ความหลากหลายของเห็ดโคน บรรณาการจากระบบนิเวศ** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2566, จาก <https://biothai.net/ecological-agriculture/5762>.

วรรณกรรมลาว “สายเลือดเดียวกัน” : การศึกษาตามแนวคิดหลังอาณานิคม
Lao Literature “The Same Blood” : A Study According to the Postcolonialism

พระมหาศรายุทธ เจตรา^{1*}, พระมหากิตติ สอนเสนา¹, อนันตศักดิ์ พลแก้วเกษ², ชาญยุทธ สอนจันทร์²
และ รัชณีฉาย เฌยรอด³

Phramaha Sarayut Jetra^{1*}, Phramaha Kitti Sosana¹, Anantasak Ponkawkes², Chanyut Sonjan²,
and Ratchaneechay Choeirod³

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น¹

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด²

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน³

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus^{1*}

Roi Et Rajabhat University²

Mahamakut Buddhist University Isan Campus³

*Corresponding author, e-mail: sarayut.jet@mcu.ac.th

วันที่รับบทความ: 4 มกราคม 2567; วันแก้ไขบทความ: 25 กุมภาพันธ์ 2567; วันตอบรับบทความ: 26 กุมภาพันธ์ 2567

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ลาวในยุคอาณานิคมและหลังอาณานิคม และเพื่อศึกษาวรรณกรรมลาวด้วยแนวคิดหลังอาณานิคม โดยเลือกศึกษาวรรณกรรมเรื่อง “สายเลือดเดียวกัน” ซึ่งเป็นงานวรรณกรรมแปลในรูปแบบนวนิยาย แต่งโดย ดวงไข หลวงพะสี ซึ่งได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียนของประเทศลาว หรือรางวัลซีไรต์ ปี พ.ศ. 2555 ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจสภาพสังคมลาวในสมัยนั้น รวมทั้งแนวคิดที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดออกมาผ่านตัวบทวรรณกรรม ผลการศึกษาพบว่า 1) การศึกษาประวัติศาสตร์ลาวในยุคอาณานิคมและหลังอาณานิคมทำให้ทราบถึงประวัติศาสตร์ของลาว จากยุคที่ฝรั่งเศสบุกยึดและผนวกเอาประเทศลาวมาเข้าร่วมในอาณัติจักร เรียกว่ารวมกันว่า “อินโดจีนฝรั่งเศส” และปกครองลาวในฐานะประเทศอาณานิคมอยู่นานหลายปี ภายหลังจากฝรั่งเศสพ่ายแพ้ให้กับเวียดนามห์ จึงเป็นการสั่นคลอนอำนาจฝรั่งเศสจนยอมให้ลาวประกาศเอกราชบางส่วนในปี พ.ศ. 2492 และได้เอกราชสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2496 เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2518 มีการเปลี่ยนระบอบการปกครองจากราชอาณาจักรลาวเป็นการปกครองด้วยระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ในชื่อว่า “สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” นับแต่นั้นเป็นต้นมา และ 2) การศึกษาวรรณกรรมลาวด้วยแนวคิดหลังอาณานิคม พบว่าผู้เขียนได้สะท้อนแนวคิดในฐานะประเทศที่เคยตกเป็นอาณานิคม จากการทำสงครามและการถูกกดขี่ข่มเหง ผ่านตัวบทวรรณกรรมประเภทนวนิยายอยู่ใน 6 ประเด็น ได้แก่ สงครามก่อให้เกิดการสูญเสียและพลัดพราก สงครามมาพร้อมกับความโหดร้ายทารุณ สงครามก่อให้เกิดความทุกข์ยากลำบากของผู้ถูกรุกราน สงครามก่อให้เกิดการเข่นฆ่าและทำลายล้างกันของมนุษย์ สงครามก่อให้เกิดความรักและความเห็นอกเห็นใจกันและสงครามก่อให้เกิดความสามัคคีรักชาติบ้านเมือง ทั้งนี้ก็เพื่อต้องการแสดงให้เห็นถึงความทุกข์ยากลำบากของประชาชนลาวในสมัยนั้น และเพื่อเชิดชูวีรกรรมการต่อสู้ชาติของประชาชนลาวในสมัยดังกล่าว ก่อนจะมาเป็นประเทศลาวที่มีเอกราชในปัจจุบัน

คำสำคัญ: วรรณกรรมลาว แนวคิดหลังอาณานิคม สายเลือดเดียวกัน

Abstract

This article aims to study the history of Laos in the colonial and post-colonial eras and to study Lao literature with a post-colonial concept by choosing to study the literature “Same Blood”, which is a translated literary work in the form of a novel written by Duangxay Luangphasi, which received the award for Best Creative Literature of ASEAN in Laos or the S.E.A. Write Award, year 2012, to understand the conditions of Lao society at that time Including the ideas that the writer wants to convey through literary texts. The results of the study found that 1) Studying the history of Laos in the colonial and post-colonial eras gives information about the history of Laos. From the era when France invaded and annexed Laos. Come joined the kingdom collectively called “French Indochina” and ruled Laos as a colony for many years. France was later defeated by the Viet Minh. Therefore, it shook French power until it allowed Laos to declare partial independence in 1949 and gained complete independence in 1953. On December 2, 1975, there was a change of regime from the Raj. The Lao Kingdom has been ruled by a socialist and communist regime called “Lao People's Democratic Republic” since then and 2) the study of Lao literature with a post-colonial concept. It was found that the author reflected on the idea of a country that was once colonized by war and oppression. Through the literary text of the novel, there are 6 themes: war causes loss and separation; War comes with brutality. War causes suffering to the invaded. War causes killing and destruction among human beings. War creates love and compassion for one another and war creates unity and patriotism. This is to show the hardships of the Lao people at that time and to honor the heroic fighting to save the nation of the Lao people during that period. Before becoming the independent country of Laos today.

Keywords: Lao Literature, Postcolonial Criticism, Same Blood

บทนำ

ฝรั่งเศสเริ่มขยายอำนาจเข้ามาในอินโดจีนตั้งแต่ช่วงครึ่งหลังคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยได้ยึดครองเวียดนามและกัมพูชา แล้วจัดตั้งเป็นอินโดจีนของฝรั่งเศสในปี พ.ศ. 2430 ต่อมาฝรั่งเศสอ้างสิทธิเหนือดินแดนเหล่านี้เพราะถือว่าเคยอยู่ภายใต้อำนาจเวียดนาม พร้อมเรียกร้องให้ไทยถอนกำลังออกจากดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงทั้งหมด พร้อมทั้งใช้กองกำลังทหารและแรงกดดันข่มขู่ไทย นำมาสู่การทำสนธิสัญญาระหว่างไทยกับฝรั่งเศสเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2436 โดยยกดินแดนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงหรือดินแดนลาวให้ฝรั่งเศสมีอำนาจปกครองนับแต่นั้น ต่อมาหลังจากเวียดนามห์ (กองทัพประชาชนเวียดนาม) ปลดปล่อยเวียดนามจากฝรั่งเศสได้สำเร็จ จึงเป็นการสิ้นสุดอำนาจฝรั่งเศสจนยอมให้ลาวประกาศเอกราชบางส่วนในปี พ.ศ. 2492 และได้เอกราชสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2496 ประเทศลาวได้รับเอกราชและมีวิถีแห่งประชาธิปไตยในช่วงระยะเวลาสั้นๆ นั่นคือมีการเลือกตั้งและมีรัฐบาลบริหารประเทศ แต่ความแตกแยกทางการเมืองภายในของผู้นำอย่างรุนแรงเป็น 2 ขั้วใหญ่ ได้แก่ ฝ่ายขวามีเวียงจันทน์เป็นศูนย์กลาง โดยมีมหาอำนาจโดยเฉพาะ

สหรัฐอเมริกาสนับสนุน อีกฝ่ายคือ ฝ่ายซ้าย หรือขบวนการปะเทดลาว ซึ่งมีศูนย์กลางที่ซาเหโน มีประเทศสังคมนิยมสนับสนุน โดยเฉพาะเวียตนาม ฝ่ายปะเทดลาวซึ่งเป็นฝ่ายซ้ายจึงได้ยึดอำนาจทางทหารและยึดอำนาจการปกครองลาวได้อย่างเบ็ดเสร็จ โดยการจัดตั้งรัฐบาลภายใต้พรรคประชาชนปฏิวัติลาว เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2518 เป็นการเปลี่ยนระบอบการปกครองจากราชอาณาจักรลาวเป็นการปกครองด้วยระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ในชื่อว่า “สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” นับแต่นั้นเป็นต้นมา (เกริกฤทธิ์ เชื้อมงคล, 2558 : บทนำ) จากข้อมูลประวัติศาสตร์ของลาวดังกล่าว จะเห็นได้ว่าปะเทดลาว ได้ผ่านช่วงเวลาของการของการตกเป็นประเทศอาณานิคมของชาติตะวันตกมาอย่างยาวนาน เป็นผลทำให้โน้ตชนของความทุกข์ยากลำบากและความรักชาติบ้านเมือง ผังรากหยั่งลึกลงไปจิตใจของชาวลาว จึงได้มีถ่ายทอดอุดมการณ์ความคิดดังกล่าวผ่านการสร้างสรรค์งานวรรณกรรมต่าง ๆ ออกมาเป็นระยะในยุคหลังจากการเป็นอาณานิคมแล้ว สอดคล้องกับงานของ ชยันต์ วรรณะภูติ และสร้อยมาศ รุ่งมณี (2558 : 209 - 242) ที่กล่าวว่า “งานเขียนบันเทิงคดีร้อยแก้วยุคแรกเริ่มของลาวสัมพันธ์อย่างแนบแน่น กับความเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมในยุคอาณานิคม ความเคลื่อนไหวดังกล่าว เกิดขึ้นในบริบททางการเมืองช่วงสงครามโลก ครั้งที่ 2 ซึ่งสันถลอนอำนาจของฝรั่งเศสในอินโดจีนอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน การก่อตั้งขบวนการลาวใหญ่ เป็นการแสวงหาพื้นที่เพื่ออ้างอำนาจของฝรั่งเศสผ่านการโหมเรื่อการฟื้นฟูวัฒนธรรมอันนำไปสู่การระดมปัญญาชนลาวเพื่อสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมลาว ผ่านภาษา วรรณกรรม และศิลปะแขนงต่าง ๆ ปัญญาชนลาว เช่น สมจิน จิน ท้าวหนูทัก และท้าวทองเพชร ส่วนใหญ่เติบโตขึ้นในสมัยอาณานิคมและได้รับการศึกษาแบบสมัยใหม่ ทำให้สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อกลางทางความคิดและการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่กำลังดำเนินอยู่ในขณะนั้นได้รวมทั้งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ในการสร้างผลงานทางสุนทรียะที่นำเสนออัตลักษณ์ความเป็นลาวตาม อุดมการณ์ชาตินิยมของขบวนการลาวใหญ่ด้วย วรรณกรรมร้อยแก้วแบบสมัยใหม่ของลาวเกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันนี้ เป็นตัวอย่างที่ดีของการแสวงหารูปแบบทางสุนทรียะแบบใหม่เพื่อตอบสนอง ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมในยุคนั้น ลักษณะผสมผสานทั้งทางรูปแบบ ภาษา และเนื้อหาของ “งานวรรณกรรม” รูปแบบใหม่ ที่ได้รับอิทธิพลทั้งจากวรรณกรรมตะวันตกและวรรณกรรมลาวแสดงให้เห็นรอยต่อ ทางวรรณศิลป์ที่สัมพันธ์กับบริบทสังคมที่ วิวาทะเรื่อง “โบราณ” และ “ทันสมัย” กำลังเป็นประเด็นที่ถกเถียงกันอยู่ในขณะนั้น แสดงให้เห็นการปะทะสังสรรค์กันของอารมณโหยหาอดีต กับภาวะสมัยใหม่โดยให้ความสำคัญแก่จินตกรรมเกี่ยวกับอดีตและสังคมแบบจารีตในอุดมคติมากกว่าแบบสมัยใหม่โดยนัยนี้”

นวนิยายเรื่อง “สายเลือดเดียวกัน” (The Same Blood) ซึ่งเป็นนวนิยายแนวต่อสู้ชาติของลาว กล่าวถึงความทรงจำเกี่ยวกับการต่อสู้ชาติตั้งแต่ยุคสู้กับเจ้าอาณานิคมฝรั่งเศสจนถึง ยุคลาวรักชาติและการสร้างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การผูกโยงเรื่องให้ครอบคลุมหนึ่งที่ต่อสู้เพื่อปลดปล่อยลาวให้เป็นเอกราชใน ช่วงเวลา 30 ปี พี่น้องสองคนต่างต่อสู้กันอยู่คนละฝ่ายโดยไม่รู้จักกัน มาก่อนและลงจบด้วยชัยชนะและการปรองดองกันในครอบครัวชี้ให้เห็น ความรักชาติและความร่วมมือร่วมใจกันต่อสู้ชาติของประชาชนทุกชนชั้น นวนิยายนำเสนอภาพสังคมลาวที่ต้องยากแค้นแสนสาหัสตั้งแต่ยุคตกเป็น อาณานิคมของฝรั่งเศส ประชาชนบ้านแตกสาแหรกขาด จนถึงช่วงสงครามต่อสู้ ภูชาติของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวกระนั้นในหมู่ประชาชนก็มีมิตรไมตรีกับชาวลาวด้วยกันแม้ว่าจะเป็นคนแปลกหน้าที่เดินทางผ่านมาขอพักพิง “สายเลือดเดียวกัน” เป็นนวนิยายที่เชิดชูวีรกรรมการต่อสู้ชาติของประชาชนลาวและเป็นนวนิยายเพื่อชาติ เพื่อประชาชนลาวอย่างแท้จริง (ตรีศิลป์ บุญขจร, 2556 : 297) จากการศึกษาพบว่าแฝงไปด้วยแนวคิดที่สอดคล้องกับแนวหลังอาณานิคมอยู่เป็นจำนวนมาก

แนวคิดหลังอาณานิคม (Postcolonial Criticism) เริ่มต้นจากวิธิตดเรื่องการแบ่งแยกโลกตะวันตกออกจากโลกตะวันออก โดยมีเอ็ดเวิร์ด ซาอิด (Said, 1994 : 62 - 80) เป็นนักวิชาการผู้เปิดประเด็นเกี่ยวกับแนวคิดนี้เป็น

คนแรก การวิเคราะห์หรือวิจารณ์แนวหลังอาณานิคมมุ่งพิจารณาบทบาทของ วรรณกรรมที่แสดงตนในฐานะผู้กระทำ การกดขี่ การต้านทานการกดขี่ และการทำความเข้าใจว่ากลุ่มนักจักรวรรดินิยมยุโรปพูดอะไรเกี่ยวกับคนในดินแดนที่ตกเป็นอาณานิคมของพวกเขา รวมไปถึงวิธีการที่ชาวอาณานิคมพูดถึงตนเองและ “นาย” ของพวกเขาโดยศึกษาผ่านงานวรรณกรรมต่าง ๆ ซึ่งในงานนี้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาผ่านวรรณกรรมลาว

จากความสำเร็จและความเปี่ยมล้นดังกล่าว ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษา วรรณกรรมแปลของลาวที่เขียนขึ้นถ่ายทอดเรื่องราวของประเทศในยุคอาณานิคมตะวันตก ผ่านแนวคิดหลังอาณานิคม (Postcolonial Criticism) โดยเลือกที่จะศึกษาวรรณกรรมเรื่อง “สายเลือดเดียวกัน” (The Same Blood) แต่งโดย ดวงไซ หลวงพะสี ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณกรรมของลาว พ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นงานวรรณกรรมแปลในรูปแบบนวนิยาย ที่ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียนของประเทศลาว หรือรางวัลซีไรต์ (S.E.A. Write Award) ปี พ.ศ. 2555 ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยโดย ลาวรัฐ วงศ์ล้านช้าง ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจสภาพสังคมลาวในสมัยนั้น รวมทั้งแนวคิดที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดออกมาผ่านตัวบทวรรณกรรม

การศึกษาประวัติศาสตร์ลาวในยุคอาณานิคมและหลังอาณานิคม

1) ประวัติศาสตร์ลาวในยุคอาณานิคม

ฝรั่งเศสเริ่มขยายอำนาจเข้ามาในอินโดจีนตั้งแต่ช่วงครึ่งหลังคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยได้ยึดครองเวียดนามและกัมพูชา แล้วจัดตั้งเป็นอินโดจีนของฝรั่งเศสในปี พ.ศ. 2430 ทำให้พรมแดนของไทยด้านที่ติดต่อกับประเทศราชลาวจึงประชิดกับดินแดนอาณานิคมของฝรั่งเศส (ธีระ นุชเปี่ยม, 2558 : 105) การปล้นสะดมของโจรสลัดในเขตรอยต่อไทยญวนเป็นปัญหาเรื้อรังที่ทั้งฝ่ายไทยและญวนล้วนเคยปราบปรามให้สงบได้เป็นครั้งคราว เมื่อฝรั่งเศสปกครองญวนยังคงเกิดปัญหาเรื่องโจรสลัดอยู่ จนกระทั่ง ทั้งไทยและฝรั่งเศสได้ร่วมมือกันในการปราบโจรสลัดให้ออกไปจากทั้งแผ่นดินลาว และแผ่นดินญวนได้สำเร็จเด็ดขาดในที่สุด ซึ่งผลร้ายที่ตามมาคือ ฝรั่งเศสตั้งฐานทัพในสิบสองจุไทยแล้วไม่ยอมถอนทัพเข้าเขตญวน พร้อมอ้างว่าดินแดนแห่งนี้เป็นของญวนมาก่อน จึงเกิดการทำสัญญา 9 ข้อระหว่างไทยกับฝรั่งเศสที่เมืองเดียนเบียนฟู โดยยอมให้ฝรั่งเศสตั้งกองทหารไว้ที่สิบสองจุไทยไว้ชั่วคราว จากนั้นฝรั่งเศสได้ขอเข้ามาสำรวจลาว เพื่อนำผลการสำรวจไปใช้ในการปักปันเขตแดน ซึ่งในส่วนฝ่ายไทยเห็นว่าหากมีการปักปันเขตแดนอย่างชัดเจน ก็จะจัดปัญหาการกระทบกระทั่งต่าง ๆ ระหว่างกัน จึงยินยอมให้ฝรั่งเศสดำเนินการสำรวจได้ ผู้มีบทบาทสำคัญในเรื่องการสำรวจเขตแดน คือ โอกุสต์ ปาวี รองกงสุล ประจำหลวงพระบาง ปี พ.ศ. 2429 ซึ่งปาวี ได้เริ่มสำรวจลุ่มแม่น้ำโขงก่อนหน้านั้นหลายปี ใช้เวลารวมกันถึงประมาณ 16 ปี ทั้งเดินเท้า นั่งช้าง และใช้แพเป็นพาหนะ เป็นระยะทางประมาณ 30,000 กิโลเมตร สำรวจพื้นที่รวมกันทั้งหมดประมาณ 627,000 ตารางกิโลเมตร ตั้งแต่อ่าวสยามจนครอบคลุมดินแดนอินโดจีนปัจจุบัน คณะสำรวจซึ่งมีอยู่หลายชุดในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเรียกว่า คณะสำรวจปาวี (ธีระ นุชเปี่ยม, 2558 : 108 - 109) ต่อมาฝรั่งเศสอ้างสิทธิเหนือดินแดนเหล่านี้เพราะถือว่าเคยอยู่ภายใต้อำนาจเวียดนาม พร้อมเรียกร้องให้ไทยถอนกำลังออกจากดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงทั้งหมด พร้อมทั้งใช้กองกำลังทหารและแรงกดดันข่มขู่ไทย นำมาสู่การทำสนธิสัญญาระหว่างไทยกับฝรั่งเศสเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2436 โดยยกดินแดนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงหรือดินแดนลาวให้ฝรั่งเศสมีอำนาจปกครองนับแต่นั้น

2) ประวัติศาสตร์ลาวยุคสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (หลังอาณานิคม)

ประเทศลาวได้รับเอกราชและมีวิถีแห่งประชาธิปไตยในช่วงระยะเวลาสั้นๆ นั่นคือ มีการเลือกตั้งและมีรัฐบาลบริหารประเทศ แต่ความแตกแยกทางการเมืองภายในของผู้นำอย่างรุนแรงเป็น 2 ขั้วใหญ่ ได้แก่ ฝ่ายขวามีเวียงจันทน์เป็นศูนย์กลาง โดยมีมหาอำนาจโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาสนับสนุน อีกฝ่ายคือ ฝ่ายซ้าย หรือขบวนการ

ปะเทดลาว ซึ่งมีศูนย์กลางที่จำเหนือ มีประเทศสังคมนิยมสนับสนุน โดยเฉพาะเวียดนาม ในขณะที่ฝ่ายขวาแตกแยก และมีรัฐบาลเปลี่ยนหน้ากันขึ้นมาปกครองประเทศถึง 10 รัฐบาลในช่วงเกือบ 2 ทศวรรษหลังได้รับเอกราช (สุวิทย์ ธีรศาสตร์, 2543 : 424) หลังจากสหรัฐอเมริกาทรงกองกำลังจากอินโดจีน สมรภูมิต่ออินโดจีนจึงสิ้นสุดลงด้วยชัยชนะของฝ่ายคอมมิวนิสต์ ทำให้ฝ่ายขวาในลาวเสียขวัญอย่างมาก ประกอบกับเกิดเหตุการณ์วุ่นวายทางการเมือง ฝ่ายปะเทดลาวซึ่งเป็นฝ่ายซ้ายจึงได้ยึดอำนาจทางทหารและยึดอำนาจการปกครองลาวได้อย่างเบ็ดเสร็จ โดยการจัดตั้งรัฐบาลภายใต้พรรคประชาชนปฏิวัติลาว เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2518 เป็นการเปลี่ยนระบอบการปกครองจากราชอาณาจักรลาวเป็นการปกครองด้วยระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ในชื่อว่า “สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” มีเจ้าสุภานุวงศ์ เป็นประธานประเทศ และท่านไกสอน พมวิหาน เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันของลาวประกาศใช้เมื่อปี พ.ศ. 2534 ซึ่งกำหนดให้ลาวเป็นสาธารณรัฐสังคมนิยมที่มีลัทธิมาร์กซ์-เลนิน (Marxism-Leninism) เป็นพื้นฐานด้านอุดมการณ์และมีพรรคการเมืองพรรคเดียวเป็นองค์กรชี้นำประเทศ คือ พรรคประชาชนปฏิวัติลาว โดยทางการลาวเรียกระบอบการปกครองตนเองว่า “ระบอบประชาธิปไตยประชาชน” (ธีระ นุชเปี่ยม, 2558 : 136)

จากข้อมูลประวัติศาสตร์ของลาวดังกล่าว จะเห็นได้ว่าปะเทดลาว ได้ผ่านช่วงเวลาของการตกเป็นประเทศอาณานิคมของชาติตะวันตกมาอย่างยาวนาน เป็นผลทำให้มีทัศนคติของความทุกข์ยากลำบากและความรักชาติบ้านเมือง ผังรากหยั่งลึกลงไปจิตใจของชาวลาว จึงได้มีถ่ายทอดอุดมการณ์ความคิดดังกล่าวผ่านการสร้างสรรค์งานวรรณกรรมต่าง ๆ ออกมาเป็นระยะในยุคหลังจากการเป็นอาณานิคมแล้ว

การศึกษาวรรณกรรมลาวด้วยแนวคิดหลังอาณานิคม (Postcolonial Criticism)

จากการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมลาวเรื่อง “สายเลือดเดียวกัน” แต่งโดย ดวงไซ หลวงพะสี เป็นงานวรรณกรรมในรูปแบบนวนิยาย ซึ่งได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียนของปะเทดลาว หรือ รางวัลซีไรต์ (S.E.A. Write Award) ปี พ.ศ. 2555 ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจสภาพสังคมลาวในสมัยนั้น รวมทั้งแนวคิดที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดออกมา พบแนวคิดที่ผู้เขียนถ่ายทอดผ่านวรรณกรรมโดยแนวคิดหลังอาณานิคมใน 6 ประเด็นดังต่อไปนี้

1) สงครามก่อให้เกิดการสูญเสียและพลัดพราก

ธรรมชาติของสงครามและการสู้รบย่อมก่อให้เกิดความเสียหาย ทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สินของทหารหรือแม้แต่ประชาชนเอง โดยเฉพาะฝ่ายที่ด้อยกว่าทางด้านกำลังพลและอาวุธยุทโธปกรณ์ ย่อมต้องได้รับความเสียหายมากกว่า ในนวนิยายเรื่องนี้ผู้เขียนได้ถ่ายทอดเนื้อหาและเรื่องราวของความสูญเสียและการพลัดพรากของตัวละครในเรื่องนี้ อันเกิดจากสงครามและการรุกรานของประเทศอาณานิคมตะวันตกได้แก่ ฝรั่งเศส และ อเมริกา อันแสดงถึงความคับแค้นใจอยู่ตลอดทั้งเรื่อง เพื่อแสดงให้เห็นว่าประชาชนลาวในสมัยนั้นต้องเผชิญกับอะไรบ้าง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

“เสียงปืนสู้รบดังขึ้นตั้งแต่ตอนเที่ยง ยังดังสนั่นหวั่นไหวอยู่ในตัวเมืองเวียงจันทน์ ผู้คนต่างตกใจแตกตื่น หนีเอาตัวรอดไปคนละทิศละทาง ผู้มาเยือนนางนี้ก็เช่นกัน นางหนีเอาตัวรอดกับเขาด้วย เหงื่อไหลไคลย้อย เนื้อตัวเปื้อนดินเปื้อนโคลน ทั้งยังมีอาการหวาดผวา เหลียวหน้าเหลียวหลัง ตัวสั่นงันก”

(ดวงไซ หลวงพะสี, 2556 : 9)

จากตัวอย่างตัวบทข้างต้น เป็นบทบรรยายเรื่อง กล่าวถึงเหตุการณ์การสู้รบระหว่างเจ้าอาณานิคมฝรั่งเศสกับ กลุ่มแนวลาวยุติการ หรือ ลาวอิสระ ที่ต้องการเอกราชจากประเทศฝรั่งเศส เป็นเหตุทำให้เกิดความสูญเสีย

และพลัดพรากกันของคนในครอบครัว ญาติพี่น้อง โดยในเรื่องนางแก้วใจได้หลบหนีเอาชีวิตจากเหตุการณ์สู้รบจากบ้านที่อยู่อาศัย

2) สงครามมาพร้อมกับความโหดร้ายทารุณ

ธรรมชาติของสงครามและการสู้รบย่อมต้องก่อให้เกิดความเสียหาย ทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สินของทหารหรือแม้แต่ประชาชนเอง และมักเต็มไปด้วยความโหดร้ายทารุณ โดยเฉพาะความโหดร้ายทารุณจากประเทศเจ้าอาณานิคมที่ต้องการปกครองประเทศอาณานิคมด้วยความเด็ดขาด ในนวนิยายเรื่องนี้ผู้เขียนได้ถ่ายทอดเนื้อหาและเรื่องราวของความโหดร้ายทารุณอันเกิดจากสงครามและการรุกรานของประเทศอาณานิคมตะวันตกได้แก่ ฝรั่งเศส และ อเมริกา อันแสดงถึงความคับแค้นใจอยู่ตลอดทั้งเรื่อง เพื่อแสดงให้เห็นว่าประชาชนลาวในสมัยนั้นต้องเผชิญกับอะไรบ้าง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

“ทหารฝรั่งเศสโจมตีเวียงจันทน์เป็นครั้งที่สองแล้ว ที่แรกพวกทหารฝรั่งเศสแตกออกไปแล้ว แล้วก็กลับเข้ามาตีใหม่อีก คราวนี้โหดร้ายกว่าเก่า ก่อนหน้านั้นจับตัวพวกที่เขาเรียกว่า “ลาวอิสระ” ไปโยนลงแม่น้ำโขงอย่างโหดร้ายป่าเถื่อน ภาพเหตุการณ์ต่างๆ ยังติดตาอยู่เลย มันน่ากลัวสยดสยองจนขนหัวลุก”

(ดวงใจ หลวงพะสี, 2556 : 10)

จากตัวอย่างตัวบทข้างต้น เป็นบทสนทนาที่นางแก้วใจ คุยกับสองสามีภรรยาที่ได้ให้การช่วยเหลือซึ่งต่อมาได้รับนางแก้วใจเป็นลูกบุญธรรม โดยเล่าถึงความโหดร้ายทารุณของทหารฝรั่งเศสที่ปฏิบัติต่อกลุ่ม “ลาวอิสระ” จากการบุกโจมตีเวียงจันทน์อันเป็นเมืองหลวงของลาว

3) สงครามก่อให้เกิดความทุกข์ยากลำบากของผู้ถูกรุกราน

เมื่อเกิดสงครามและการรุกราน ย่อมก่อให้เกิดความเสียหาย ทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สินของทหารหรือแม้แต่ประชาชน และผู้ที่ได้รับผลกระทบความเดือดร้อนมากที่สุดคือประชาชนนั่นเอง ในนวนิยายเรื่องนี้ผู้เขียนได้ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านฉากและตัวละครแสดงให้เห็นถึงความทุกข์ยากและลำบากของประชาชน ซึ่งเป็นผลอันเกิดจากสงครามและการถูกรุกรานจากประเทศเจ้าอาณานิคมนั่นเอง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

“สถานการณ์บ้านเมืองไม่เคยสงบสุข เหมือนมีมีดมาจ่อคอประชาชนตั้งแต่เหนือจดใต้ ให้ทุกคนต้องอยู่ภายใต้การปกครองของคนต่างด้าว ประชาชนเดือดร้อนกันถ้วนหน้า ต้องพลัดพรากจากกัน บ้านแตกสาแหรกขาด”

(ดวงใจ หลวงพะสี, 2556 : 15)

จากตัวอย่างตัวบทข้างต้น เป็นบทบรรยายเรื่องที่ผู้เขียนบรรยายถึงความเดือดร้อนของประชาชนหลังจากที่ถูกประเทศเจ้าอาณานิคมอย่างฝรั่งเศสปกครอง เพราะโดนปฏิบัติเหมือนชนชั้นสองหรือทาส ทั้งที่เป็นประชาชนเจ้าของแผ่นดินนั้น ช้ำร้ายกว่านั้นถูกข่มเหงเอาเปรียบจากเจ้าอาณานิคมในรูปแบบต่างๆ เช่น การเรียกเก็บภาษี การเกณฑ์ไปใช้แรงงาน ถูกออกระเบียบข้อบังคับต่างๆที่ต้องปฏิบัติตาม ไม่มีความสุขเหมือนก่อนหน้านั้น

4) สงครามก่อให้เกิดการเข่นฆ่าและทำลายล้างกันของมนุษย์

มนุษย์ได้ชื่อว่าเป็นสิ่งมีชีวิตที่ฉลาดที่สุดในโลก หากมนุษย์ต้องการใช้ความฉลาดนั้นในการสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้โลกย่อมสามารถทำได้อย่างมากมายมหาศาล ในทางกลับกันหากมนุษย์ต้องใช้ความฉลาดนั้นไปเพื่อการทำลายล้างโลกก็ย่อมสามารถทำได้อย่างมากมายมหาศาลเช่นกัน กล่าวเฉพาะในด้านการทำลายล้าง เป็นเวลาหลายพันปีแล้วที่มนุษย์สามารถผลิตอาวุธเพื่อใช้ในการรบราฆ่าฟันกัน และนับวันอาวุธที่สร้างนั้นก็ยิ่งมีคุณภาพในการทำลายล้างมากขึ้น ในยุคอาณานิคมนั้น เป็นที่ชัดเจนว่าประเทศใดที่มีขีดความสามารถในด้านอาวุธยุทโธปกรณ์เหนือกว่า ย่อมเป็นฝ่าย

กำชัยชนะและเข้าครองครองประเทศที่ด้อยกว่า ในนวนิยายเรื่องนี้ ผู้เขียนได้ผูกเรื่องขึ้นโดยอิงจากเหตุการณ์จริงที่ประเทศลาวถูกรุกรานจากชาติมหาอำนาจอยู่บ่อยครั้ง และหลายครั้งที่ถูกโจมตีอย่างโหดร้ายทารุณ ถึงขั้นทำลายล้างบ้านเมืองกันก็เคยมี ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

“ในปี ค.ศ.1968 - 1969 อเมริกาส่งกองกำลังทหารบกสามสิบห้ากองพัน ห้าสิบสองกองร้อย เปิดฉากโจมตีบ้านบุกเกียรติ บุกรุกแผ่นดินเชียงขวาง นำเครื่องบินทุกชนิดมารบ ทั้งเครื่องบินแบบมีใบพัดและแบบไม่มีใบพัด ที่เร็วกว่าเสียง รุน เอฟ 45 เอฟ 105 รวมทั้งเครื่องบินยุทธศาสตร์ บี 52 ระดมทิ้งระเบิดทุกประเภท ทั้งถูกระเบิดไฟนาปาล์มและสารเคมีรุนแรง จุดไฟเผาเชียงขวางราบเป็นหน้ากลอง ทว่าทั้งเชียงขวางไม่มีบ้านเรือนของประชาชนเหลืออยู่เลย พวกสัตว์เลื้อยถูกระเบิดที่ทิ้งลงมาราวท่าฝน ล้มตายเกลื่อนกลาดไปทั่ว ไร่นากลายเป็นหนองน้ำ ผสมเลือด ซึ่งไม่เคยปรากฏในหน้าประวัติศาสตร์ชาตินิยามมาก่อน สงครามครั้งนี้จะต้องถูกจารึกไว้อย่างไม่มีวันลบเลือน”

(ดวงใจ หลวงพะสี, 2556 : 17)

จากตัวอย่างตัวบทข้างต้น เป็นบทบรรยายเรื่องที่ผู้เขียนบรรยายถึงประเทศสหรัฐอเมริกา ชาติมหาอำนาจตะวันตกอีกประเทศ ที่เข้ามาบดขยี้ต่อการเมืองการปกครองต่อประเทศลาว แทนที่ฝรั่งเศสหลังสงครามโลกครั้งที่สอง โดยอ้างว่าเป็นตัวแทนโลกฝ่ายขวาที่นิยมการปกครองแบบประชาธิปไตยต่อต้านประเทศโลกฝ่ายซ้ายที่นิยมระบอบสังคมนิยมหรือคอมมิวนิสต์ ได้ขนอาวุธยุทโธปกรณ์มาถล่มกลุ่มลาวกู่ชาติหรือพรรคประชาชนปฏิวัติลาว จนว่ากันว่าแผ่นดินในแขวงเชียงขวางนั้นราบพนาสุญญกันเลยทีเดียว

5) สงครามก่อให้เกิดความรักและความเห็นอกเห็นใจกัน

ท่ามกลางศึกสงครามนั้นเชื่อว่าจะมีเฉพาะความโหดร้ายทารุณเพียงอย่างเดียว แต่ทว่ากลับพบเห็นความรักและความเห็นอกเห็นใจกันของผู้ที่ประสบภัยสงครามเป็นเพื่อนยามยากร่วม ชะตากรรมเดียวกัน ผู้เขียนได้ถ่ายทอดเรื่องราวความรักความเห็นใจของตัวละครผ่านนวนิยายปรากฏอยู่ในหลายตอน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

“ผู้มาเยือนมองหน้าเจ้าของบ้านที่เรียกตัวเองว่าแม่ ด้วยความซาบซึ้งใจเป็นที่สุด ทั้งที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน แต่เหมือนกับว่ารู้จักกันมานานแสนนาน...ทั้งคู่ต่างมีความทุกข์และมีห่วงอยู่ในใจเหมือนกัน เมื่อมาพบกันและได้อยู่ด้วยกันในสถานการณ์เช่นนี้จึงรู้สึกอบอุ่น”

(ดวงใจ หลวงพะสี, 2556 : 10)

จากตัวอย่างตัวบทข้างต้น เป็นบทบรรยายเรื่องที่ผู้เขียนบรรยายถึงบรรยากาศความรักและความอบอุ่นที่หญิงวัยกลางคนมีให้แก่วัยหนุ่ม ทั้งที่เพิ่งรู้จักกัน เนื่องจากอยู่สถานการณ์ยากลำบากเช่นกัน จึงเกิดความรักและความเห็นใจซึ่งกันและกัน

6) สงครามก่อให้เกิดความสามัคคีรักชาติบ้านเมือง

นอกจากความรักและความเห็นอกเห็นใจกันของเพื่อนผู้ร่วมชะตากรรมแล้ว ท่ามกลางบรรยากาศของสงครามและการต่อสู้ ยังก่อให้เกิดบรรยากาศของความรักสามัคคีและรักชาติบ้านเมือง ซึ่งอาจจะไม่เกิดขึ้นในภาวะที่บ้านเมืองปกติสุข ผู้เขียนได้ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านการผูกโยงเรื่องราวและบทสนทนาของตัวละครในเรื่อง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

“ดินแดงเมืองพวน แขวงเชียงขวาง ถูกกำหนดให้เป็นเขตปลดปล่อยแนวลาวยุติ ค.ศ.1963 ขณะนั้นกองกำลังแปดปีบริบูรณ์ จึงสมัครเข้าเป็นทหารของกองทัพแนวลาวยุติแห่งประเทศลาว เป็นนักรบผู้ทำหน้าที่อย่างสมเกียรติและสมศักดิ์ศรี เขาคึกคักใจในตัวเองจึงบากบั่นมุ่งมั่นทุ่มเทสร้างผลงาน ด้วยหัวใจอันรักชาติ

สูงสุด กองคำจึงกลายันกรบตีเด่นและกล้าหาญของกองทัพ กองคำได้รับการยกย่องจากกองทัพทุกๆปี จึงนำมาซึ่งความภาคภูมิใจให้ผู้เป็นแม่ คือนางใจแก้ว ซึ่งอ้อมอกอ้อมใจตลอดเวลาที่ผ่านมา”

(ดวงไซ หลวงพะสี, 2556 : 16)

จากตัวอย่างตัวบทข้างต้น เป็นบทบรรยายเรื่องที่ผู้เขียนบรรยายถึงบรรยากาศความรักสามัคคีและรักชาติบ้านเมืองที่ถูกรุกรานจากคนต่างด้าวต่างแดน โดยบรรยายถึงกองกำลังชายคนเล็กของนางกองแก้วที่เมื่ออายุครบเกณฑ์ได้สมัครเข้าเป็นทหารด้วยหัวใจที่รักชาติบ้านเมือง

ทั้งนี้ก็เพื่อต้องการแสดงให้เห็นถึงความทุกข์ยากลำบากของประชาชนลาวในสมัยนั้น และเพื่อเชิดชูวีรกรรมการต่อสู้ชาติของประชาชนลาวในสมัยดังกล่าว ก่อนจะมาเป็นประเทศลาวที่มีเอกราชในปัจจุบัน

ภาพสะท้อน “สายเลือดเดียวกัน” ผ่านวรรณกรรมลาว

จากผลการศึกษาประวัติศาสตร์ลาวในยุคอาณานิคมและหลังอาณานิคมทำให้ทราบถึงประวัติศาสตร์ของลาว จากยุคที่ฝรั่งเศสบุกยึดและผนวกเอาประเทศลาว มาเข้าร่วมในอาณานิคม เรียกขานรวมกันว่า “อินโดจีนฝรั่งเศส” และปกครองลาวในฐานะประเทศอาณานิคมอยู่นานหลายปี ภายหลังฝรั่งเศสพ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่สอง อินโดจีนจึงเป็นอิสระจากการยึดครองของฝรั่งเศส ประเทศลาวได้รับเอกราชและมีวิถิแห่งประชาธิปไตยในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ นั่นคือ มีการเลือกตั้งและมีรัฐบาลบริหารประเทศ แต่ความแตกแยกทางการเมืองภายในอย่างรุนแรงเป็น 2 ขั้วใหญ่ ได้แก่ ฝ่ายขวา และ ฝ่ายซ้าย ภายหลังฝ่ายซ้ายได้ยึดอำนาจทางทหารและยึดอำนาจการปกครองลาวได้อย่างเบ็ดเสร็จ โดยการจัดตั้งรัฐบาลภายใต้พรรคประชาชนปฏิวัติลาว เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2518 เป็นการเปลี่ยนระบอบการปกครองจากราชอาณาจักรลาวเป็นการปกครองด้วยระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ในชื่อว่า “สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” นับแต่นั้นเป็นต้นมา และจากการศึกษาวรรณกรรมลาวด้วยแนวคิดหลังอาณานิคม (Postcolonial Criticism) พบว่าผู้เขียนได้สะท้อนแนวคิดในฐานะประเทศที่เคยตกเป็นอาณานิคม จากการทำสงครามและการถูกกดขี่ข่มเหง ผ่านตัวบทวรรณกรรมประเภทนวนิยายอยู่ในหลายประเด็น เช่น สงครามก่อให้เกิดการสูญเสียและพลัดพรากสงครามมาพร้อมกับความโหดร้ายทารุณ สงครามก่อให้เกิดความทุกข์ยากลำบากของผู้ถูกรุกราน สงครามก่อให้เกิดการเข่นฆ่าและทำลายล้างกันของมนุษย์ สงครามก่อให้เกิดความรักและความเห็นอกเห็นใจกัน และ สงครามก่อให้เกิดความสามัคคีรักชาติบ้านเมือง ทั้งนี้ก็เพื่อต้องการแสดงให้เห็นถึงความทุกข์ยากลำบากของประชาชนลาวในสมัยนั้น และเพื่อเชิดชูวีรกรรมการต่อสู้ชาติของประชาชนลาวในสมัยดังกล่าว ก่อนจะมาเป็นประเทศลาวที่มีเอกราชในปัจจุบัน สอดคล้องกับ ตรีศิลป์ บุญขจร (2556 : 297) ที่กล่าวว่า “สายเลือดเดียวกัน เป็นนวนิยายแนวต่อสู้ชาติของลาว กล่าวถึง ความทรงจำเกี่ยวกับการต่อสู้ชาติตั้งแต่ยุคสู้กับเจ้าอาณานิคมฝรั่งเศสจนถึง ยุคลาวรักชาติและการสร้างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การผูกครองเรื่องให้ครอบครัวหนึ่งที่ต่อสู้เพื่อปลดปล่อยลาวให้เป็นเอกราชในช่วงเวลา 30 ปี พี่น้องสองคนต่างต่อสู้กันอยู่คนละฝ่ายโดยไม่รู้จักกัน มาก่อนและลงจบด้วยชัยชนะและการปรองดองกันในครอบครัวให้เห็น ความรักชาติและความร่วมมือร่วมใจกันต่อสู้ชาติของประชาชนทุกชนชั้น นวนิยายนำเสนอภาพสังคมลาวที่ต้องยากแค้นแสนสาหัสตั้งแต่ยุคตกเป็น อาณานิคมของฝรั่งเศส ประชาชนบ้านแตกสาแหรกขาด จนถึงช่วงสงครามต่อสู้ ชาติของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวกระนั้นในหมู่ประชาชนก็มีมิตรไมตรีกับชาวลาวด้วยกันแม้ว่าจะเป็นคนแปลกหน้าที่เดินทางผ่านมาขอพักพิง เป็นนวนิยายที่เชิดชูวีรกรรมการต่อสู้ชาติของประชาชนลาวและเป็นนวนิยายเพื่อชาติ เพื่อประชาชนลาวอย่างแท้จริง” ซึ่งแตกต่างจากงานของ อีริคสัน พูลทอง (2558 : 115 - 138) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “วาทกรรมอาณานิคมของสยามในลิลิตพยุพ” เนื่องจากการศึกษาจากงานเขียนซึ่งเป็นของผู้ที่อยู่ในฐานะเจ้าอาณานิคม ผลการศึกษาพบว่า วรรณกรรมเรื่องนี้มีลักษณะเด่นคือ เป็นงานเขียนเชิงชาติพันธุ์วรรณาโดย

เสนอให้เห็นวิสัยทัศน์ทางการเมืองของชนชั้นนำสยามที่เดินทางไปยังมณฑลพายัพเมื่อ พ.ศ. 2448 ลิลิตพายัพบรรยายสภาพที่แตกต่างกันระหว่างเมืองหลวงกับชนบท นอกจากนั้นยังสร้างตัวตนทางภูมิศาสตร์ผ่านการบรรยายดินแดนที่ไปสำรวจ ผู้คน ภูมิศาสตร์ และทรัพยากรธรรมชาติ ในมุมมองแบบหลังอาณานิคม ลิลิตพายัพเป็นการผลิตซ้ำวาทกรรมอาณานิคมเพื่อหลอมรวมลัทธิให้กลายเป็นมณฑลภายใต้การปกครองของรัฐชาติสยามตามกระบวนการอาณานิคมภายในนั่นเอง

บทสรุป

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ลาวในยุคอาณานิคมและหลังอาณานิคม และเพื่อศึกษาวรรณกรรมลาวด้วยแนวคิดหลังอาณานิคม (Postcolonial Criticism) โดยเลือกที่จะศึกษาวรรณกรรมเรื่อง “สายเลือดเดียวกัน” (The Same Blood) ซึ่งเป็นงานวรรณกรรมในรูปแบบนวนิยาย แต่งโดย ดวงไซ หลวงพะสี ซึ่งได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียนของประเทศลาว หรือรางวัลซีไรต์ (S.E.A. Write Award) ปี พ.ศ. 2555 ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจสภาพสังคมลาวในสมัยนั้น รวมทั้งแนวคิดที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดออกมาผ่านตัวบทวรรณกรรม

เอกสารอ้างอิง

- เกริกฤทธิ์ เชื้อมงคล. (2558). ลาว : จากกรุงศรีสัตนาคนหุต สู่ สปป.ลาว. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เพชรประกาย.
- ชยันต์ วรรณะภูติ และสร้อยมาศ รุ่งมณี. (2558). ยาดแย่งการพัฒนาและความทันสมัยในลาว. เชียงใหม่: ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดวงไซ หลวงพะสี. (2556). สายเลือดเดียวกัน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เอโนเวล.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2556). อาเซียนจากมิติวรรณกรรม : อดีตถึงยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ : ศูนย์วรรณคดีศึกษา คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรพัฒน์ พูลทอง. (2558). วาทกรรมอาณานิคมของสยามในลิลิตพายัพ. วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ, 22(2), 115 - 138.
- ธีระ นุชเปี่ยม. (2558). สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. ใน สารานุกรมประวัติศาสตร์ประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน ฉบับราชบัณฑิตยสภา, สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. 97 - 139.
- สุวิทย์ ธีรศาศวัต. (2543). ประวัติศาสตร์ลาว 1779 - 1975. กรุงเทพฯ : สร้างสรรค์.
- Said, E. W. (1994). *Culture and Imperialism*. New York : Vintage Books.

จริยธรรมการตีพิมพ์ผลงานในวารสารวิชาการ (Publication Ethics)

บทนำ

วารสารศิลปะและวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมูล (Arts and Culture Journal of the Lower Moon River) ได้กำหนดจริยธรรมการตีพิมพ์ผลงานในวารสารวิชาการ (Publication Ethics) ที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางจริยธรรมของคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์ (Committee on Publication Ethics : COPE) ประกอบด้วย บทบาทหน้าที่ของ บรรณาธิการ (Editors) ผู้ประเมิน (Reviewers) ผู้แต่ง (Authors) และผู้อ่าน (Readers) ซึ่งทางวารสารมุ่งหวังว่าผู้ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานวารสารจะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อให้การดำเนินงานของวารสารเป็นไปด้วยความโปร่งใสและน่าเชื่อถือในวงการวิชาการ

บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการ (Editors)

บรรณาธิการที่ปรึกษา (Advising Editor) บรรณาธิการ (Editor) บรรณาธิการประจำเรื่อง (Section Editor) กองบรรณาธิการ (Editorial Board) มีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานวารสาร ดังนี้

1. บรรณาธิการที่ปรึกษา (Advising Editor)

1.1 ศึกษางานวิจัยและงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ สืบสาน และเผยแพร่ ศิลปะและวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงทิศทางการพัฒนาคุณภาพของวารสารไทยเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของวารสารศิลปะและวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมูลอย่างต่อเนื่อง

1.2 ให้คำปรึกษา ส่งเสริม และสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานวารสารให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index Centre : TCI)

2. บรรณาธิการ (Editor)

2.1 จัดทำคำแนะนำสำหรับผู้เขียน เกณฑ์การพิจารณาบทความเบื้องต้น รูปแบบการเขียนบทความ การเขียนเอกสารอ้างอิงที่มีมาตรฐานสากล พร้อมทั้งเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์

2.2 พิจารณาประเภทของบทความ ขอบเขตของวารสาร และรูปแบบการเขียนบทความ เบื้องต้น โดยละเอียดและหลีกเลี่ยงการดำเนินงานที่เป็นผลประโยชน์ทับซ้อน

2.3 ตรวจสอบการคัดลอกผลงานของผู้อื่น (Plagiarism) รวมถึงการคัดลอกผลงานของตนเอง (Self-plagiarism) ในบทความ ทั้งนี้ให้พิจารณาปฏิเสธ (Rejected) บทความที่มีการคัดลอกผลงานดังกล่าวทันที

2.4 กำหนดบรรณาธิการประจำเรื่องจากกองบรรณาธิการในการดูแล กำกับและติดตามกระบวนการประเมินคุณภาพของบทความแต่ละเรื่องอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้

2.5 ติดตามการประเมินคุณภาพของบทความโดยผู้ประเมินให้ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้

2.6 ตัดสินผลการพิจารณาคุณภาพของบทความจากผลการประเมิน ดังนี้

1. การรับตีพิมพ์ (Accepted) ซึ่งจะต้องเป็นไปตามกระบวนการประเมินคุณภาพของบทความ โดยประเมินจากผู้ประเมิน 3 ท่าน และต้องผ่านอย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน

2. การปฏิเสธ (Rejected) จะต้องมีการปฏิเสธการตีพิมพ์อย่างน้อย 2 ท่าน และแจ้งผู้แต่งพร้อมหลักฐานเชิงประจักษ์

2.7 หากผู้แต่งมีหลักฐานโต้แย้งผลการประเมินให้บรรณาธิการนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณา ร่วมกับกองบรรณาธิการและแจ้งผลการพิจารณาต่อผู้แต่งทุกครั้ง

2.8 บรรณาธิการจะต้องเป็นบรรณาธิการตรวจสอบบทความให้ถูกต้อง ครบถ้วนก่อนจัดทำเล่ม และเผยแพร่ผ่านระบบ ThaiJo โดยจะต้องทำการเผยแพร่ให้ตรงตามกำหนดเวลาออกของวารสารอย่างเคร่งครัด

2.9 หากเกิดความผิดพลาดจากการดำเนินงานของวารสารโดยการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของบรรณาธิการนั้น บรรณาธิการจะต้องแสดงความรับผิดชอบ

3. บรรณาธิการประจำเรื่อง (Section Editor) กองบรรณาธิการ (Editorial Board)

3.1 บรรณาธิการประจำเรื่องจะต้องดูแลกระบวนการประเมินคุณภาพของบทความในแต่ละเรื่องที่ได้รับมอบหมาย ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคุณภาพของบทความ และให้ข้อเสนอแนะการตัดสินใจผลการพิจารณาคุณภาพของบทความต่อบรรณาธิการ

3.2 ประชุม และพิจารณากำหนดแผนการดำเนินงานวารสาร จัดทำคำแนะนำสำหรับผู้เขียน เกณฑ์การพิจารณาบทความเบื้องต้น รูปแบบการเขียนบทความ การเขียนเอกสารอ้างอิงที่มีมาตรฐานสากล แบบประเมินบทความ และการปรับปรุงการจัดทำวารสารให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

3.3 พิจารณากลั่นกรอง สรรหา คัดเลือก และจัดส่งบทความไปยังผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรงกับสาขาวิชาของบทความนั้น ๆ เพื่อการประเมินบทความที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อผู้แต่ง และผู้อ่าน

3.4 กำกับดูแลคุณภาพวารสารวิชาการให้เป็นไปตามเกณฑ์ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI)

3.5 ประชุมตัดสินผลการพิจารณาบทความที่มีหลักฐานโต้แย้งผลการประเมิน ทั้งนี้จะต้องเป็นไปตามจริยธรรมการตีพิมพ์ผลงานในวารสารวิชาการ

บทบาทหน้าที่ผู้ประเมิน (Reviewers)

1. พิจารณาระยะเวลาในการประเมิน และเลือกประเมินบทความที่ตรงตามสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาของบทความนั้น โดยละเว้นและหลีกเลี่ยงการดำเนินงานที่เป็นผลประโยชน์ทับซ้อน

2. ประเมินคุณภาพของบทความวิชาการและบทความวิจัยตามหลักทางวิชาการ และมุ่งพัฒนาคุณภาพวารสารวิชาการให้เป็นไปตามเกณฑ์ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI)

3. ประเมินบทความและนำเสนอผลการประเมินตามระยะเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อผู้แต่ง และผู้อ่าน

4. สรุปผลการประเมินคุณภาพบทความ ได้แก่ 1) ยอมรับการตีพิมพ์บทความ 2) ขอให้มีการแก้ไข 3) ส่งใหม่เพื่อประเมินอีกครั้ง และ 4) ปฏิเสธการรับตีพิมพ์บทความ

บทบาทหน้าที่ผู้แต่ง (Authors)

1. พิจารณาประเภทของบทความ ขอบเขตของวารสาร และรูปแบบการเขียนบทความ ให้ครบถ้วนตรวจสอบเนื้อหาของบทความที่เขียนขึ้นว่าเป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณาเบื้องต้นของวารสารหรือไม่

2. หากประสงค์จะส่งบทความ บทความนั้นจะต้องไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาจากวารสารหรืองานประชุมวิชาการอื่น และไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ส่วนใดส่วนหนึ่ง เช่น บทคัดย่อ ผลการวิจัย หรือบทความฉบับเต็มในวารสารหรือเอกสารสืบเนื่องจากงานประชุมวิชาการ

3. ผู้แต่งจะต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น (Plagiarism) หรือคัดลอกผลงานของตนเอง (Self-plagiarism)

4. การจัดส่งบทความจะต้องเป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินงานของวารสาร หากสงสัยในการดำเนินงานของวารสารให้ติดต่อสอบถามงานวารสารก่อนทำการจัดส่งผ่านระบบ ThaiJo

5. ผู้แต่งสามารถโต้แย้งการตัดสินผลการพิจารณาบทความได้ โดยต้องมีหลักฐานที่ชัดเจน ประกอบการอธิบายต่อบรรณาธิการเพื่อพิจารณาตัดสินผลการพิจารณาบทความอีกครั้ง

6. ผู้แต่งจะต้องติดตามบทความผ่านระบบ ThaiJo จนถึงสิ้นสุดกระบวนการของวารสาร

บทบาทหน้าที่ผู้อ่าน (Readers)

1. ผู้อ่านสามารถอ่านบทคัดย่อ ดาวนโหลบทความวิจัย บทความวิชาการ ฉบับเต็มได้ผ่านระบบ ThaiJo

2. หากมีนำข้อความส่วนใดส่วนหนึ่งของบทความในวารสารไปใช้ประโยชน์ ขอให้ผู้อ่านทำการอ้างอิงข้อมูลของบทความให้ครบถ้วน

3. หากผู้อ่านพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่น (Plagiarism) หรือคัดลอกผลงานของตนเอง (Self-plagiarism) ปรากฏในบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารศิลปะและวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมูล ขอให้แจ้งทีมงานวารสารเพื่อดำเนินการตรวจสอบอีกครั้ง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของวงการวิชาการและเป็นการพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

การประเมินคุณภาพของบทความ

1. บทความที่ส่งเข้ามาจะได้รับการประเมินคุณภาพของผลงานทางวิชาการ โดยผู้ประเมินซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ท่าน ซึ่งพิจารณาแบบปกปิดรายชื่อทั้งผู้เขียนบทความ ผู้ประเมิน และผู้ที่เกี่ยวข้อง (Double Blind Review)

2. ระยะเวลาในการประเมินคุณภาพของบทความเป็นไปตามขั้นตอนการทำงานของวารสาร

3. การตัดสินผลการพิจารณาคุณภาพของบทความจากผลการประเมิน ดังนี้ 1. การรับตีพิมพ์ (Accepted) ซึ่งจะต้องเป็นไปตามกระบวนการประเมินคุณภาพของบทความ โดยประเมินจากผู้ประเมิน 3 ท่าน และต้องผ่านอย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน และ 2. การปฏิเสธ (Rejected) จะต้องเป็นผู้ประเมินปฏิเสธการตีพิมพ์อย่างน้อย 2 ท่าน และแจ้งผู้แต่งพร้อมหลักฐานเชิงประจักษ์

4. สามารถโต้แย้งการตัดสินผลการพิจารณาคุณภาพบทความได้ โดยต้องมีหลักฐานโต้แย้งที่ชัดเจน เพื่อใช้ประกอบการอธิบายต่อบรรณาธิการ และกองบรรณาธิการ และสามารถเปลี่ยนผลการพิจารณาคุณภาพของบทความได้หากหลักฐานที่โต้แย้งนั้นมีความชัดเจนและผ่านการเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ ทั้งนี้การตัดสินของกองบรรณาธิการถือเป็นที่สุด

[ชื่อเรื่องภาษาไทย]
[ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ]

[ชื่อภาษาไทยผู้เขียนคนที่1]^{1*} [ชื่อภาษาไทยผู้เขียนคนที่2]² และ [ชื่อภาษาไทยผู้เขียนคนที่3]³
[ชื่อภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่1]^{1*}, [ชื่อภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่2]² and [ชื่อภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่3]³

[ที่อยู่ภาษาไทยผู้เขียนคนที่1]^{1*}
[ที่อยู่ภาษาไทยผู้เขียนคนที่2]²
[ที่อยู่ภาษาไทยผู้เขียนคนที่3]³
[ที่อยู่ภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่1]^{1*}
[ที่อยู่ภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่2]²
[ที่อยู่ภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่3]³

*Corresponding author, e-mail: [ใส่อีเมลผู้เขียนหลัก]

บทคัดย่อ

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

คำสำคัญ: [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด] [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด] [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

Abstract

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

Keywords: [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด], [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด], [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

บทนำ

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

เนื้อเรื่อง ส่วนที่ 1 ที่มีหัวข้อเกี่ยวกับการปูพื้นฐานเรื่องที่จะกล่าวถึง

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[ดับเบิลคลิกเพื่อเพิ่มกรอบรูปภาพ]

ภาพที่ 1 [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

เนื้อเรื่อง ส่วนที่ 2 ที่มีหัวข้อเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้เหตุผล วิพากษ์ วิจารณ์ การเพิ่มประเด็นโต้แย้ง จะต้องเป็นไปตามหลักการ ทฤษฎี และมีหลักฐานอ้างอิงตามหลักวิชาการ

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

เนื้อเรื่อง ส่วนที่ 3 ที่มีหัวข้อเกี่ยวกับการนำเสนอความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

ตารางที่ 1 [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]
[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]
[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]
[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]
[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

ที่มา: [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด] (ถ้ามี)

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

บทสรุป

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

เอกสารอ้างอิง

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[ชื่อเรื่องภาษาไทย]
[ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ]

[ชื่อภาษาไทยผู้เขียนคนที่1]^{1*} [ชื่อภาษาไทยผู้เขียนคนที่2]² และ [ชื่อภาษาไทยผู้เขียนคนที่3]³
[ชื่อภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่1]^{1*}, [ชื่อภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่2]² and [ชื่อภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่3]³

[ที่อยู่ภาษาไทยผู้เขียนคนที่1]^{1*}
[ที่อยู่ภาษาไทยผู้เขียนคนที่2]²
[ที่อยู่ภาษาไทยผู้เขียนคนที่3]³
[ที่อยู่ภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่1]^{1*}
[ที่อยู่ภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่2]²
[ที่อยู่ภาษาอังกฤษผู้เขียนคนที่3]³

*Corresponding author, e-mail: [ใส่อีเมลผู้เขียนหลัก]

บทคัดย่อ

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

คำสำคัญ: [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด] [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด] [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

Abstract

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

Keywords: [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด], [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด], [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

บทนำ

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

การทบทวนวรรณกรรม

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

กรอบแนวคิดในการวิจัย

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[ดับเบิลคลิกเพื่อเพิ่มกรอบรูปภาพ]

ภาพที่ 1 [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

วิธีการดำเนินการวิจัย

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

ผลการวิจัย

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

ตารางที่ 1 [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]
[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]
[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]
[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]
[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]	[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

ที่มา: [คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด] (ถ้ามี)

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

2. อภิปรายผล

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์
[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

เอกสารอ้างอิง

[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]
[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]
[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]
[คลิกที่นี่เพื่อพิมพ์รายละเอียด]

แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์

แบบฟอร์มส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์วารสารศิลปะและวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมูล
สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
(กรุณาส่งมาพร้อมกับบทความ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้อมูลทั่วไป

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี).....
ที่อยู่ติดต่อ เลขที่.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์มือถือ..... email.....

2. ข้อมูลบทความ

ลักษณะของบทความ ☐ วิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ สังกัด/สถานศึกษา
ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี).....
(ลายเซ็นอาจารย์ที่ปรึกษา)ลงวันที่
ประเภท ☐ บทความวิชาการ (Academic Article) ☐ บทความวิจัย (Research Article)
ภาษาของบทความ ☐ ภาษาไทย ☐ ภาษาอังกฤษ
ชื่อบทความ (ภาษาไทย)
.....
ชื่อบทความ (ภาษาอังกฤษ)
.....
คำสำคัญ (ภาษาไทย)
Keywords (ภาษาอังกฤษ)

3. คำรับรอง

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า

1. บทความนี้เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ร่วมงานตามชื่อที่ระบุในบทความจริง
2. บทความนี้ไม่เคยลงพิมพ์ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่นหรือในงานประชุมวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นบทความคัดย่อ หรือฉบับเต็ม
3. ในกรณีที่บทความนี้เป็นวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ หรือผลงานระดับบัณฑิตศึกษา ได้รับการอนุญาตจากอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นเป็นเรียบร้อยแล้ว
4. ข้าพเจ้าได้รับทราบและจะดำเนินงานตามกรอบจริยธรรมการตีพิมพ์ผลงานในวารสารวิชาการ (Publication Ethics) อย่างเคร่งครัด การละเมิดลิขสิทธิ์เป็นความรับผิดชอบของข้าพเจ้า และข้าพเจ้ายอมรับข้อกำหนดและนโยบายการพิจารณาตีพิมพ์บทความของวารสารศิลปะและวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมูลเรียบร้อยแล้ว

ลงนาม.....

(.....)

...../...../.....

ผู้ส่งบทความ

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ

วารสารศิลปะและวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมูล (Arts and Culture Journal of the Lower Moon River) เป็นวารสารที่จัดทำขึ้นโดยสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ วัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ จำนวน 2 ประเภทบทความ ได้แก่ บทความวิชาการ และบทความวิจัย ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งวารสารมีวาระออกปีละ 3 ฉบับ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2567 เป็นต้นไป ได้แก่ ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม – เมษายน ฉบับที่ 2 ประจำเดือน พฤษภาคม – สิงหาคม และฉบับที่ 3 ประจำเดือน กันยายน – ธันวาคม สำหรับขอบเขตของวารสาร ได้แก่ ศิลปวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น สหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษาและบูรณาการศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์และสืบสาน และเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยใช้ทุนทางวัฒนธรรม

บทความที่ส่งเข้ามาจะได้รับการประเมินคุณภาพของผลงานทางวิชาการ โดยผู้ประเมินซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ท่าน ซึ่งพิจารณาแบบปกปิดรายชื่อทั้งผู้เขียนบทความ ผู้ประเมิน และผู้ที่เกี่ยวข้อง (Double Blind Review) ทั้งนี้วารสารจะดำเนินงานตามกรอบจริยธรรมการตีพิมพ์ผลงานในวารสารวิชาการ (Publication Ethics) อย่างเคร่งครัด

1. การพิจารณาเบื้องต้น

ในการพิจารณาบทความเบื้องต้น ทางวารสารจะพิจารณาประเภทของบทความ ขอบเขตของวารสาร และรูปแบบการเขียนบทความ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ประเภทของบทความ วารสารรับพิจารณาประเภทผลงานทางวิชาการ ดังนี้

1) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความทางวิชาการที่มีเนื้อหาสาระทางวิชาการถูกต้อง มีแนวคิดและการนำเสนอที่ชัดเจนเป็นประโยชน์ต่องานวิชาการเพื่อการอนุรักษ์ ส่งเสริม และเผยแพร่ ประกอบด้วย บทความย่อยทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ บทนำ เนื้อเรื่อง ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ที่มีหัวข้อเกี่ยวกับการปูพื้นฐานเรื่องที่จะกล่าวถึง ส่วนที่ 2 ที่มีหัวข้อเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้เหตุผล วิพากษ์วิจารณ์ การเพิ่มประเด็นโต้แย้ง จะต้องเป็นไปตามหลักการ ทฤษฎี และมีหลักฐานอ้างอิงตามหลักวิชาการ ส่วนที่ 3 ที่มีหัวข้อเกี่ยวกับการนำเสนอความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ บทสรุป กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) เอกสารอ้างอิง

2) บทความวิจัย (Research Article) เป็นงานวิจัยที่มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย มีความชัดเจนในการแก้ไขปัญหา และผลงานวิจัยพบองค์ความรู้ใหม่ที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าทางวิชาการหรือนำไปใช้ประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ ส่งเสริม และเผยแพร่ได้ ประกอบด้วย บทความย่อยทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ บทนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม กรอบแนวคิดในการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย ผลการวิจัยสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) เอกสารอ้างอิง

1.2 ขอบเขตของวารสาร วารสารรับพิจารณาสาขาของบทความตามขอบเขตของวารสาร ดังนี้

1) ด้านศิลปวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น บทความมีรายละเอียดดังนี้
ศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วย ดนตรี ประวัติศาสตร์และปรัชญาวิทยาศาสตร์ ทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง ภาษาและภาษาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ศิลปะทั่วไป มนุษยศาสตร์ ศาสนศึกษา แหล่งเรียนรู้ อันเป็นแหล่งที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ประกอบด้วยแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในตัวบุคคล สถานที่ และประสบการณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น อันเป็นความรู้รอบรู้ เทคนิคและวิธีการของชาวบ้านที่คิดขึ้นเองเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น และมีการถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น ประกอบด้วยภูมิปัญญา ด้าน

ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ ศาสนา ด้านภาษาและวรรณกรรม ด้านศิลปกรรมและโบราณคดี ด้านดนตรีและสุนทรียศาสตร์ ด้านชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ

2) **ด้านสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์** บทควมามีการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีการบูรณาการศาสตร์เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน เมือง สังคม ประเทศชาติ และสากล

3) **ด้านการศึกษาและบูรณาการศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์และสืบสาน** บทความมุ่งเน้นการจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้ หลักสูตร พื้นที่ทางวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับอนุรักษ์และสืบสาน ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ความเป็นไทย แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

4) **ด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยใช้ทุนทางวัฒนธรรม** บทความเป็นการยกระดับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาเป็นฐาน มีกระบวนการสืบทอดและมุ่งเน้นการสื่อความหมาย ถ่ายทอดเรื่องราว ทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ และความเชื่อ ผ่านสินค้า บริการทางวัฒนธรรม จนเกิดการเปลี่ยนแปลงต่อพื้นที่และเกิดรายได้

1.3 รูปแบบการเขียนบทความ วารสารรับพิจารณาเฉพาะบทความที่เขียนตามรูปแบบที่วารสารกำหนด

2. รูปแบบการเขียนบทความ

2.1 การตั้งค่าหน้ากระดาษและตัวอักษรที่พิมพ์

กำหนดการตั้งค่ากระดาษเป็น A4 ตัวอักษรที่พิมพ์ให้ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 พอยต์ สีดำ แบบเดียวกันตลอดทั้งบทความ ยกเว้นชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่ใช้ตัวอักษร ขนาด 16 พอยต์ หรือในบางกรณีการจัดพิมพ์ในตารางหรือรูปที่มีความจำเป็นต้องใช้ตัวอักษรขนาดเล็กลงเพื่อให้อยู่ในกรอบของการวางรูปกระดาษก็สามารถทำได้ หรือมีความจำเป็นต้องใช้สัญลักษณ์หรือตัวพิมพ์พิเศษจากคอมพิวเตอร์ก็สามารถทำได้

2.2 ระยะห่างของขอบกระดาษ

การตั้งระยะของการพิมพ์ให้เว้นขอบกระดาษ ดังนี้

1. ห่างจากขอบกระดาษด้านบน ระยะห่าง 3.50 ซม.
2. ห่างจากขอบกระดาษด้านซ้ายมือ ระยะห่าง 3.50 ซม.
3. ห่างจากขอบกระดาษด้านขวามือ ระยะห่าง 2.50 ซม.
4. ห่างจากขอบกระดาษด้านล่าง ระยะห่าง 2.50 ซม.
5. ระยะห่างระหว่างบรรทัด 1.0

2.3 การย่อหน้า

ให้เว้นระยะจากด้านซ้ายมือ 1 แท็บ (Tab) ให้เริ่มต้นที่ระยะ 1.50 ซม. แท็บต่อไป เพิ่มขึ้นอีกแท็บละ 0.50 ซม. เช่น 2.00, 2.50, 3.00, 3.50 เป็นต้น

2.4 จำนวนหน้าของบทความ

จำนวนหน้า 6 – 16 หน้า (รวมตาราง กราฟ และรูปภาพ)

2.5 เนื้อหาของบทความวิชาการ ประกอบด้วย

1. ชื่อเรื่อง (Title) พิมพ์ทั้งชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อผู้เขียน (Author) ให้พิมพ์ทั้งชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษทุกคน โดยผู้เขียนหลักจะต้องใส่เครื่องหมาย * ไว้ท้ายชื่อผู้เขียนหลัก เช่น วิจิตรา โพธิสาร^{1*} เป็นต้น

3. ที่อยู่ (Address) ให้พิมพ์สังกัดและที่อยู่ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ หากเป็นนักศึกษา หรืออาจารย์ให้ระบุ สาขาวิชา คณะ และมหาวิทยาลัยที่ตนสังกัดอยู่

4. อีเมล ให้พิมพ์อีเมลของผู้เขียนหลักหรือผู้ประสานงานบทความ หลังข้อความ *Corresponding author, e-mail:

5. บทคัดย่อ (Abstract) ให้พิมพ์บทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเนื้อหาทั้งสองภาษาจะต้องสอดคล้องกัน และถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ จำนวนคำที่ปรากฏจะต้องไม่เกิน 400 คำ

6. คำสำคัญ (Keywords) จำนวน 3 – 5 คำ ให้พิมพ์คำสำคัญทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

7. บทนำ (Introduction) เป็นการเขียนจุดให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในเรื่องดังกล่าว ความสำคัญของเรื่อง หรืออาจยกปัญหาที่กำลังเป็นที่สนใจ หรืออาจกล่าวถึงประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับจากการอ่าน บทนำสามารถกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเขียน รวมทั้งขอบเขตเนื้อหาของบทความเพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพรวมของบทความ

8. เนื้อเรื่อง (Body) ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ที่มีหัวข้อเกี่ยวกับการปูพื้นฐานเรื่องที่จะกล่าวถึง ส่วนที่ 2 ที่มีหัวข้อเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้เหตุผล วิพากษ์ วิวิจารณ์ การเพิ่มประเด็นโต้แย้ง จะต้องเป็นไปตามหลักการ ทฤษฎี และมีหลักฐานอ้างอิงตามหลักวิชาการ ส่วนที่ 3 ที่มีหัวข้อเกี่ยวกับการนำเสนอความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ ทั้งนี้จะต้องจัดลำดับเนื้อหาสาระให้เหมาะสม มีความต่อเนื่องและทำให้อ่านเข้าใจง่าย สามารถใช้ภาพตาราง หรือแผนภูมิ สำหรับสื่อความเข้าใจไปยังผู้อ่านได้ง่ายขึ้น และภาษาที่ใช้ในการเขียนจะต้องถูกต้องตามหลักวิชาการ

9. บทสรุป (Conclusion) มีการสรุปประเด็นสำคัญของบทความจากหัวข้อที่นำเสนอ โดยนำมาเขียนเชื่อมโยงและรวมกันไว้ท้ายบท อาจกล่าวสรุปเนื้อหาว่ามีความสำคัญอย่างไร และสามารถนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง ทั้งนี้อาจเพิ่มประเด็นคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านได้แสวงหาความรู้ต่อไป

10. กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) (Acknowledgement) เป็นการกล่าวถึงทุนที่สนับสนุนการดำเนินงาน จนนำไปสู่การเขียนบทความวิชาการ โดยระบุ ชื่อทุน ชื่อหน่วยงานหรือผู้ให้ทุน และปีงบประมาณที่ได้รับ ซึ่งหากไม่มีทุนสนับสนุนก็ไม่ต้องระบุ

11. เอกสารอ้างอิง (References) ให้ใช้ระบบอ้างอิงตามระบบนามปี (Name and Year System) โดยยึดรูปแบบของ APA (American Psychological Association)

2.6 เนื้อหาของบทความวิจัย ประกอบด้วย

1. ชื่อเรื่อง (Title) พิมพ์ทั้งชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2. ชื่อผู้เขียน (Author) ให้พิมพ์ทั้งชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษทุกคน โดยผู้เขียนหลักจะต้องใส่เครื่องหมาย * ไว้ท้ายชื่อผู้เขียนหลัก เช่น วิจิตรา โพธิสาร^{1*} เป็นต้น

3. ที่อยู่ (Address) ให้พิมพ์สังกัดและที่อยู่ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ หากเป็นนักศึกษา หรืออาจารย์ให้ระบุ สาขาวิชา คณะ และมหาวิทยาลัยที่ตนสังกัดอยู่

4. อีเมล ให้พิมพ์อีเมลของผู้เขียนหลักหรือผู้ประสานงานบทความ หลังข้อความ *Corresponding author, e-mail:

5. บทคัดย่อ (Abstract) ให้พิมพ์บทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเนื้อหาทั้งสองภาษาจะต้องสอดคล้องกัน และถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ จำนวนคำที่ปรากฏจะต้องไม่เกิน 400 คำ

6. คำสำคัญ (Keywords) จำนวน 3 – 5 คำ ให้พิมพ์คำสำคัญทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

7. บทนำ (Introduction) เป็นการเขียนถึงที่มาและความสำคัญของเรื่องและเหตุผลที่ศึกษาเรื่องนั้น แสดงให้เห็นว่าปัญหาหรือหัวข้อวิจัยนั้นมีคุณค่าควรแก่การศึกษาและค้นคว้าหาคำตอบ มีการกล่าวอ้างอิงถึงงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เห็นถึงความสำคัญ วิธีการหรือแนวทางแก้ปัญหา ผลการศึกษาค้นคว้าหรือข้อค้นพบ เป็นต้น

8. วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives) เป็นการกล่าวถึงความมุ่งหมายของการวิจัยว่าต้องการศึกษาอะไร วัตถุประสงค์ของการวิจัยควรสอดคล้องกับชื่อเรื่อง และหากมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยมากกว่าหนึ่งข้อให้เขียนแยกเป็นข้อ ๆ เรียงลำดับของการดำเนินงานวิจัย

9. การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review) เป็นการค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการจะศึกษา ซึ่งงานที่นำมาอ้างอิงจะต้องมีความทันสมัยและตีพิมพ์เผยแพร่ย้อนหลังไม่เกิน 10 ปี ยกเว้นทฤษฎีดั้งเดิมหรือเนื้อหาประเด็นที่มีความจำเป็นตามบริบทเดิมตามศาสตร์สาขานั้น ๆ ที่สามารถอ้างอิงเกิน 10 ปีได้ นอกจากนี้ควรมีการสังเคราะห์ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมจนนำไปสู่การเชื่อมโยงทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้สำหรับการกำหนดกรอบในการวิจัยสู่การอภิปรายผลการวิจัยต่อไป

10. กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) (ถ้ามี) เป็นการกำหนดกรอบความคิดและเชื่อมโยงทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่แสดงให้เห็นถึงตัวแปรหรือขอบเขตของงานวิจัย

11. วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methodology) อธิบายถึงวิธีดำเนินการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อย่อย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยกล่าวถึงลักษณะของประชากรที่สนใจจะศึกษา มีแหล่งที่มาของข้อมูลประชากรที่ชัดเจนว่าใครเป็นประชากร จำนวนเท่าไร หากมีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ให้กำหนดวิธีการเลือกที่เหมาะสม และวิธีการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ตัวแทนของประชากรที่ดี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ให้อธิบายเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้ครบถ้วน หากงานวิจัยเป็นแบบผสมผสานทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ให้แยกอธิบายว่างานวิจัยเชิงปริมาณใช้เครื่องมือใดและงานวิจัยเชิงคุณภาพใช้เครื่องมือใด การอธิบายให้ระบุการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ เช่น การหาความเที่ยงตรง (Validity) การหาความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นต้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ให้อธิบายวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อแสดงให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้มา หากมีการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ให้ระบุเลขที่คำขอจริยธรรม และขั้นตอนการเก็บข้อมูลจากอาสาสมัครให้ครบถ้วน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยเชิงปริมาณให้กล่าวถึงสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เอนอนไซหรือข้อตกลงเบื้องต้นในการเลือกใช้สถิติดังกล่าว รวมถึงวิธีการแปรผล หรือหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพให้ระบุวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพให้เหมาะสม

12. ผลการวิจัย (Result) ให้เขียนรายงานผลการวิจัยให้สอดคล้องและครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเขียนอธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และถูกต้องตามหลักวิชาการ หากมีภาพ ตาราง หรือแผนภูมิ ให้อธิบายผลที่เกิดขึ้นได้ภาพ ตาราง หรือแผนภูมิ ให้ครบถ้วน

13. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล (Conclusion and Discussion) เป็นการสรุปผลที่ได้จากการวิจัย และมีการอภิปรายผลที่เกิดขึ้น โดยเขียนขยายองค์ความรู้ที่ได้จากการสรุปผลให้ชัดเจนขึ้น มีการแสดงผลและอ้างอิงทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการวิจารณ์อย่างมีเหตุผลและน่าเชื่อถือตามหลักวิชาการ

14. ข้อเสนอแนะ (Suggestion) เป็นการให้ข้อเสนอแนะที่เกิดขึ้นจากผลการวิจัย หรือข้อค้นพบจากการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ เป็นการเขียนเสนอแนะวิธีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์หรือประยุกต์ในด้านต่าง ๆ ได้อย่างไร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป เป็นการเขียนเพื่อขยายขอบเขตการวิจัยหรือต่อยอดงานวิจัยจากผลการวิจัยที่ได้ โดยขยายครอบคลุมปัญหาของการวิจัยให้กว้างขึ้น

15. กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) (Acknowledgement) เป็นการกล่าวถึงทุนที่สนับสนุนการดำเนินงานวิจัย ให้ระบุชื่อทุน หรือชื่อหน่วยงานผู้ให้ทุน ปีงบประมาณที่ได้รับ อย่างไรก็ตามหากไม่มีทุนสนับสนุนงานวิจัยก็ไม่ต้องระบุ

16. เอกสารอ้างอิง (References) ให้ใช้ระบบอ้างอิงตามระบบนามปี (Name and Year System) โดยยึดรูปแบบของ APA (American Psychological Association)

3. การเขียนเอกสารอ้างอิง

3.1 ประเภทการอ้างอิง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การอ้างอิงในเนื้อหา (In-Text Citation)

1.1 กำหนดรูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association)

1.2 เป็นการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา ซึ่งในการอ้างอิงเนื้อหาทุกอันจะต้องระบุเลขหน้าอ้างอิง ยกเว้นกรณีที่สืบค้นจากเว็บไซต์ที่ไม่มีเลขหน้า แต่หากในเว็บไซต์เป็นไฟล์ที่มีเลขหน้าให้ระบุเลขหน้าด้วย

1.3 กรณีที่ชื่อผู้แต่ง และปี พ.ศ. ที่แต่งเหมือนกัน การอ้างอิงในเอกสารให้เพิ่มอักษร ก ข ค ตามลำดับหลังปี พ.ศ. เช่น วิจิตรา โพธิสาร (2560ก : 12) วิจิตรา โพธิสาร (2560ข : 102) เป็นต้น

1.4 เอกสารและงานวิจัยที่นำมาอ้างอิงจะต้องมีความทันสมัย ซึ่งงานที่นำมาอ้างอิงจะต้องมีความทันสมัยและตีพิมพ์เผยแพร่ย้อนหลังไม่เกิน 10 ปี ยกเว้นทฤษฎีดั้งเดิม

2. การอ้างอิงท้ายบทความ (References)

2.1 กำหนดรูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association)

2.2 ให้ใส่เอกสารอ้างอิงที่เป็นภาษาไทยก่อน โดยเรียงลำดับตามตัวอักษรของชื่อผู้เขียน จากนั้นเป็นใส่อ้างอิงที่เป็นภาษาอังกฤษ และเรียงลำดับตามตัวอักษรของนามสกุลผู้เขียน

2.3 กรณีที่เอกสารอ้างอิงเป็นภาษาไทย แต่ชื่อผู้แต่งเป็นภาษาอังกฤษ ให้แปลงชื่อผู้แต่งจากภาษาอังกฤษให้เป็นภาษาไทยก่อน จากนั้นนำไปเรียงลำดับตามตัวอักษรที่เป็นภาษาไทย

2.4 การอ้างอิงบุคลากร จะต้องแยกหัวข้อออกมาเรียงลำดับต่างหาก และให้เรียงลำดับตามตัวอักษร เช่นเดียวกับข้อ 2.2

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่นำมาอ้างอิงจะต้องมีความทันสมัย ซึ่งงานที่นำมาอ้างอิงจะต้องมีความทันสมัยและตีพิมพ์เผยแพร่ย้อนหลังไม่เกิน 10 ปี ยกเว้นทฤษฎีดั้งเดิม

2.6 เอกสารอ้างอิงทุกฉบับจะต้องสามารถสืบค้นและเข้าถึงได้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3.2 รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association)

วารสารกำหนดรูปแบบการอ้างอิงแบบ APA ตามประเภทของเอกสารและแหล่งที่มาที่แตกต่างกัน ได้แก่ วารสาร หนังสือ เอกสารสืบเนื่องจากงานประชุมวิชาการ รายงานการวิจัย รายงานผลดำเนินงาน เว็บไซต์ วิทยานิพนธ์ บทสัมภาษณ์ ภาพถ่าย เป็นต้น

4. ตัวอย่างการเขียนอ้างอิงในเนื้อหา (In-Text Citation)

4.1 กรณีที่ผู้แต่งมี 1 คน

	กรณีอ้างอิงหน้าประโยค	กรณีอ้างอิงท้ายประโยค
ภาษาไทย	วิจิตรา โพธิสาร (2564 : 102) กล่าวว่า	 (วิจิตรา โพธิสาร, 2564 : 102)
ภาษาอังกฤษ	Potisarn (2021 : 102) รายงานว่า	 (Potisarn, 2021 : 102)

4.2 กรณีที่ผู้แต่งมี 2 คน

	กรณีอ้างอิงหน้าประโยค	กรณีอ้างอิงท้ายประโยค
ภาษาไทย	พีรวัส อินทวิ และ วิจิตรา โพธิสาร (2564 : 102) กล่าวว่า	 (พีรวัส อินทวิ และ วิจิตรา โพธิสาร, 2564 : 102)
ภาษาอังกฤษ	Intawee and Potisarn (2021 : 102) said that	 (Intawee and Potisarn, 2021 : 102)

4.3 กรณีที่ผู้แต่งตั้งแต่ 3 คน ขึ้นไป

	กรณีอ้างอิงหน้าประโยค	กรณีอ้างอิงท้ายประโยค
ภาษาไทย	พีรวัส อินทวิ และคณะ (2564 : 102) กล่าวว่า	 (พีรวัส อินทวิ และคณะ, 2564 : 102)
ภาษาอังกฤษ	Intawee et al. (2021 : 102) said that	 (Intawee et al., 2021 : 102)

4.4 กรณีสัมภาษณ์ ให้ระบุนามสมมติของผู้ถูกสัมภาษณ์

	กรณีอ้างอิงหน้าประโยค	กรณีอ้างอิงท้ายประโยค
ภาษาไทย	ช่างทอผ้าไหมทอมือ ก (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2564) กล่าวว่า ลวดลายและสีบนผ้าในชุมชนจังหวัดสุรินทร์ มีหลากหลาย เช่น ผ้ามัดหมี่ จะมีลายดั้งเดิมของผ้ามัดหมี่ขึ้นลาย คือ ลายโฮล ต่อมาได้มีการประยุกต์เป็นลายกระถางดอกไม้ และลายดอกพิกุล	ลวดลายและสีบนผ้าในชุมชนจังหวัดสุรินทร์ มีหลากหลาย เช่น ผ้ามัดหมี่ จะมีลายดั้งเดิมของผ้ามัดหมี่ขึ้นลาย คือ ลายโฮล ต่อมาได้มีการประยุกต์เป็นลายกระถางดอกไม้ และลายดอกพิกุล (ช่างทอผ้าไหมทอมือ ก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2564)

4.5 กรณีหน่วยงานเป็นผู้แต่ง ให้ระบุชื่อหน่วยงาน

	กรณีอ้างอิงหน้าประโยค	กรณีอ้างอิงท้ายประโยค
ภาษาไทย	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ (2564 : 102) กล่าวว่า	 (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2564 : 102)
ภาษาอังกฤษ	Surindra Rajabhat University (2021 : 102) said that	 (Surindra Rajabhat University, 2021 : 102)

4.6 กรณีไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ ให้ใช้อักษรย่อ ม.ป.ป. หรือ n.d.

	กรณีอ้างอิงหน้าประโยค	กรณีอ้างอิงท้ายประโยค
ภาษาไทย	วิจิตรา โพธิสาร และคณะ (ม.ป.ป. : 102) กล่าวว่า	 (วิจิตรา โพธิสาร และคณะ, ม.ป.ป. : 102)
ภาษาอังกฤษ	Potisarn et al. (n.d. : 102) said that	 (Potisarn et al., n.d. : 102)

4.7 กรณีมีแหล่งอ้างอิงมากกว่า 1 รายการ ให้ใส่รายการอ้างอิงทั้งหมด และใช้เครื่องหมายอัฒภาค (;) คั่นระหว่างแหล่งอ้างอิง ให้เรียงปีที่พิมพ์ก่อนไปหลังตามลำดับ หากเป็นปีเดียวกันให้เรียงลำดับตามตัวอักษร

	กรณีอ้างอิงหน้าประโยค	กรณีอ้างอิงท้ายประโยค
ภาษาไทย	- ไม่นิยมใส่หน้าประโยค -	 (พีรวัส อินทวิ, 2560 : 42; วิจิตรา โพธิสาร และคณะ, 2564 : 104; มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2562 : 64)
ภาษาอังกฤษ	- ไม่นิยมใส่หน้าประโยค -	 (Intawee, 2017 : 42; Potisarn et al., 2021 : 104; Surindra Rajabhat University, 2019 : 64)

4.8 กรณีอ้างถึงแหล่งอ้างอิงอื่นต่อเนื่องกันโดยใช้ชื่อผู้แต่งเอกสารปฐมภูมินำชื่อผู้แต่งเอกสารทุติยภูมิ

	กรณีอ้างอิงหน้าประโยค	กรณีอ้างอิงท้ายประโยค
ภาษาไทย	- ไม่นิยมใส่หน้าประโยค -	 (Jokilehto, 2018 : 70 อ้างถึงใน วิจิตรา โพธิสาร, 2563 : 56)
ภาษาอังกฤษ	- ไม่นิยมใส่หน้าประโยค -	 (Jokilehto, 2018 : 70 quoted in Potisarn, 2020 : 56)

5. ตัวอย่างการเขียนอ้างอิงท้ายบทความ (References)

5.1 การเขียนชื่อผู้แต่ง

กรณีผู้เขียน	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
1 คน	วิจิตรา โพธิสาร. (2564).....	Potisarn, W. (2021).....
2 คน	พิรวัส อินทวิ และ วิจิตรา โพธิสาร. (2564).....	Intawee, P. and Potisarn, W. (2021).....
3 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 6 คน	พิรวัส อินทวิ, วิจิตรา โพธิสาร, วณมพร พาหะ นิขย์, ชัชวาล สนิทสันเทียะ, สยาม ระโส. (2564).....	Intawee, P., Potisarn, W., Pahanich, W., Sanitsanthia, C., Raso, S. (2021).....
เกิน 6 คน ให้ใส่ให้ครบ ทั้ง 6 คน และคนที่ 7 เป็นต้นไปให้ ใส่ และคณะ หรือ et al.	พิรวัส อินทวิ, วิจิตรา โพธิสาร, วณมพร พาหะ นิขย์, ชัชวาล สนิทสันเทียะ, สยาม ระโส, อนุชา ถือสมบัติ, และคณะ. (2564).....	Intawee, P., Potisarn, W., Pahanich, W., Sanitsanthia, C., Raso, S., Thuesombat, A., et al. (2021).....

5.2 การอ้างอิงจากวารสาร

หากมีเลข DOI ให้ระบุด้วย

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสารหรือนิตยสาร, ปีที่(ฉบับที่), หน้า. DOI.
ภาษาไทย	ธิดิ ปัญญาอินทร์. (2558). การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางดนตรี เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วารสารศิลปะและวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมูล, 10(2), 19 – 29. https://doi.org/10.0000/xxx0000000 .
ภาษาอังกฤษ	Panyain, T. (2015). The Development Learning Management Process by Using Folk- Wisdom in Music to Improve Lifelong Learning Skill. Arts and Culture Journal of the Lower Moon River , 10(2), 19 – 29. https://doi.org/10.0000/xxx0000000 .

5.3 อ้างอิงจากหนังสือ

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. (พิมพ์ครั้งที่). เมืองที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์. จำนวนหน้า.
ภาษาไทย	บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น. 228 หน้า.
ภาษาอังกฤษ	Deepak, C. and Sodhi, N. (2015). Research Methodology : Concepts and Cases. (2 nd Edition). India : Vikas Publishing House. 820 Pages.

5.4 อ้างอิงจากหนังสือที่รวบรวมบทความที่มีผู้แต่งที่หลากหลาย

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ใน ชื่อหนังสือที่รวบรวม, ชื่อบรรณาธิการ, บรรณาธิการ. เมืองที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์. เลขหน้า.
ภาษาไทย	รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์. (2552). โลกาภิวัตน์ : นโยบายภิวัตน์. ใน ชุดความรู้เกี่ยวกับนโยบาย สาธารณะด้านการพัฒนา โลกาภิวัตน์ ท้องถิ่นภิวัตน์ นโยบายภิวัตน์? ยุวดี คาคการณ์ ไกล, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : แพลน พรินต์. 23 - 39.
ภาษาอังกฤษ	Stair M. and Galpin M. (2010). Positive Engagement : From Employee Engagement to Workplace Happiness. In Oxford Handbook of Positive Psychology and Work , Linley, P. A., Harrington, S., Garcea N., Editor. New York : Oxford University Press. 155 – 172.

5.5 อ้างอิงจากรายงานผลดำเนินงาน หรือคู่มือ

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อรายงาน. เมืองที่พิมพ์ : ชื่อหน่วยงาน.
ภาษาไทย	วิจิตรา โพธิสาร. (2564). รายงานสรุปโครงการสำรวจความพึงพอใจผู้มาใช้บริการพิพิธภัณฑ์ ผ้าโบราณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ . สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
ภาษาอังกฤษ	Plaengdee, N. and Thuesombat, A. (2015). Satisfaction Survey Report of Visitors to the Museum of Ancient Textiles at Surin Rajabhat University. Surin : Surindra Rajabhat University.

5.6 อ้างอิงจากเอกสารสืบเนื่องจากงานประชุมวิชาการ

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ใน ชื่อการประชุม, วัน เดือน ปี ที่จัด. หน้า. เมืองที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.
ภาษาไทย	พระชาติรี ชุมภู, วิจิตรา โพธิสาร, สุรีย์ฉาย สุคันธรัตน์. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าวัดอิสานของพุทธศาสนิกชน จังหวัดบุรีรัมย์. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ “ราชมงคลสุรินทร์ ครั้งที่ 12”, 16 – 17 กันยายน 2564. 744 – 754. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์.
ภาษาอังกฤษ	Potisarn, W. and Potisarn, N. (2013). Developing Multimedia for Hearing-Impaired Children in Reum An-re, a Famous Folk Dancing of Surin Province. In Proceeding of the First International Conference on Innovation in Education , May 13 th - 15 th , 2013. 284 – 292. Nakhon Pathom : Mahidol University.

5.7 อ้างอิงจากรายงานการวิจัย

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. รายงานการวิจัย. เมืองที่พิมพ์ : ชื่อหน่วยงาน.
ภาษาไทย	วิจิตรา โพธิสาร. (2563). การเปรียบเทียบการสอนแบบบนลงล่างและแบบล่างขึ้นบนด้วยการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายแบบกลุ่มเมฆที่ส่งเสริมทักษะการเขียนโปรแกรมบนเว็บสำหรับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. รายงานการวิจัย. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
ภาษาอังกฤษ	Potisarn, W. (2020). Comparing Top-down and Bottom-up Teaching Method via Cloud Based Learning Enhancing e-Commerce Web Coding Skill of Undergraduate Students. Research Report. Surin : Surindra Rajabhat University.

5.8 อ้างอิงจากวิทยานิพนธ์/ การค้นคว้าอิสระ

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. วิทยานิพนธ์/ การค้นคว้าอิสระ. ชื่อปริญญา. เมืองที่พิมพ์ : ชื่อมหาวิทยาลัย.
ภาษาไทย	สารภี วรรณตรง. (2551). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ผ้าทอมือของกลุ่มชาติพันธุ์ในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง. วิทยานิพนธ์. ปรัชญาคุณภูมิบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์ . วิทยานิพนธ์/ การค้นคว้าอิสระ. ชื่อปริญญา. เมืองที่พิมพ์ : ชื่อมหาวิทยาลัย.
ภาษาอังกฤษ	Wantrong, S. (2018). The Development of Learning Resource Centers of Hand-Woven Textiles of Ethnic Groups in Mekong Sub-Region . Thesis. Doctorate Degree Program in Regional Development. Surin : Surindra Rajabhat University.

5.9 อ้างอิงจากเว็บไซต์

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก : ที่อยู่เว็บไซต์.
ภาษาไทย	สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน. (2558). คู่มือการดำเนินงานผู้ผลิตผู้ประกอบการ OTOP [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 27 ธันวาคม 2564, จาก http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER2/DRAWER091/GENERAL/DATA/0000/00000183.PDF .
ภาษาอังกฤษ	KOPP, C. M. (2021). Cross Culture [Online]. Retrieved January 19 th , 2022, from https://www.investopedia.com/terms/c/cross-culture.asp .

5.10 อ้างอิงจากภาพถ่าย วิดีโอ (ที่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบออนไลน์)

ภาพถ่าย (Photograph) วิดีโอ (Video)

รูปแบบ	ชื่อผู้สร้างสรรค์ผลงาน. (ปีที่สร้าง). ชื่อผลงาน [ภาพถ่าย/ วิดีโอ]. วัน เดือน ปี ที่สร้างผลงาน. เมืองที่สร้างผลงาน : ชื่อสถานที่.
ภาษาไทย	วิจิตรา โพธิสาร. (2564). ประตูทางเข้าปราสาทศีขรภูมิ [ภาพถ่าย]. 20 ธันวาคม 2564. สุรินทร์ : ปราสาทศีขรภูมิ.
ภาษาอังกฤษ	Potisarn, W. (2018). Surin International Folklore Festival Grand Opening [Video]. January 28 th , 2018. Surin : Surindra Rajabhat University.

5.11 อ้างอิงจากราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ	ราชกิจจานุเบกษา. (ปี). ชื่อกฎหมาย . เล่ม ตอนที่. หน้า/เลขหน้า. วัน เดือน ปี ที่ออกประกาศ.
ภาษาไทย	ราชกิจจานุเบกษา. (2565). กฎกระทรวงมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดม พ.ศ. 2565 . เล่มที่ 139 ตอนที่ 20 ก. 28 -31. 31 มีนาคม 2565.

5.12 อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์

รูปแบบ	นามสมมติ (ผู้ให้สัมภาษณ์). ชื่อผู้สัมภาษณ์ (ผู้สัมภาษณ์). ที่ สถานที่ที่สัมภาษณ์. เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2562.
ภาษาไทย	ช่างทอผ้าไหมทอมือ ก (ผู้ให้สัมภาษณ์). วิจิตรา โพธิสาร (ผู้สัมภาษณ์). ที่ บ้านเลขที่ 635 หมู่ 19 ตำบล นอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ สุรินทร์ 32000. เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2564.

6. การใส่ตารางและภาพประกอบ

6.1 การใส่ตาราง ใส่คำว่า “ตารางที่” พร้อมทั้งเลขกำกับตารางเป็นเลขอารบิก เช่น ตารางที่ 1 ตารางที่ 2 เป็นต้น วางอยู่ด้านบนของตารางให้ชิดขอบกระดาษด้านซ้ายมือ และอยู่ห่างจากเส้นบนของตาราง 1 บรรทัด หากมี “ที่มา” ให้ใส่ไว้ด้านล่างของตารางโดยไม่ต้องเว้นบรรทัด และพิมพ์ชิดขอบตารางด้านซ้าย ตามด้วยเครื่องหมายทวิภาค (:). จากนั้นใส่อ้างอิง ตัวอย่าง ดังตารางที่ 1 และหากตารางไม่สามารถใส่ในหน้าเดียวได้ ให้ขึ้นหัวตารางใหม่ แล้วตามด้วยคำว่า (ต่อ) เช่น ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตารางที่ 1 แหล่งชุมชนโบราณของจังหวัดสุรินทร์

แหล่งชุมชนโบราณ	อำเภอ
ทางตอนเหนือ	อำเภอชุมพลบุรี อำเภอท่าตูม และอำเภอรัตนบุรี
ทางตอนกลาง	อำเภोजอมพระ อำเภอเมือง อำเภอลำดวน อำเภอศีขรภูมิ และอำเภอสำโรงทาบ
ทางตอนใต้	อำเภอสังขะ อำเภอปราสาท และอำเภอกาบเชิง

ที่มา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ (2563)

6.2 ภาพประกอบ

ใส่คำว่า “ภาพที่” พร้อมทั้งเลขกำกับภาพเป็นเลขอารบิก เช่น ภาพที่ 1 ภาพที่ 2 เป็นต้น วางอยู่ด้านใต้ของภาพ จัดคำอธิบายไว้กึ่งกลาง และอยู่ห่างจากเส้นล่างของภาพ 1 บรรทัด จัดวางตำแหน่งของรูปภาพไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ ขนาดของภาพให้ความกว้างของภาพไม่ต่ำกว่า 13 ซม. และภาพต้องมีความคมชัด ตัวอย่างดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โลโก้สำนักศิลปะและวัฒนธรรม

7. การส่งบทความต้นฉบับ

1. ขอให้ผู้ส่งบทความเขียนบทความตามรูปแบบที่วารสารกำหนด โดยดาวน์โหลดเทมเพลต (template) ของวารสารและแบบฟอร์มส่งบทความ ได้ที่ <https://so07-mi.tci-thaijo.org/index.php/acj/index>
2. จัดทำไฟล์ต้นฉบับของบทความและจัดส่งผ่านระบบ ThaiJo
3. ไฟล์ที่จะส่งประกอบด้วย
 - 2.1 ไฟล์ต้นฉบับของบทความ จำนวน 1 ไฟล์
 - 2.2 ไฟล์แบบฟอร์มส่งบทความ จำนวน 1 ไฟล์

8. ค่าธรรมเนียมการลงตีพิมพ์

วารสารไม่เก็บค่าธรรมเนียมในการตีพิมพ์

9. ช่องทางการติดต่อสื่อสาร

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

อีเมล : acj.lmr@srru.ac.th เว็บไซต์วารสาร: <https://so07-mi.tci-thaijo.org/index.php/acj>

เว็บไซต์สำนักศิลปะและวัฒนธรรม <https://culture.srru.ac.th>

ที่อยู่ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

186 หมู่ 1 ถ.สุรินทร์-ปราสาท ต.นอกเมือง อ.เมือง จ.สุรินทร์ 32000

โทรศัพท์ 0 4451 5227

ขั้นตอนการทำงานของวารสารศิลปะและวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมูล

